

Casa
Gab. *A*
Est.
Tab. 28
N.º /

R
28
1

10

(CA) = 49-3-

Biblia cum
concordan
tiis veteris

et noui testamenti.

Anno de 1494

1494

paraphrasi
Prologus in Bibliam

Incipit Epistola beati Hieronymi ad Paulinum presbyterum de omnibus diuine Historie libris.

Capitulum I

Pater ambrosius tua mihi

Hunuscula pferens, detulit simul et suauissimas litteras, que a principio: amicis fidem pphate iam fidei et veteri amicitie noua pferbant. Utra enim illa necessitudo est christi glutino copulata, quam non utilitas rei familiaris, non pntia tui corporis non subdola et palpans adulatio: sed dei timor et diuinarum scripturarum studia conciliant. Legimus in veteribus historiis quosdam lustrasse pronicias, nouos adisse populos, maria transisse, eos quos ex libris non uerant coram eis uideret. Sic pythagoras metaphisicos uates, sic plato egyptum et architam tharentinum, eaque oram italie, que quondam magna grecia dicebatur, laboriosissime pagrauit, ut qui athenis magister erat et potes, cuiusque docerentur achademe gymnasia psonabant, fieret peregrinus atque discipulus, males aliena uerecunde discere quam sua impudenter ingerere. Denique cum litteras quasi toto orbe fugientes psequitur, captus a piratis et uenudatus, tyranno crudelissimo paruus, ductus captiuus uinctus et fuis tui quam pbus maior emente se fuit. Ad tui liuui lacteo eloquentie fonte manantem de ultimis hispanie galliarumque finibus quosdam uenisse nobiles legimus et quos ad contemplationem sui rhoma non traxerat uis hominis fama perdurit. Dabit illa etas inauditum omnibus seculis celebrandum miraculum ut urbem tantam ingressi aliud extra urbem quererent. Appolloni sine ille magus ut uulgus loquitur siue pbus (ut pythagorici tradunt: intrauit persas, ptransiuit caucasum albanos scytas massagetas, opulētissima in die regna penetrauit et ad extremum latissimo physon amne transmissio puenit ad brachmanas, ut hiarcham in throno sedentem aureo et de tantali fonte potantem inter paucos discipulos, de natura, de moribus, ac de cursu dierum et siderum audiret docentem. Inde per elamitas, babilonios, chaldeos, medos, assyrios, parthos syros, phenices, arabes, palestinos, reuersus ad alexandriam, perrexit ad ethiopiam, ut gymnosophistas et famosissimas solis mensam uideret in sabulo. Inuenit ille uir ubique quod disceret, et semper proficiens semper se melior fieret. Scripsit super hoc plenissime octo uoluminibus philostratus.

Ca. II

Quid loquitur de seculi hominibus cum apostolus paulus uas electionis et magister gentium quod de conscientia tanti in se hospitis loquatur: dicens. An experimentum quiritis est quod in me loquitur christus: post damascum arabiam lustratam ascendit hierosolymam ut uideret petrum et mansit apud eum diebus quidecim. Hoc enim mysterio hebdoadis et ogdoadis futurus gentium predicator instruendus erat. Rursumque post annos quattuordecim assumpto barnaba et tito expositus cum apostolis euangelium ne forte in uacuum curreret aut cucurrisset. Habet nescio quid latentis energie uiue uocis actus, et in aures discipuli de auctoris ore transfusa fortiter sonat. Tunc et ethyones cum rhodi exularerent et legeret illa demosthenis oratio, quam aduersus eum habuerat mirantibus cunctis atque laudantibus, suspirans ait. Quid si ipas audisset bestiam, sua uerba resonante. Ca. III

Nec hoc dico, quod si aliquid in me tale quod uel possis a me audire uel uelis discere: sed quo ardor tuus et discendi studium etiam absque nobis per se pbari debeat. ingenium docile et sine doctore laudabile est. Non quod inuenias: sed quod queras consideramus. Mollis cera et ad formandum facilis, etiam si artificis et plaste cessent manus, tamen ut tute totum est quicquid esse potest. Paulus apostolus ad pedes gamalielis legem moysi et prophetas didicisse se gloriatur, ut armatus spiritualibus telis, postea doceret confidenter. Arma enim nostre milicie non carnalia sunt: sed potentia deo ad destructionemmunitionum et cogitationes destruentes et omnem altitudinem extollentem se aduersus scientiam dei, et captiuantes omnem intellectum ad obediendum christo, et parati subiugare omnem inobedientiam. Timotheum scribit ab infantia sacris litteris eruditum et hortatur ad studium lectionis, ne negligat gratiam quam data sit ei per impositionem manus presbyteri. Tito precipit ut inter ceteras uirtutes episcopi quibus breui sermone depinxit, sciam quod non negligat scripturarum obtinentem inquit eum qui secundum doctrinam est fidelis sermonem ut potens sit exhortari in doctrina sana, et predicantes reuicere. Ca. IIII

Sancta quippe rusticitas solum sibi predestinatum et quantum edificat ex uite merito ecclesiam christi, tamen nocet si destruetibus non resistat. Malachias propheta imo per mala chiana dominus interrogauit sacerdotes legem. Intum sacerdotum officium est, interrogatum respondere de lege. Et in Deuteronomio legimus. Interroga patrem tuum et annuntiabit tibi, maiores tuos et dicent tibi. In psalmo quoque cetero decimo octauo. Lantabiles mihi erant iustificationes tue in loco peregrinationis mee. Et in descriptione iusti uiri cum eum arbore uite dauid quod est in paradiso copas

a ij

Actu. ix. e.
i. Thim. ij. b
ij. Cor. x. ij. a

Galla. i. d.

Ibidem. ij. d

Actu. xxij. a.

ij. Cor. x. b.

ri. Thim. iij. b.

Ticum. i. b.

Deu. xxxij. a

Psalm. cxviii

Prologus in Bibliam

Psal. i.
Dan. xij. b

Ibidem

Actu. ix. e

Esa. liij. d

Job. i. a

Abdic. i. c
i. Cor. i. c
i. Cor. ij. b

Col. ij. a

Job. viij. b
Ezech. i. a
Ps. cvij.

ij. Cor. iij. d
Apoc. v. a

raret. iter ceteras artes hoc etiam itulit. In lege
domini voluntas eius: et in lege eius meditabitur die
ac nocte. Daniel in fine sacratissime visionis ait
iustos fulgere quasi stellas. et intelligentes. id est
doctos quasi firmamentum. Vides quantum inter se di
stant iusta rusticitas et docta iusticia. Alii stellis
alii celo comparantur. Quamquam iuxta hebraicam vita
tem: utrumque de eruditio possit intelligi. Ita enim a
pud eos legitur. Qui autem docti fuerint fulgebunt
quasi splendor firmamenti: et qui ad iusticiam erudi
unt multe. quasi stelle in perpetuas eternita
tes. Cur dicitur paulus apostolus vas electionis. Nepe
quod vas legis et scripturarum sanctarum erat armari
um. Pharisei stupent in domini doctrina: et miran
tur in Petro et Johanne quomodo legem sciunt: cum leges
non didicerint. Quicquid enim alijs exercitatio et
quotidiana in lege meditatio tribuere solet: illis
hoc mysterium suggererat. Et erant iuxta quod
scriptum est: docibiles deo. Duodecim annos salua
tor impleverat: et in templo sedens de questionibus
legis interrogans: magis docet dum prudenter inter
rogat. Nisi forte rusticum petrum: rusticum iohannem di
cimus: quorum uterque dicere poterat. et si imperitus
sermone. non tamen scientia Johannes rusticus piscator
idocus. Et vni illa vox obsecro. In principio erat
verbum. et verbum erat apud deum. et deus erat verbum.
Logos grece. multa significat. Nam et verbum est. et ra
tio. et supputatio. et causa vniuersiusque rei per
quam sunt singula que subsistunt. que vniuersa re
cte intelligimus in christo.

Ca. V
Hoc doctus Plato nesciuit bene demo
sthenes eloquens ignorauit. Perdas
inquit sapientiam sapientium et prudentiam pru
dentium reprobabo. Vera sapientia perdet
falsam sapientiam. et quamquam stulticia predicatiois in cru
ce sit: tamen Paulus sapientiam loquitur iter perfectos.
Sapientiam autem non seculi istius que destruit. nec prin
cipium huius seculi: sed loquitur dei sapientiam in myste
rio absconditam. quam predestinavit deus ante secula.
Dei sapientia christus est. Christus enim dei verus et dei
sapientia. Nec sapientia in mysterio abscondita est:
de qua et noui psalmi titulus prenotat: per occultis
filij. in quo sunt omnes thesauri sapientie et sci
entie dei absconditi. Et qui in mysterio abscondi
tus erat. predestinatus est ante secula. predestinatus autem
et prefiguratus in lege et prophetis. Vni et prophe
te appellabatur videtes. quia videbant eum quem ce
teri non videbant. Abrahama vidit diem eius et letatus
est. Apiebant celi ezechieli: qui populo peccatori clau
si erant. Reuclat inquit dauid oculos meos. et con
siderabo mirabilia de lege tua. Lex enim spiritualis
est. et reuclatione opus est ut intelligatur. ac reue
lata facie dei gloriam contempleremur. Liber in apo
calypsi septem sigillis signatus ostenditur quod si

dederis homini scienti litteras ut legat. respondet
tibi non possit. Signatus est enim. Quamquam hodie pu
tant se nosse litteras. tenent signatum librum nec aperire
possunt. nisi ille reserauerit qui habet clauem dauid
qui aperit et nemo claudit. claudit et nemo aperit.
In actibus apostolorum. sanctus eunuchus imo sanctus
vir. sic enim cum sancta scriptura cognominat. cum
legeret. Esaiam prophetam interrogat a philippo
putas ne intelligis que legis: respondit. Quomodo possum
nisi aliquis me docuerit. Ego ut de me loquar in
terim nec factior sum bene eunuchus. nec studiosior
quam de ethiopia. id est de extremis finibus mundi venit
ad templum reliquit aulam regiam. et tantum amator legis
fuit diuine atque scientie. ut etiam in vehiculo litteras
legeret sacras. Et tamen cum librum teneret: et verba domini
in cogitatione conciperet. lingua volueret. labijs
personaret. Ignorabat eum quem in libro nesciens ve
nerabat. Venit philippus. ostendit ei iesus. qui
clusus latebat in littera. Mira doctoris virtus
Eadem hora credidit eunuchus: baptizatur: fi
delis et sanctus magister efficitur. de discipulo
plus in deserto fonte ecclesie quam in aurato syna
goga templo repperit.

Ca. VI
Hec a me perstricta sunt breuiter. neque
enim epistolaris angustia euagari lo
gius patiebatur ut intelligeres te in scri
pturis sacris sine preiudicio. et monstrare
semita: non posse ingredi. Taceo de gramaticis
rhetoricis. peribis. geometricis. dialecticis. musi
cis. astronomicis. astrologis. medicis. quorum
scientia mortalibus satis: vel utilissima est: et in
tres partes scinditur. in doctrinam. rationem et usum
Ad minores artes veniam. et que non tam lingua quam
manu administrant. Agricole. cementarij. fabri
metalloz. lignozque cesores lanarij que et fullo
nes. et ceteri que varia suppellectile et vilia opus
cula fabricant: absque doctore esse non possunt quod
cupiunt. Quod medicorum est permittunt medici: tractant
fabrilia fabri. Sola scripturarum ars est. quam sibi
passim omnes vendicant. Scribimus indocti: doctique
pocmata passim. Hanc garrula anus hanc delirus
senex. hanc sobrius verborum. hanc vniuersi presu
munt. lacerant docent. antequam discant. Alii abducto
supercilio gradibus verba trutinantes. iter muliercu
las de sacris litteris philosophantur. Alii discunt
per pudor a feminis quod viros doceant. et ne par
um hoc sit quadam facilitate verborum. imo audacia
edisserunt alijs: quod ipsi non intelligunt. Ta
ceo de meis similibus: que si forte ad scripturas san
ctas post seculares litteras venerit. et sermones
composito aures populi mulserint. quicquid dixerint
hoc legem dei putant. Nec scire dignantur quid pro
phete: quid apostoli senserint. sed ad sensum suum
incongrua aptant testimonia. quasi grande sit

Isa. xxvi. d

Apoc. iij. b

Actu. viij. f

Ibidem

Mu. r

Job. r

Job. r

Esa. r
i. Reg.
r. rxi.

Genesis

et nō vitiōsissimū dicendi gen^o deprauare sentē-
tias. et ad voluntatē suā sacrā scripturā trabe-
re repugnantē. Quasi nō legerim^o homerocen-
tonas et virgilio cētonas. ac nō sic etiā maro-
nē sine christo possimus dicere christianuz: q̄a
scripserit. Jā redit et virgo: redcūt saturnia re-
gna. Jā noua p̄genes: celo dimittitur alto. Et
patres loquentē ad filiū. Nate mee vires mea
magna potētia solus. Et post v̄ba saluatoris
in cruce. Talia p̄stabat memorans: fixusq̄ ma-
nebat. Puerilia sunt hec. et circulatorū ludo si-
milis. docere qd̄ ignores imo vt̄ cū stomacho
loquar: nec b̄ qd̄ scire qd̄ nescias. **Ca. VII**

Quodelicet manifestissima ē genesis i q̄
de creatura mūdi: de exordio generis
hūani: de diuisione t̄re: de p̄fusiōe lin-
guarū: de descēsiōe vsq̄ ad egyptuz
scribit̄ hebreoz. Datet exod^o cū decē plagis. cū
decalogo cū mysticis diuinisq̄ p̄ceptis. In p̄optu
est leuitic^o liber i q̄ singla sacrificia. imo single
pene syllabe et vestes aaron. et tot^o ordo leuiti-
cus spirāt celestia sacra. Nūeri v̄o nonne totū
arithmetice. et p̄phetie balaaz. et q̄dragitadu-
arū māsiōnū p̄ heremū mysteria p̄tinēt. Deūte-
ronomiū v̄o sc̄da lex. euāgelice legis p̄figura-
tio: nōne sic ea habet q̄ p̄ora sūt. vt̄ t̄n noua sint
oīa de veterib^o. Hucusq̄ moyses: hucusq̄ pen-
tateus. q̄b^o q̄ncq̄ v̄bis loq̄ se vellet apls i ecclē-
sia gloriā. Job exēplar patiētie q̄ nō mysteria
suo p̄mōe p̄lectit. Prosa icipit. v̄su labit. p̄-
destri p̄mōe finit. oēsq̄ leges dyaletice: p̄positi-
one. assumptiōe. p̄firmatiōe. p̄clusiōe determi-
nat. Singla in eo v̄ba plena sunt sensib^o. et vt̄
de ceteris fileā resurrectiōes corporū sic p̄phetat
et null^o de ea manifest^o et cauti^o scripserit. Scio
inquit q̄ redēptor me^o viuit et i nouissimo die
de t̄ra resurrectur^o suz. et rursuz circūdabor pel-
le mea. et in carne mea videbo deuz quē visur^o
suz ego ip̄e. et ocli mei p̄specturi sūt et nō ali^o.
Reposita est b̄ spes mea i sinu meo. Venias ad
iesuz nauē. q̄ typū dñi nō solū i gestis: verū etiā
in numine p̄fert. Transiit i ordanē. hostiū regna
subuertit. diuidit terrā victori p̄plo. et p̄ singu-
las vrbes. viculos. montes. flumina. torrētes
atq̄ p̄finia ecclē. celestisq̄ iherlm̄ spiritualia re-
gna descripsit. In iudiciū libro q̄t p̄ncipes p̄pli
tot figure sunt. Ruth moabitis esaje explet va-
ticiniū dicētis. Emitte agnū dñe dñatorē terre
de petra deserti ad montē filie syon. Samuel i
beli mortuo et in occisiōe saul veterē legē abo-
litā mōstrat. porro in sadoch atq̄ dauid noui
sacerdotij nouiq̄ ip̄erij sacra testat. Dalachi
id ē terti^o et q̄rt^o legū liber a salomone vsq̄ ad
iechoniā. et a iheroboam filio nabath vsq̄ ad

osee qui duct^o est in assyrios regnū iuda et re-
gnū describit israel. Si hystoriā recipias v̄ba
simplicia sunt: si in l̄ris sensuz latentē insperer^o
ecclēsie paucitas et hereticoz p̄tra eccliam bel-
la narratur. Duodeci p̄phete in vni^o volumis
āgustias coartati. mlto aliud q̄ sonāt in l̄ra p̄-
figurāt. Osee crebro nomiat effraim. samariā.
ioseph. iezrael. et vxorē fornicariā et p̄ornicati-
onis filios. et adulterā cubiculo clausaz mari-
ti: multo tpe sedere viduā. et sub veste lugubri
mariti ad se reditū p̄stolari. Jobel fili^o fatuel
describit terrā duodecim tribuū: eruca. bruch^o
locusta rubigine vastāte p̄suptam. et post euer-
sionē p̄oris p̄pli effusum iri spiritūsc̄tm̄ sup ser-
uos dei et ācillas. id ē sup centū viginti credē-
tū noīa. et effusuz iri in cenaculo syon. Qui cē-
tuz viginti ab vno vsq̄ ad quideciz paulatim
et p̄ incrementa surgētes: quideciz graduū nūe-
ruz efficiūt qui in psalterio mystice p̄tinētur. A-
mos pastor et rustic^o et ruboz mora d̄stringēs
paucis v̄bis explicari nō p̄t. Quis enī digne
ex̄p̄mat tria et q̄ttuoz scelera damasci et gaze.
tyri et ydumee: et filiozū amon et moab. et in se-
ptimo et octauo gradu iude et israel. Dic loq̄-
tur ad vaccas pingues q̄ sunt in samarie mōte
et ruiturā domū maiore minoreq̄ testat. Ipse
cernit victorē locuste. et stantē dñm sup muruz
litū vel adamantinū et v̄cinū pomoz attrahē-
tem supplicia pctōrib^o. et famē in t̄ra: nō famē
panis nec sitim aq̄. s̄ audiēdi v̄bū dei. Abdias
q̄ interpretatur seru^o dñi p̄tonat p̄tra edom. et s̄ā-
guineū terrenūq̄ fratres. frat̄ q̄ Jacob semp
emulū hasta p̄cutit spiritali. Jonas pulcherri-
ma colūba. naufragio suo passionē dñi p̄figu-
rās: mūdū ad penitētiā reuocat. et sub noīe ni-
niue gētib^o salutē nūciat. Dicheas d̄morasthi
coheres xp̄i vastatiōes annūciat filie latronis
et obsidōnē ponit p̄tra eā. qz maxillā p̄cussit
iudicis israel. Naum p̄solator orbis icrepat ci-
uitatē sanguinū. et post euerfionez illi^o loq̄tur.
Ecce sup mōtes pedes euāgelizātis et annūci-
antis pacē. Abachuc luctator fortis et rigid^o
stat sup custodiā suā. et figit gradū sup muniti-
onē vt̄ xp̄m in cruce p̄tēpletur: et dicat. operuit
celos gl̄ia ei^o. et laudis ei^o plena est t̄ra: splēdor
ei^o vt̄ lux erit. cornua i manib^o ei^o. ibi abscondita
est fortitudo ei^o. Sophomas speculator et ar-
chanoz dei cognitor: audit clamorem a porta
piscii et ciulātū a secūda. et p̄tritionē a collib^o
Iudicat q̄ vlulatū habitatorib^o pile. qz p̄ticuit
oīs p̄plus chanaan: disp̄si sunt v̄niuersi q̄ iuo-
luti erāt argēto. Aggeus festuz et let^o. q̄ semia-
uit i lachrymis: vt̄ i gaudio meteret. destructū
tēpluz edificat: deūq̄ patrē inducit loquentes.

Amos. iij. a
Ibidē. vi. d

Naum. i. d

Abacuc. i. a

Ibidē. i. a

Ps. cxvij.

xxvi. d

oc. iij. b

tu. viij. f

dem

flu. xxx. p. 10.

Job. xix. d

Josue. iij. d

Esa. xvi. a
i. Reg. iij. d
z. xxi. b

Prologus in Bibliam

Aggeus. ij. b. Adhuc unū modicūq; .z. ego cōmouebo celū z terrā et mare et aridas. et mouebo oēs gētes et veniet desiderat' cūctis gētib'. Zacharias iac' mo: dñi sui multiplex in pphētia iesum vestib' fordidis indutū et lāpade oculoꝝ septē cādela brūq; aureū cū toti de lucernis q̄t oculis. duas q̄ oliuas a sinistris lāpadis cernit. z a dextris vt post equos rufos nigros varios z albos z dissipatas q̄drigas ex effraim et equū de iherl'z pauperē regē vaticinet. et p̄dicet sedentē super pullū filiūz asine subiugalis. Malachias apte et in fine oīm pphētaꝝ de abiectiōe israel z vocatiōe gentiū. Nō est mihi ait volūtas in vobis dicit dñs exercitūū. z mun' nō suscipiā de manu v'ia. Ab ortu enī solis vsq; ad occasus magnus est nomen meū in gētib'. et in oī loco sacrificaf et offertur nomini meo oblatio mūda. Esaiam iheremiā. z echiel et daniel. q̄s pōt vel itelligere vel exponere. Quoz p̄m' nō pphētiā videtur mihi texere s; euāgelū. Secūdus h̄gā nuccā z ollā succēsaz a facie aq̄lonis. et par dū spoliatū suis cōlorib' et q̄druplex diuersis metris neccit alphabetū. Tert' p̄ncipia z finē tātis habz ob scuritab' inoluta: vt apud hebreos ipse pres cū exordio geneoseos āte ānos trigita nō icgā tur. Quart' h̄o q̄ z extrem' iter q̄ttuoz pphētas tēpoz p̄scius et toti' mūdi philohistoricus lapidē p̄scius de mōte sine manib'. z regna omia subuertentē. claro smone p̄nūciat. Dauid simo nides n̄ p̄ndai' et archē f. accus q̄z catul' atq; sercat'. ch̄istū lyra p̄sonat z in decachordo psal terio ab iferis excitat resurgentē. Salomō pa cificus et amabilis dñi. mores corrigit. naturā docet. eccliam iūgit z i p̄m. sanctaiūq; nuptiaz dulce canit epithalamū. Hester in ecclesie typo pplin liberat de piculo. et iterfecto aman q̄ inē pretatur iniqtas: p̄tes cōiuij z diē celebre mit tit in posteros. Paralipomenon liber. id est in strumētū veteris epitomē. tātus ac talis est. vt absq; illo si q̄s sciētā scripturarū sibi voluerit arrogare seipm irri deat. Per singula q̄ppe no mina iūcturasq; h̄boꝝ z p̄termisse i regū libris tangūtur hystorie. et innuerabiles explicantur euāgelij q̄stiones. Esdras et Neemias. adiutor videlz z p̄solator a dño. i vno volumē artātur instaurāt templū. muros extruūt ciuitat'. oisq; illa turba ppli redeūtis in patriā. et descriptio sacerdotū leuitarū. israel. p̄selitoꝝ: ac p̄ singlas familias muroꝝ ac turriū opera diuisa. aliud i cortice p̄ferūt: aliud in medulla retinēt. Cernis me scripturaz amore raptū: excessisse modū epi stole. z tamē nō implese qd volui. Audiuimus tantū qd nosse quid cupere debeam': vt et nos quoq; possim' dicere. Concupiuit anima mea

desiderare iustificatiōes tuas in oī tpe. Ceterū illud socraticū ipletur in nobis. Hoc tantū scio qd nescio. Tangā et nouū breuiter testamentūz Matthēus. Marchus. Lucas et Jobānes. q̄ driga dñi et verū cherub qd iterpretatur sciētie plenitudo p totuz corpus oculati sunt. scintille emicāt. discurrūt fulgura. pedes habēt rectos. et i subline tendētes: terga p̄nata et vbiq; vo lātia tenēt se mutuo sibiq; p̄plexi sunt. et q̄si ro ta in rotā voluūtur z p̄gunt: quocūq; eos flat' spū sancti p̄duxerit. Paul' ap̄ls ad septē scribit ecclias: octaua enī ad Hebreos a plerisq; extra numerū ponitur. Timotheus instruit ac Titum et Philemonē p̄ fugitiuo famulo dep̄catur. su per quo meli' tacere puto: q̄ pauca scribere. Actus apostoloꝝ nudā quidē vidētur sonare hy storiā. z nascētis eccleie infantia texere. sed si no uerimus scriptorē eozuz lucā esse medicū: cuius laus est in euāgelio. animaduertim' parit' oīa verba illius aie languētis esse medicinā. Jacobus. Petrus. Johannes. Judas. septē episto las ediderūt: tā mysticas q̄ succintas z breues pariter ac lōgas: breues in h̄bis. lōgas in sentē tijs. v'rarus sit qui nō in earū cecutiat lectiōe. Apocalypsis iohānis tot habet sacramenta q̄t h̄ba. Marū dixi: et pro merito voluminis laus oīs inferior est. In h̄bis singulis multiplices latēt intelligētice. Oro te frater charissime inter hec viuere. ista meditari. nihil aliud nosse. nihil aliud querere. nōne videtur tibi ias in terris re gni celestis habitaculuz. Nolo vt offendaris in scripturis sanctis simplicitate et quasi vilitate verboꝝ que vel vitio iterpretū vel de industria sic prolate sunt. vt rusticā contionē facilius in struerēt. et in vna eadēq; sentētia aliter doctus aliter sentiret indoctus. Nō suz tā petulās z he bes vt hec me nosse pollicear. z eoz fructus ca pere in terra quoz radices in celo fixe sunt: sed velle fateor. sedēti me prefero. magistrū renuēs comitem spondeo. Metēti datur. pulsanti ape ritur. querens inuenit. Discamus in terris quo rum scientia nobis perseueret in celo. Obui' te mambus excipiā. z vt inepte aliquid ac de her magoze tumiditate effundā quicquid quesieris tecum scire conabor.

Ca. VIII

Habes hic amantissimū tui fratrem eu sehiū qui litterarū tuarū mihi gratiaz duplicauit: referēs honestatē moꝝ tu orū. p̄temptū seculi. fidē amicitie. amo rem ch̄isti. Nam prudentiaz z eloquiū venusta tem: etiā absq; illo ipsa epistola preferebat. Se stina queso te: et herenti in salo nauicule funez magis prescinde q̄ solue. Nemo renūciaturus seculo bene potest vendere: que contempsit vt

Eolo. iij. d.
ij. Eoz viij.

Mat. vj. b.
Luc. xi. b.

Prologus in Pentateucum

vēderet. Quicquid in sumptu de tuo tuleris pro lu-
cro cōputa. Antiquū dictū est. Avaro deest tas
quod habet quod non habet. Credenti totus mūdus di-
uitiarū est. Infidelis autē etiam obolo indiget.
Sic viuam quasi nihil habētes et oīa possidētes
Victus atq; vestit. diuitie xpianorū sunt. Si
habes in potestate rē tuam vende: si nō habes
pice. Tollēti tunicā et palliū relinquendum est
Scilicet nisi tu semp recraftinans: et diē de die
trahēs caute et pedetentim tuas possessiuncu-
las vendideris nō habēs xpūs vñ alat paupes su-
os. Totū deo dedit qui se obtulit. Apostoli tā-
tū nauē et retia reliquerūt. vidua duo era misit
in gazophylatus. et preferē cresci diuitijs. Facile
cōtēnt oīa qui se semp cogitat esse moriturus.

Explicit epistola sancti Hieronymi presby-
teri ad Paulinū presbyterū. Incipit Prefatio
sancti Hieronymi presbyteri in Pentateucum

Desiderij mei desideratas acce-
pi epistolas: quod quodā presagio
futuroꝝ cū daniele sortitus est
nomē: obsecrātis vt trāslatū in
latinā linguā de hebreo sermo-
ne pentateucuz vestroz auri-
traderē. Mericulosuz opus certe et obrectato-
rū meoz la:ratibꝫ patēs: quod me asserūt in septu-
aginta interpretū suggillationē noua pro veteribꝫ
cudere. et ita ingemū quasi vinū pbātes. cū ego
sepissime testatꝫ sim me pro virili portidne in ta-
bernaculo dei offerre quod possim: nec opes alte-
rius alioꝝ paupitate fedari. Quod vt audirē ori-
genis me studiuz puocauit quod editioni antique
translationē theodotionis miscuit asterisco et
obelō. id est stella. et verū oē opus distinguēs.
dū aut illucescere facit quod minꝫ an fuerāt. aut su-
pflua quicquid iugulat et cōfodit: et maxime quod cuā
gelistarū et aploꝝ autoritas pmulgauit. In quod
bus multa de veteri testamēto legimꝫ quod in nris
codicibꝫ nō habent. vt est illud. Ex egypto vo-
caui filiū meū: et quom nāzareus vocabit. et vide-
būt in quē cōpunerūt. et flumina de vētre eius
fluēt aque viue et quod nec oculus vidit nec auris
audiuit: nec in cor hoīs ascēdit quod prepauit de-
diligētibꝫ se et multa alia quod ppriū syntagma de-
siderāt. Interrogemꝫ ergo eos vbi hec scripta
sunt et cū dicere nō potuerint de libris hebraicis
pferamꝫ. Primū testimoniuz est in Osee. scdm
in Esaia. tertiu in Zacharia. quartum in Pro-
uerbijs. quātū eque in Esaia. quod multi ignoran-
tes apocryphoz deliramēta sectātur et hiberas
nēnas libris autēticis pferūt. Causas erroris
nō est meū exponere Iudei prudēti factū dicūt

esse p alio: neptolomeꝫ vniꝫ dei cultoz etiā apud
hebreos duplicē diuinitatē deprehēderet. Quod
maxime idcirco faciebāt. quod in platōis dogma
cadere videbat. Deniq; vbiq; sacratus aliqd
scriptura testatꝫ de patre et filio et spūscō. aut ali-
ter interpretati sunt. aut oīno tacuerūt. vt et re-
gi satisfacerēt. et archanū fidei nō vulgarēt. Et
nescio quos primꝫ autor septuaginta cellulas alex-
andric mēdacio suo extruxerit. quod diuisi: eadē
scripturarint. cū aristoteli eiusdē ptolomeꝫ hypera-
spites et nō multo post tpe. Iosephꝫ nihil tale
retulerint: sed in vna basilica cōgregatos cōtū-
lisse scribāt. nō pphētasse. Aliud est etiā cē vate
aliud est esse interpretē. Ibi spūs ventura p̄dicat
hic eruditio et vboꝝ copia ea quod intelligit trans-
fert. Nisi forte putāndus est. Tullꝫ economicuz
xenofontꝫ. et platōis pythagorā. et demosthe-
nis p ethesifonte afflatꝫ rethorico spū transtu-
lisse. Aut aliter de eisdē libris p septuaginta in-
terpretes. aliter p aplos spūscōs testimonia
teruit. vt quod illi tacuerūt. hi scriptū esse mentiti
sint. Quid igit. Dānamꝫ veteres. Diminꝫ. sed
post priorū studia in domo dñi quod possimꝫ la-
boramꝫ. Illi interpretati sunt an aduētū xpī: et
quod nesciebāt dubijs ptulere sentētijis. nos post
passionē et resurrectionē eiꝫ. non tā pphētā quod
historiaz scribimꝫ. Aliter em̄ audita. aliter visa
narrant. Quod meliꝫ intelligimꝫ meliꝫ et pferimꝫ
Audi igit emule. obrectator auscultā. Nō dam-
no. nō rephēdo septuaginta. sꝫ p̄fidēter cūctis
illis aplos pfero. Per istoz os mibi xpūs so-
nat quos an pphas int spūalia charissimata po-
sitos lego: an quod vltimū pene gradū in interpretes
tenēt. Quid lxx. ore torqꝫ. Quid impitoy aios
p̄ me p̄citas. Sicubi in translatione tibi videor
errare. interroga hebreos. diuersaz vrbū ma-
gistros p̄sule. Quod illi hnt de xpō. tui codices nō
hnt. Aliud est si p̄ se postea ab aplis vsurpata
testimonia pbauerūt. et emēdationa sūt exēpla-
ria latina quod greca. greca quod hebraica. Vex hec
p̄ inuidos. Nūc te deprecor desidēri charissime
vt quod me tm̄ opus subire fecisti et a genesi exoz
diū cape ozōnibꝫ iuues. quod possim eodē spū quod
scripti sunt libri in latinum eos transserre ser-
monem.

Explicit Prefatio. Incipit liber Genesis quod
dicatur hebraice Bescith. Capitulum I

L. S. Die primo facta est lux. die scdo factū est
celuz. die tertio factū est mare et terra. die quar-
to sol et luna et stelle. Quinto reptantia maris
et volatilia. Sexto iumenta. serpentes. bestie. et
homo. Capitulum I

ij. Cor. vi. c

Mab. v. s

ibidē iij. d

Marci. xij. d
Luce. xxi. a

Osee. ij. a
sach. xij. c

Esa. lxxij. b

ont. vij. b
c. xi. b

Deus optimus maximusque, primum ex nihilo caelum et terram creauit: postea distinctis et perfectis vniuersis formis, homines qui vniuersis praesentibus formantur et ad eum addunt animalia vniuersa: homo vltimus creaturae, sed perfectissimus rebus.

Genesis

A

In principio creauit deus celum et terram. Terra autem erat inanis et vacua. et tenebrae erant super facies abyssi. et spiritus domini ferebatur super aquas. Dixitque deus fiat lux. Et facta est lux. Et vidit deus quod esset bona et diuisit lucem a tenebris. appellauitque lucem diem. et tenebras noctem. factusque est vespere et mane dies vnus. Dixitque deus fiat firmamentum in medio aquarum et diuisat aquas ab aquis. Et fecit deus firmamentum diuisitque aquas quae erant sub firmamento ab his quae erant super firmamentum. Et factum est ita. Vocauitque deus firmamentum celum. et factum est vespere et mane dies secundus. Dixit vero deus congregentur aquae quae sub celo sunt in locum vnus. et appareat arida. Et factum est ita. Et vocauit deus aridam terram. congregati onesque aquarum appellauit maria. Et vidit deus quod esset bonum. et ait. Germinet terra herbam viuentem et facientem seminem et lignum pomiferum faciens fructum iuxta genus suum. cuius seminem in semetipso sit super terram. Et factum est ita. Et protulit terra herbam viuentem et facientem seminem iuxta genus suum. lignumque faciens fructum. et huius vniuersumque seminem secundum speciem suam. Et vidit deus quod esset bonum. et factum est vespere et mane dies tertius. Dixit autem deus. Fiat luminaria in firmamento caeli. et diuisentur dies ac noctes et sint in signa et tempora et dies et annos: ut luceant in firmamento caeli et illuminent terram. Et factum est ita. Fecitque deus duo luminaria magna luminare maius ut praesentet diem. et luminare minus ut praesentet noctem. et stellas. Et posuit eas in firmamento caeli. ut lucerent super terram: et praesentent dies ac noctes: et diuiserent lucem ac tenebras. Et vidit deus quod esset bonum. et factum est vespere et mane dies quartus. Dixit etiam deus. Producat aquae reptile aie viuentis et volatile super terram: sub firmamento caeli. Creauitque deus cetera gradatim. et omnem animam viuentem atque motabilem quam produxerant aquae in species suas. et omne volatile secundum genus suum. Et vidit deus quod esset bonum. benedixitque eis. dicens. Crescite et multiplicamini et replete aquas maris. auisque multiplicentur super terram. Et factum est vespere et mane dies quintus. Dixitque deus. Producat terra animas viuentem in genere suo. iumenta et reptilia et bestias terre secundum species suas. Factumque est ita. Et fecit deus bestias terre iuxta species suas. iumenta et omne reptile terre in genere suo. Et vidit deus quod esset bonum: et ait. Faciamus hominem ad imaginem et similitudinem nostram. et praesentet piscibus maris et volatilibus caeli et bestiis. vniuersaque terre omniaque reptilia quod mouetur in terra. Et creauit deus hominem ad imaginem et similitudinem suam. ad imaginem dei creauit illum. masculinum et feminam crea-

uit eos. Benedixitque illis deus et ait. Crescite et multiplicamini et replete terram et subijcite eam et dominamini piscibus maris et volatilibus caeli et vniuersis animantibus quae mouentur super terram. Dixitque deus. Ecce dedi vobis omnem herbam afferentem semen super terram. et vniuersa ligna quae habent in semet ipsis sementem generis sui: ut sint vobis in escam et cunctis animantibus terre: omnique volucri caeli et vniuersis quae mouentur in terra et in quibus est anima viuens ut habeant ad vescendum. Et factus est ita. Viditque deus cuncta quae fecerat et erant valde bona. Et factum est vespere et mane dies sextus. Et factum est vespere et mane dies septimus. Et requeuit deus opere consummato et benedixit diei septimo.

Capitulum II.

Itaque perfecti sunt caeli et terra et omnis ornatu eorum: compleuitque deus diem septimo opus suum quod fecerat: et requeuit die septimo ab vniuerso opere quod patrarat: et benedixit diei septimo et sanctificauit illum: quia in ipso cessauerat ab omni opere suo quod creauit deus ut faceret. Iste sunt generationes caeli et terre quae create sunt in die quo fecit deus caelum et terram et omnem vngulum agri antequam oriretur in terra: omnesque herbam regionis priusquam germinaret. Non enim pluerat dominus deus super terram et homo non erat qui operaretur terram. Sed fons ascendebat e terra irrigans vniuersam superficiem terre. Formauit igitur dominus deus hominem de limo terre et inspirauit in faciem eius spiraculum vite: et factus est homo in animam viuentem. Planta uerat autem dominus deus paradisi voluptatis a principio in quo posuit hominem quem formauerat. Produxitque dominus deus de humo oelignum pulchrum visum et ad vescendum suauem: lignumque etiam vite in medio paradisi: lignumque scilicet boni et mali. Et fluminis egrediebatur de loco voluptatis ad irrigandum paradysum quod inde diuiditur in quattuor capita. Nomen vni phison. Ipse est qui circumit omnem terram cuius latus ubi nascitur aurum: et aurum terre illius optimum est: ibique iuuenit bdellium et lapis onychinus et nomen fluminis secundi Geon. Ipse est qui circumit omnem terram ethiopiae. Nomen vero fluminis tertij Tygris. Ipse vadit contra assyrios: fluminis autem quartus ipse est Eufrates. Tulit ergo dominus deus hominem et posuit eum in paradysum voluptatis ut operaretur et custodiret illum: praecipitque ei dicens. Ex omni ligno paradisi comedes: de ligno autem scientie boni et mali ne comedas. In quocumque enim die comederis ex eo. morte morieris. Dixitque dominus deus. Non est bonum hominem esse solum: faciamus ei adiutorium sicut sibi. Formatis igitur dominus deus de humo cunctis animantibus terre et vniuersis volatilibus caeli: adduxit ea ad adam ut videret quod vocaret ea. Omne enim quod vocauit adam aie-

Mar. r. a
s. co. e. infra
vii. c. r. i. a

Eccli. xxxii.
Mar. vii. d

Erod. r. b
Debre. iij. b

Eccli. r. v
Loz. i.

Thob. viij. b
Sap. r. a
ij. Loz. xv. f

Eccli. xliij. e

Eccli. xvij. a

Debre. xi. a

B

C

infra. co. d

infra. v. a. Sa
pi. ij. d. et. r. a
Eccli. xvij. a

Genesis

D vinctis: ipm est nomē ei⁹. Appellavitq; adam noib⁹ suis cūcta aiantia ⁊ vniuersa volatilia ce li ⁊ oēs bestias terre. Ade hō nō iueniebat ad iutor silis ei⁹. Immisitq; dñs de⁹ soporē i adā. Cūq; obdormisset: tulit vnā de costis ei⁹ et repleuit carnē p ea. Et edificauit dñs deus costā quā tulerat de adā in mulierē: et adduxit eaz ad adā. Dixitq; adā: Hoc nūcos ex ossibus meis: et caro de carne mea. Nec vocabitur virago qm̄ de viro sumpta est. Quāobrē relinqt hō patres suū et matrē et adheret vrozī sue et erūt duo i carne vna. Erat autē vterq; nudus: adā scilicet et vroz eius et nō erubescabant.

L.S. De temptatiōe et transgressiōe Adam et Eue: maledictione et eiectiōe.

Capitulum. III.

Sed et serpens erat callidior cūctis animantibus terre q̄ fecerat dñs deus. Qui dixit ad mulierē. Cur p̄cepit vobis de⁹ vt nō comederetis ex oī ligno padisi. Cui r̄ndit mulier. De fructu lignoz q̄ sunt in padiso vescimur: de fructu hō ligni qd̄ est in medio padisi p̄cepit nobis deus ne comederemus et ne tāge remus illud ne forte moriamur. Dixit autē serpens ad mulierem. Nequaquā morte moriemini. Scit enī deus q̄ in quocūq; die comederitis ex eo apirent oculi v̄ri: et eritis sicut dii sciētes bonū et malū. Vidit igitur mulier q̄ bonū esset lignū ad vescendū et pulchz oculis aspectuq; delectabile: et tulit de fructu illius et comedit. deditq; viro suo: q̄ comedit: et apti sunt oculi ambroz. Cūq; cognouissent se esse nudos: psuerūt folia ficus et fecerūt sibi p̄somata. Et cum audissent vocē dñi dei deambulātis in padiso ad aurā post meridiē abscondit se adā et vroz eius a facie domini in medio ligni paradisi. Vocauitq; dominus deus Adam et dixit ei. Ubi es. Qui ait. Vocem tuam domine audiui in paradiso et timui eo q̄ nudus essem: et abscondi me. Cui dixit dominus. Quis enim indicauit tibi q̄ nudus esses nisi q̄ ex ligno de quo preceperam tibi ne comederes cōedisti. Dixitq; adam Mulier quā dedisti mihi sociā dedit mihi de ligno et comedi. Et dixit dñs ad mulierē. Quare hoc fecisti. Que respōdit. Serpens decepit me et comedi. Et ait dñs ad serpentē. Quia fecisti hoc maledictus es inter oīa aiantia ⁊ bestias terre. Sup. pectus tuū gradieris et terrā comedes cūctis diebus vite tue. Inimicicias ponas inter te ⁊ mulierē ⁊ semen tuū ⁊ semen illi⁹. Ip̄a p̄teret caput tuū: ⁊ tu insidiaberis calcaneo ei⁹. Mulieri q; dixit. Multiplicabo crūnas tuas ⁊ cōceptus tuos: In dolore paries filios: ⁊ sub viri potestate eris: ⁊ ip̄e dominabitur tui. Ade

hō dixit. Quia audiisti vocē vrozī tue: ⁊ comedisti de ligno ex quo p̄ceperam tibi ne comederes: maledicta terra in opere tuo. In laborib⁹ comedes ex ea cūctis diebus vite tue. Sp̄nas ⁊ tribulos germinabit tibi: ⁊ comedes herbas terre. In sudore vultus tui vesceris pane tuo: donec reuertaris in terram de qua sumptus es quia puluis es ⁊ in puluerem reuerteris. Et vocauit Adam nomen vrozī sue Eua: eo q̄ mater esset cūctorum viuentium. Fecit quoq; dominus deus Ade et vrozī eius tunicas pelliceas: et induit eos. Et ait. Ecce adam quasi vnus ex nobis factus est sciens bonum et malum. Nunc ergo ne forte mittat manum suam et sumat etiam de ligno vite et comedat et viuat in eternum. Emisit eum dominus deus de paradiso voluptatis vt operaretur terram de qua sumptus est. Eiecitq; Adam et collocauit ante paradysum voluptatis cherubin. et flammicū gladium atq; versatilem ad custodiendam viā ligni vite.

L.S. De generatiōe Abel ⁊ Cayn ⁊ fratricidio. de maledictione Cayn ⁊ filijs eius vsq; ad lamech. ⁊ generatione Seth ad Noe qui generatus quantum vixit. ⁊ quando mortuus.

Adam hō cognouit vrozī rem suam eua que concepit et peperit Cayn dicens. Possedi hominem per deum. Rursumq; peperit fratrem eius Abel. Fuit autem Abel pastor ouium: ⁊ cayn agricola. Factum est autem post multos dies vt offerret Cayn de fructibus terre munera domino. Abel quoq; obtulit de primogenitis gregis sui ⁊ de adipibus eorum. Et respexit dominus ad Abel et ad munera eius: ad Cayn autem et ad munera illius non respexit. Iratusq; est Cayn vehementer: et concidit vultus eius. Dixitq; dominus ad eum. Quare iratus es et cur concidit facies tua: Nonne si bene egeris recipies: Sin autem male: statim in foribus peccatū tuum aderit. Sed sub te erit appetitus eius: et tu dominaberis illius. Dixitq; Cayn ad Abel fratrem suum. Egrediamur foras. Cūq; essent in agro: consurrexit Cayn aduersus fratrem suum Abel: et interfecit eum. Et ait dominus ad Cayn. Ubi est Abel frater tuus. Qui respondit. Nescio. Nunquid custos fratris mei sum ego. Dixitq; ad eum. Quid fecisti. Vox sanguinis fratris tui clamat ad me de terra. Nunc igitur maledictus eris super terram: que aperuit os suum: et suscepit sanguinem fratris tui de manu tua. Cum operatus fueris eam nō dabit tibi fructus suos. Vagus et profugus eris super terram. Dixitq; Cayn

ar. r. a
e. infra
c. r. a

L. Cor. xi. b
Mat. xii. a
Marc. i. a
Eph. v. 5
L. Cor. vi. d

odi. r. b
bre. iij. b

Eccli. xv. d
L. Cor. xi. a

ob. viij. b
p. r. a
v. xv. f

xxij. e

i. xvij. a

L. Cor. xiiij. g

D

A

Hebr. xi. a

Sap. x. a
i. Joh. iij. b

Genesis

ad dñm. Maior est iniquitas mea: q̄ vt venias merear. Ecce eijcies me hodie a facie terre et a facie tua abscondar, et ero vagus et p̄fugus in terra. Dñs igit̄ q̄ inuenerit me occidet me. Dixitq̄ ei dñs. Nequaquā ita fiet. sed ois q̄ occiderit cayn. septulū p̄mict. Posuitq̄ dñs in cayn signū vt nō interficeret eū ois q̄ inuenisset eū. Egrediusq̄ cayn a facie dñi habitauit p̄fugus in terra. ad orientālē plagā eden. Cognouit aut̄ cayn vxorē suā q̄ cepit et peperit enoch. Et edificauit ciuitatē: et vocauit nomen ei⁹ ex noīe filij sui enoch. Porro enoch genuit irad. Et irad genuit manael. et manael genuit mathusael. et mathusael genuit lamech. Qui accepit duas vxores: nomē vna ada. et nomē alteri sella. Genuitq̄ ada iabel q̄ fuit p̄f̄ habitātū in tētorijs atq̄ pastoz. et nomē fratris ei⁹ thubal. Ip̄e fuit p̄f̄ canētū cythara et organo. Sella q̄ genuit tubalcayn q̄ fuit malleator et faber in cuncta opa eris et ferri. Soror v̄o tubalcayn noēma. Dixitq̄ lamech vxorib⁹ suis ade et selle. Audite vocē meā vxores lamech: auscultate sermōnē meū. Quā occidi virū in vuln⁹ meū. et adolefētulū in lūorē meū. Septuplū vltio dabit de cayn. de lamech v̄o septuagiessepties. Cognouit q̄ adhuc adā vxorē suā et peperit filiū. vocauitq̄ nomē ei⁹ seth: dicēs. Posuit mibi de⁹ semen aliud pro abel quem occidit cayn. Sed et seth natus est filius quem vocauit enos. Iste cepit inuocare nomen domini.

¶ L. S. De recapitulatiōe creatiōis hoīs. De morte Ade et Seth et filioꝝ ei⁹ vsq̄ ad noe.

Hic est liber generatiōis ade **La. V.** in die qua creauit de⁹ hoīes. Ad similitudinē dei fecit illū. masculū et feminas creauit eos. et benedixit illis. et vocauit nomen eoz̄ adā in die q̄ creati sunt. Dixit aut̄ adā centū triginta annis et genuit filiū ad imaginē et similitudinē suā. vocauitq̄ nomē ei⁹ seth. Et facti sunt dies adam postq̄ genuit seth octingēti anni. genuitq̄ filios et filias. Et factū est oīe t̄ps qd̄ vixit adā anni nōgēti triginta et mortu⁹ est. Vixit q̄ seth centūquinḡ annis et genuit enos. Vixitq̄ seth postq̄ genuit enos octingēti septē ānis. genuitq̄ filios et filias. Et facti sunt oēs dies seth nōgētorūduodecim annoꝝ et mortu⁹ est. Vixit v̄o enos nonaginta annis. et genuit caynan. Post cui⁹ ortū vixit octingēti quinde cum annis. et genuit filios et filias. Facti q̄ sūt oēs dies enos nōgēti quinḡ annis et mortu⁹ est. Vixit q̄ caynā septuaginta annis et genuit malalebel: et vixit caynan postq̄ genuit malalebel octingēti quadraginta annis. genuitq̄ filios et filias. Et facti sunt oēs dies caynan nōgēti de

centū annis. et mortu⁹ est. Vixit aut̄ malalebel sexagintaquinḡ ānis. et genuit iared. Et vixit malalebel postq̄ genuit iared octingēti triginta ānis et genuit filios et filias. Et facti sunt oēs dies malalebel octingēti nonagintaquinḡ ānis: et mortu⁹ est. Vixitq̄ iared centū sexaginta duob⁹ ānis et genuit enoch. Et vixit iared postq̄ genuit enoch octingēti ānis: et genuit filios et filias. Et facti sūt oēs dies iared nōgēti sexaginta duob⁹ ānis: et mortu⁹ est. Porro enoch vixit sexaginta quinḡ ānis. et genuit mathusale. Et ambulauit enoch cū deo. Et vixit enoch postq̄ genuit mathusale. trecētis ānis. et genuit filios et filias. Et facti sunt oēs dies enoch trecēti sexaginta quinḡ āni. ambulauitq̄ cum deo et nō apparuit. qz̄ tulit eū de⁹. Vixit q̄ mathusale centū octoginta septē annis. et genuit lamech. Et vixit mathusale postq̄ genuit lamech septingēti octoginta duob⁹ annis. et genuit filios et filias. Et facti sunt oēs dies mathusale nōgēti sexaginta nouē anni. et mortu⁹ est. Vixit aut̄ lamech centū octoginta duob⁹ annis: et genuit filiū. vocauitq̄ nomē ei⁹ noe: dicēs. Iste solabit nos ab opib⁹ et laborib⁹ manuū nr̄az̄ in terra cui maledixit dñs. Vixitq̄ lamech postq̄ genuit noe quingēti nonagintaquinḡ ānis. et genuit filios et filias. Et facti sunt oēs dies lamech septingēti septuaginta septē anni. et mortu⁹ est. Noe vero cū quingētoꝝ esset annoꝝ: genuit sem. cham. et iaphet.

¶ L. S. De causis diluuij et fabrica arce et mēsurā ei⁹. Et qz̄ videntes filij dei filias hoīz̄ pulchras acceperunt sibi inde vxores generantes gigantes in mundo famosos. **La. VI.**

Cum cepissent hoīes multiplicari sup̄ terram: et filias procreassent. videntes filij dei filias hoīz̄ q̄ essent pulchre: acceperunt sibi vxores ex oibus quas elegerant. Dixitq̄ deus. Non p̄manebit sp̄s meus in homine in eternum qz̄ caro est. Erūtq̄ dies illius centū viginti annoꝝ. Gigantes aut̄ erant sup̄ terram in diebus illis. Postq̄ em̄ ingressi sunt filij dei ad filias hominum. illeq̄ genuerūt isti sunt potentes a seculo viri famosi. Vidēs aut̄ deus q̄ multa malicia hoīm esset in terra. et cū cta cogitatio cordis intēta esset ad malū oī t̄pe. Penituit euz̄ q̄ hominē fecisset in terra. Et p̄cauens in futurū. et tact⁹ dolore cordis intrinsecus. delebo inquit hoīem quē creauī a facie terre. ab hoīe vsq̄ ad animantia: a reptili vsq̄ ad volucres celi. Penitet em̄ me fecisse eos. Noe vero inuenit gratiā corā dñō. Ne sunt generatiōes noe. Noe vir iustus atq̄ p̄fect⁹ fuit in generatiōibus suis. cum deo ambulauit et genuit tres filios. sem cham et iaphet: Corrupta est

A
Ecdi. xvij. a
supra. i. d

i. para. i. a

B

E

Debre.

Debre.

eccli. xxxi

ps. lxxxv

infra. vi

i. Reg. vi

eccli. xli

Genesis

aut terra coram domino. et repleta est iniquitate. Cumque vidisset deus terram esse corruptam. omnis quippe caro corrupterat viam suam super terram. dixit ad noe. Si quis uniuersae carnis venit coram me. Repleta est terra iniquitate a facie eorum et ego dispendam eos cum terra. **F**ac tibi arcam de lignis leuigatis. Quasi iunctas in arca facies. et bitumine linies intrinsecus et extrinsecus. et sic facies eam. Trecentorum cubitorum erit longitudo arcae. quinquaginta cubitorum latitudo. et triginta cubitorum altitudo illius. Fenestram in arca facies. et in cubito consummabis summam eam. Ostium autem arcae pones in latere deorsum. **E**na cula et tristega facies in ea. **E**cce ego adducam a quas diluuii super terram ut interficiam omnem carnem in qua spiritus vite est subter celum. et uniuersa quae in terra sunt consumentur. **N**on autem fedus meum tecum et ingredientis arcam tuam et filii tui. uxor tua et uxor filiorum tuorum tecum. et ex cunctis animantibus uniuersae carnis bina induces in arcam ut uiuant tecum masculini sexus et feminini. **D**e volucribus iuxta genus suum. et de iumentis in genere suo. et ex omni reptili terre secundum genus suum. bina de omnibus ingredientur tecum ut possint uiuere. **T**olles igitur tecum ex omnibus cunctis quae mandati sunt. et comportabis apud te: et erunt tibi ibi quae illis in cunctis. **F**ecit igitur noe omnia quae preceperat illi deus. **L. S. De ingressu ad arcam et inundatione diluuii.**

Capitulum. VII

Dixitque dominus ad eum. Ingredere tu et omnis domus tua in arcam. **T**e enim uidi iustum coram me in generatione hac. **E**x omnibus animantibus mundis tolles septena et septena. masculinum et feminam. de animantibus uero iumentis duo et duo. masculinum et feminam. sed et de uolatilibus celi septena et septena. masculinum et feminam ut saluetur semine super faciem uniuersae terre. **A**dhuc enim et post dies septem ego pluam super terram quadraginta diebus et quadraginta noctibus. et delebo omnem substantiam quam feci de superficie terre. **F**ecit ergo noe omnia quae mandauerat ei dominus. **E**ratque sexcentorum annorum quum diluuii aqua inundauerit super terram. **E**t ingressus est noe et filii eius. uxor eius. et uxores filiorum eius cum eo in arcam prout aquas diluuii. **D**e animalibus quoque mundis et iumentis et de volucribus et ex omni quod mouetur super terram duo et duo ingressi sunt ad noe in arcam masculinum et femina. sicut preceperat dominus noe. **C**umque transissent septem dies. aquae diluuii inundauerunt super terram. **A**nno sexcentesimo uite noe mense secundo septimodecimo die mensis. rupti sunt omnes fontes abyssi magne. et cataracte celi aperte sunt. et facta est pluuia super terram quadraginta diebus et quadraginta noctibus. **I**n articulo diei illius ingressus est noe. et sem et cham et iaphet filii eius. et uxor illius et uxores filiorum eius cum eis in arcam. ipsi et omne animal secundum genus suum. uniuersaque iumenta in ge-

nera suo. et omne quod mouetur super terram in genere suo. cunctaque uolatilium secundum genus suum. **U**niuersae uero oesque uolucres ingressae sunt ad noe in arcam bina et bina ex omni carne in qua erat spiritus vite. **E**t quae ingressae sunt. masculinum et femina ex omni carne introierunt sicut preceperat ei deus. et inclusit eum dominus de foris. **F**actumque est diluuium quadraginta diebus super terras et multiplicatae sunt aquae: et eleuauerunt arcam in sublimem a terra. **U**ebementer enim inundauerunt et omnia repleuerunt in superficie terre. **P**orro arca ferebatur super aquas. et aquae preualuerunt nimis super terram. **O**ptique sunt omnes montes excelsi sub uniuerso caelo. **Q**uidecim cubitum altior fuit aqua super montes quam operuerat. **C**onsumptaque est omnis caro quae mouebatur super terram: uolucrum aiantium bestiarum. omnique reptilium quae reptant super terram. **U**niuersi uero homines et cuncta in quibus spiraculum uite est in terra: mortua sunt. **E**t deleuit deus omnem substantiam quae erat super terram ab homine usque ad pecus. tam reptile quam uolucres celi. et deleta sunt de terra. **R**emansit autem solus noe et qui cum eo erant in arca. **O**btinueruntque aquae terram centum quinquaginta diebus. **L. S. De cessatione diluuii et egressu noe de arca et holocaustis.**

Ca. VIII

Recordatus autem dominus noe cunctorumque animalium. et omnium iumentorum quae erant cum eo in arca. adduxit spiritum super terram: et imminuit sunt aquae. et clausi sunt fontes abyssi et cataracte celi et prohibite sunt pluuie de caelo. **R**euerseque sunt aquae de terra euntes et redeuntes: et ceperunt minui post centum quinquaginta dies. **R**ecouitque arca mense septimo: uicesimo septimo die mensis super montes armenie. **A**t uero aquae ibant et decresebant usque ad decimum mensem. **D**ecimo enim mense prima die mensis apparuerunt cacumina montium. **C**umque transissent quadraginta dies. aperies noe fenestram arcae quam fecerat dimisit coruum. qui egrediebatur et non reuertebatur donec siccaretur aqua super terras. **E**misit quoque columbam post eum ut uideret si iam cessassent aquae super faciem terre. **Q**uae cum non inuenisset ubi quiesceret pes eius: reuersa est ad eum in arcam. **A**qua enim erant super uniuersas terras. **E**xtenditque manum suam et apprehensas itulit in arcam. **E**xpectatis autem ultra septem diebus alijs: rursus dimisit columbam ex arca. **A**t illa uenit ad eum ad uesperam. portans ramum oliuae uiridibus folijs in ore suo. **I**ntellexit ergo noe quod cessassent aquae super terram. **E**xpectauitque nihilominus septem alios dies et emisit columbam quae non est reuersa ultra ad eum. **I**gitur sexcentesimo primo anno uite noe. primo mense prima die mensis imminuit sunt aquae super terras. **E**t aperies noe tectum arcae asperit. uiditque quod exsiccata esset superficies terre. **M**ense secundo septimo et uicesimo die mensis arefacta est terra. **L**ocutus est autem

Debeo

Debre. xi. b

mat. xxiij. d

fra. vi

Reg. vi

Eccli. vi

D

Sap. x. a

a

B

C

Prologus in Bibliam

dñs ad noe: dicēs. Egredere de arca tu et vxor tua, filij tui et vxores filioꝝ tuoꝝ tecū. cūcta animātia q̄ sunt apud te, ex oī carne tā in volatilib⁹ q̄ in bestijs et vniuersis reptilib⁹ q̄ reptāt sup terrā, educ tecū et egredimini sup trās. Crescite et multiplicamini sup eā. Egressus est ergo noe et filij ei⁹ et vxor illi⁹: et vxores filioꝝ ei⁹ cū eo. Et oīa animātia, iumēta et reptilia q̄ reptāt sup terrā fm gen⁹ suū egressa sunt de arca. Edificauit autē noe altare dño: et tollēs de cūctis pecorib⁹ et volucrib⁹ mūdīs obtulit hōlocausta sup altare. Odoꝝatusq̄ est dñs odorē suauitatis: et ait ad eū, Nequaq̄ vltra maledicā terre p̄t hoīes. Sēsus enī et cogitatio hūani cordis in malū prona sunt ab adolescētia sua. Nō igit vltra pcutiā oēs aīaz viuētes sicut feci. Lūctis dieb⁹ terre semētis et messis, frīg⁹ et est⁹ estas et hyems, nox et dies nō requiescēt.

L.S. De bñdictiōe Noe et phibitiōe sanguis et signo federis, et de vinea inebriatione Noe. De maledictione chanaan pueri. Secundo de chani et filijs: et vltimo de Sem et terra et regione ipsorum.

Ca. IX

Benedixitq̄ de noe et filijs ei⁹ et dixit ad eos. Crescite et multiplicamini et replete terrā, et terroꝝ v̄ ac tremoꝝ sit sup cūcta aialia fr̄e, et sup oēs volucres celi cū vniuersis que mouētur sup terras: Oēs pisces mar] manu v̄e traditi sunt et oē qd mouetur et viuit: erit vob in cibū. Quasi olea virētia traditi vob oīa, excepto qd carnē cū sanguine nō comedet]. Sanguine enī aīaz v̄az req̄rā de manu cūctaz bestiaz et de manu hoīs. De manu viri et de manu fr̄is ei⁹ req̄raz aīam hoīs. Quicūq̄ effuderit humanū sanguine: fūdetur sanguis illi⁹. Ad imaginē dei q̄ppe fact⁹ est hō. Vos autē crescite et multiplicamini et ingredimini sup terrā, et implete eā. Nec q̄ dixit deus ad noe et ad filios ei⁹ cū eo. Ecce ego statuam pactū meū vobiscū, et cū semie vestro post vos, et ad oēm aīam viuētē q̄ est vobiscū, taz in volucrib⁹ q̄ in iumētis et pecudib⁹ fr̄e, cūctisq̄ q̄ egressa sunt de arca et vniuersis bestijs t̄re. Statuā pactū meū vobiscū, et nequaq̄ vltra interficietur oīs caro aq̄s diluuij neq̄ erit deinceps diluuiū dissipans oēm terrā. Dixitq̄ de⁹. Hoc est signū federis qd do iter me et vos et ad oēm aīam viuētē q̄ est vobiscū in generatōes sempitnas. Arcū meū ponā i nubib⁹ celi, et erit signū feder] iter me et iter terrā. Lūq̄ obduerō nubib⁹ celū apparebit arc⁹ me⁹ i nubib⁹, et recordabor feder] mei qd pepigi vobiscū, et cū oīa aīa viuēte q̄ carnē vegetat, et nō erūt vltra aq̄ diluuij ad delēdā vniuersaz carnē. Erig⁹ arc⁹

me⁹ in nubib⁹ et videbo illū, et recordabor federis sempitni, qd pactū est iter deū et oēm aīam viuētē vniuerse carnis q̄ est sup terrā. Dixitq̄ dñs ad noe. Hoc est signū feder] qd p̄stitui iter me et oēm carnē sup terrā. Erāt ergo filij noe q̄ egressi sunt de arca, sem, cham, et iaphet. Porro cham ip̄e est p̄r chanaan. Tres isti filij sunt noe, et ab his disseminatū est oē gen⁹ hoīm sup vniuersaz terrā. Lepitq̄ noe vir agricola exerceꝝ terrā et plātavit vineā. Bibēsq̄ vinū iebriat⁹ est, et nudat⁹ iacuit i tabernaclo suo. Qd cū vidisset chā p̄r chanaan, verēda sc̄z p̄ris sui cē nudata, nūciant duob⁹ fratrib⁹ suis foras. At vero sem et iaphet pallū iposuerūt hūc] suis, et incedētes retrorsum operuerūt verēda p̄ris sui. Faciesq̄ eoꝝ auerse erāt et p̄ris virilia nō viderūt. Luigilās autē noe ex vino cū didicisset q̄ fecerat ei fili⁹ su⁹ minor ait. Maldict⁹ chanaan seru⁹ seruoꝝ erit fratrib⁹ suis. Dixitq̄. Bñdict⁹ dñs de⁹ sem, sit chanaan seru⁹ ei⁹. Dilatet de⁹ iaphet et habitet i tabernacul] sem, sitq̄ chanaan seru⁹ ei⁹. Dixit autē noe post diluuiū trecentis q̄nquaginta āms, et impleti sunt oēs dies ei⁹ nonagētoꝝ q̄nquaginta annoꝝ et mortuus est. **L.S.** De generationib⁹ filioꝝ Noe, et de diuisione regionū ip̄oꝝ, p̄mo de Iaphet et filijs ei⁹ et regione ip̄oꝝ, vltimo de Sem.

Ca. X

H sunt generationes filioꝝ noe, sem cham, et iaphet. Nati sūt eis filij post diluuiū. Filij iaphet, gomer et magog et madai et iauan et tubal et mosuch et thyras. Porro filij gomer, assenez et riphat et thogorma. Filij autē iaphen, belisa et tharsis cethum et dodanim. Ab his diuise sunt insule gentiū in regionib⁹ suis, vnusq̄sq̄ fm linguā suā et familias suas i nationib⁹ suis. Filij autē cham, chus et mesraim et phuth et canaan. Filij autē chus, sabaacūla et sabatha et regina et sabatha ca. Filij regina, saba et dadan. Porro chus genuit nēroth, ip̄e cepit eē potēs i fra, et erat robust⁹ venator corā dño. Ab hō exiuit puerbiū, q̄si nemroth robust⁹ venator corā dño. Fuit autēz principiū regni eius babilon, et arachet achat et chalāne in terra sennaar. De terra illa egressus est assur et edificauit niniuen et plateas ciuitatis et chale. Resen quoq̄ iter niniue et chale. Nec ē ciuitas magna. At nō mesraim genuit ludim et ananim et laabim et neptuim et phestrusim et cellius, de qb⁹ egressi sunt philistinim et capturim, chanaan autē genuit sydonē p̄mogenitū suū et theum et iebuseum et ammoreum et gergeseum et eueū et arachcū: cyneū et aradiū, samarithē et amatheū. Et p̄ hos disseminati sunt populi chanaanicoꝝ, facti sunt termini

§.i.c.7.d
7 infra. jr. a

§.vi.a

§.i.d
7. vii. c
7 infra. eo.

Mat. xxvi. c
Apoc. xxx. c
§ co.

i. para. i

D

A

i. para. i

B

i. para. i

E

Genesis

chanaan venientibus a sydone geraraz vsqz gazā donec ingrediaris sodomā z gomorrā z adamā z zeboym vsqz iesa. Hi sunt filij cham i cognationibus suis. De sem qz nati sūt patres oīuz filioz heber. fratre iaphet maiore. Filij sem. belam et assur z arphaxat. ludet aram. Filij aram hus z pullet gether z mes. At nō arphaxat genuit sale de quo or̄ ē heber. Nati sunt heber filij duo. Nōmē vñphaleg. eo q̄ in diebus ei⁹ diuisa sit terra z nomen fratris ei⁹ iectan. Qui iectan genuit elmodad z saleph z asarmoth. iare z aduram z iazal z deda z hebal z abumabel. Saba z iohir z euila z iobab. Dēs isti filij iectan. Et facta est habitatio eoz de messā pgentib⁹ vsqz sephar montē oriētalē. Isti sunt filij sem fm cognationes z linguas regionis in gētibus suis. De familie noe iuxta pplos z nationes suas. Ab his diuise sunt gētes in terra post diluuiū. **L.S.** De edificatione babel et confusione linguarū. de filiis Sem vsqz ad abā z fratre ei⁹. De morte. Aram qui genuit Loth. de egressu eorum de chaldeā vxore sua.

Capitulum XI

A Rat autē terra labij vnus z sermonū eorū dē. Cūqz pfiscerent de oriēte i uenerūt campū in terra. Sennaar et habitauerūt in eo. Dixitqz alter ad p̄ximū suū. Venite faciamus lateres z coquam⁹ eos igni. Habuerūt lateres p̄ saxis. z bitumē p̄ cemento: z dixerūt. Venite: faciam⁹ nodis ciuitatē z turrē cui⁹ culmē pertingat vsqz ad celū: z celebremus nomē nostrū anteq̄ diuidamur in vniuersas terras. Descēdit autē dñs vt videret ciuitatē z turres quā edificabant filij Adam: et dixit. Ecce vnus est populus z vnū est labiū oīb⁹. Leperūtqz hoc facere: nec desistent a cogitationibus suis donec eas opere cōpleant. Venite igitur descēdamus z confundamus ibi linguā eoz. vt non audiat vnusquisqz vocē p̄ximī sui. Atqz ita diuisit eos dñs ex illo loco in vniuersas terras. z cessauerūt edificare ciuitatē. Et id circo vocatū est nomen loci illius babel. q̄a ibi confusum est labiū vniuersę terre. Et inde disp̄sit eos dñs sup faciē cunctarū regionū. De sunt generationes sem. Sem erat centū annorū qñ genuit arphaxat. biēnio post diluuiū. Vixitqz sem postq̄ genuit arphaxat quingentis annis et genuit filios et filias. Porro Arphaxat vixit trigintaquinqz annis z genuit sale. Vixitqz Arphaxat postq̄ genuit sale trecētis et tribus ānis. et genuit filios z filias. Sale quoqz vixit triginta ānis z genuit heber. Vixitqz sale postq̄ genuit heber quadringentis tribus annis.

et genuit filios z filias. Vixit autē heber trigintaquattuor annis. z genuit Phalech. Et vixit heber postq̄ genuit Phalech quadringentis triginta ānis. z genuit filios z filias. Vixit qz Phalech triginta annis et genuit Reu. Vixitqz Phalech postq̄ genuit Reu ducētis nouē ānis. et genuit filios et filias. Vixit autē Reu triginta quinque ānis. z genuit saruch. Vixit qz Reu postq̄ genuit saruch ducētis septē ānis. et genuit filios et filias. Vixit autē saruch triginta ānis z genuit Nachor. Vixitqz saruch postq̄ genuit nachor ducētis ānis. et genuit filios et filias. Vixit autē nachor viginouē ānis. z genuit thare. Vixitqz nachor postq̄ genuit thare centū decē et nouē annis. z genuit filios z filias. Vixitqz Thare septuaginta annis. z genuit abram z nachor et aram. De sunt autē generationes thare. Thare genuit abram. nachor z araz. Porro Araz genuit Loth. Mortuusqz est Aram āte thare patrem suum in terra natiuitatis sue in bur chaldeorum. Duxerunt autem abram z nachor vxores. Nomen vxoris abraz. Sarai. Et nomē vxoris nachor. melcha filia Aram patris melche z patris iesche. Erat autem Sarai sterilis nec habebat filios. Tulit itaqz thare abram filium suum z loth filium Aram filii filij sui z Sarai nurū suam. vxorem abram filij sui. z eduxit eos de bur chaldeorum vt irent in terram chanaan. Veneruntqz vsqz aran: z habitauerunt ibi. Et facti sunt dies thare ducentorum quinque annorum: z mortuus est in aran.

L.S. De egressu abre de chaldeā z ascēsu eius in egyptum cum Sarai quam sororem dixerat.

Capitulum XII

A Vixit autē domin⁹ ad abraz. Egredere de tra tua. z de cognatione tua z de domo patris tui: z veni in trās quas monstrauero tibi. Faciamqz te in gētem magnā: z benedicam tibi. z magnificabo nomen tuū. erisqz benedictus. Benedicam benedicētibus tibi. z maledicam maledicentibus tibi. atqz in te benedicētur vniuersę cognationes terre. Egressus est itaqz abraz sicut p̄ceperat ei domin⁹ z iuit cum eo loth. Septuagintaquinque annorū erat Abram cum egrederetur de Aran. Tulitqz Sarai vxorem suam. z loth filium fratris sui vniuersamqz substantiam quam possederant. z annas quas fecerat in aran. z egressi sunt vt irent in terram chanaan. Cūqz venissent in eam: pertransiuit abram terram vsqz ad locum sichem. z vsqz ad conuallem illustre. Chananæus autem tunc erat in terra. Apparuit autem dominus abram: z dixit ei. Semini tuo dabo terrā hanc. Qui edificauit ibi altare

i. para. i. d

D

i. para. i. b
iosue. xliij. a

hebre. xl. e

Judith. v. a
Sap. x. a

A
Act. vii. a

Act. iij. d
hebre. xi. b

A
para. i. a

B
para. i. i

Genesis

E dño q̄ apparuerat ei, et inuocauit ibi nomē ei⁹. Et inde trāsgrediens ad montē qui erat cōtra orientē bethel: tetendit ibi tabernaculū suū: ab occidente habēs bethel: et ab oriente hai. Edificauit q̄ ibi altare dño et inuocauit nomē ei⁹. Perrexitq̄ abram vadens et ultra p̄grediens ad meridiē. Facta est autē fames in terra. Descenditq̄ abram in egyptū vt pegrinaretur ibi. Preualuerat em̄ fames in terra. Lūq̄ p̄pe esset vt ingrederet egyptū: dixit sarai vxori sue. Noui q̄ pulchra sis mulier: et q̄ cū viderit te egyptij: dicturi sunt, vxor illi⁹ ē: et interficient me, et te reseruabūt. Dic ergo obsecro te q̄ soror mea sis: vt bñ sit mihi p̄pter te et viuat aīa mea ob gratiā tuā. Lūq̄ ita ingressus est abram egyptū, viderūt egyptij mulierē q̄ esset pulchra nimis. Et nūciauerūt p̄ncipes pharaoni: et laudauerūt eā ap̄d illū. Et sublata ē m̄l̄r in domū pharaonis, abram vero bñ vsi sunt p̄pter illā. Fecerūtq̄ ei oues et boues et asini et serui et familie et asine et cameli. Flagellauit autē dñs pharaonē plagis maximis et domū ei⁹ p̄pter sarai vxorē abram. Vocauitq̄ pharao abram: et dixit ei. Quid nā ē h̄ qd̄ fecisti mihi. Quare nō indicasti mihi, q̄ vxor tua esset. Quā ob cām dixisti esse sororē tuā: vt tollerē eā mihi in vxorē. Nunc igitur ecce cōiunx tua: accipe eā et vade. Precepitq̄ pharao sup abram viris et deduxerunt eum et vxorē eius: et oīa q̄ habebat.

L. S. De diuisione abram et loth diuitū et promissione terre abre. Ca. XIII.

A Scendit ergo abram de egypto ipse et vxor ei⁹, et oīa q̄ habebat et loth cū eo ad australē plagā. Erat autē diues valde in possessiōe auri et argēti. Reuersusq̄ est pariter q̄ venerat a meridiē in bethel vsq̄ ad locū vbi prius fixerat tabernaculū inter bethel et hai, in loco altaris qd̄ fecerat pri⁹ et inuocauit ibi nomē dñi. Sed et loth q̄ erat cū abram fuerūt greges ouium et armēta et tabernacula nec poterat eos cape terra vt habitarent simul. Erat quippe suba eorū multa, et ne quibant habitare cōiter. Tñ facta ē rixa inter pastores gregū abram et loth. Eo autē tpe chanaanus et pherezē habitabāt in terra illa. Dixit ergo abram ad loth. Ne queso sit iurgium inter me et te, et inter pastores meos et pastores tuos: fratres enī sum⁹. Ecce vniuersa terra corāz te est, recede a me obsecro. Si ad sinistrā ieris ego dexterā tenebo, si tu dexterā elegeris: ego ad sinistrā p̄gam. Elenatis itaq̄ loth oculis vidit oēm circa regiones iordanis: q̄ vniuersa irrigabat anteq̄ subuerteret dñs. Zodomā et Gomorrā sicut paradisus dñi, et sicut egypt⁹ ve-

mentib⁹ in segor. Elegit sibi loth regionē circa iordanē et recessit ab oriente. Diuisiq̄ sūt alterutrū a fratre suo. Abram habitauit in terra Chanaan. Loth vero morat⁹ ē i oppidis q̄ erāt circa iordanē, et habitauit in sodomis. Hoies autē sodomite pessimi erāt et pctōres corā dño nimis. Dixitq̄ dñs ad abram postq̄ diuisus est ab eo loth. Leua oculos tuos in directū, et vide a loco in q̄ nūc es ad aquilonē et meridiē et ad orientē et occidentē. Oēm terrā quā cōspicis tibi, dabo et semini tuo vsq̄ in sempiternū faciāq̄ semen tuū sicut puluerē terre. Si quis pōt hōim numerare puluerē terre, Semen q̄ tuū numerare poterit, Surge ergo et pambula terrā in longitudine et in latitudine sua, q̄ tibi daturus sum eam. Mouens igit tabernaculū suū abram, venit et habitauit iurta cōuallem mambre q̄ est in hebrō. Edificauitq̄ ibi altare dño.

L. S. De pugna regū, d̄ victoria Abre liberat⁹ loth, et obuiatiōe melchisedech. Ca. XIV.
H Actū est autē in illo tpe vt amraphel rex sennaar et arioch. Rex pōti et chodorlaomor rex elamitarū et thadal rex gentiū, inrent bellū cōtra Basa regē sodomorū et cōtra bersa regē gomorre, et cōtra sennaar regē adame et cōtra semeber regē seboym, cōtraq̄ regē bale ipsa est segor. Om̄s hi cōuenerūt in vallem siluestre que nūc est mare salis. Duodecim em̄ annis seruerāt chodorlaomor, et terciodecimo anno recesserunt ab eo. Igitur q̄rto decimo āno venit chodorlaomor et reges qui erant cū eo et percusserūt raphaym in astaroth et carnaym et zuzim cū eis, et em̄ in saba cariataym et chorreos in mōtib⁹ seyr, vsq̄ ad campestria pharan, q̄ est in solitudine. Reuersiq̄ sunt et venerūt vsq̄ ad fontem mephat ipsa est cades et percusserūt oēm regionē amalechitarū et amorreorū qui habitabant in asafon thamar. Et egressi sunt rex sodomorū et rex gomorre, rexq̄ adame, et rex seboym nec nō et rex bale que est segor, et duxerūt aciē cōtra eos in valle siluestri, sc̄z aduersus chodorlaomor regē elamitarū et thadal regē gentiū et amraphel regē sennaar et arioch regē ponti, quattuor reges aduersus q̄ncq̄. Vallis autē siluestris habebat puteos multos bituminis. Itaq̄ rex sodomorū et rex gomorre terga verterunt, ceciderūtq̄ ibi et qui remāserant fugerunt ad montē. Tulerūt autē oēm substantiā sodomorū et gomorreorū, et vniuersa q̄ ad cibum ptinent et abierunt. Necnō et loth et substantiā eius, filiū fratris abram qui habitabat in sodomis. Et ecce vn⁹ q̄ euaserat nūciauit abraz hebreo qui habitabat in conualle mambre am-

infra, xx. cap.

infra, xxxvi. a

Bierem, xl. b

D
infra, xxxvii.
Roma, iii.

A

A

B
offi. nū.
sala. in. a
aco. ij. d

Genesis

moorei fratris eschol et fris aner. Vi em pepige at fed? cu abraa. Quod cu audisset abraa captum videlz loth fratrem suu. nuerauit expeditos vna cōs suos trecetos decē et octo et psecut? ē eos vsqz dan. Et diuisis socijs irruit sup eos nocte. Percussitqz eos et psecut? ē vsqz soba et pbeni cen q ē ad leuā damasci. Reduritqz oēm substā. tiā et loth frēm suū cū substātia illius mulieres qz et pplm. Eggressusqz est aut rex sodomoz i oc cursū ei: postq reuert? ē a cede chodorla omoz et regū q cū eo erāt i valle sabe q ē vallīs regis. At vero melchisedech rex salē: pferēs panē et vi nū [erat em sacerdos dei altissimi] bndixit ei et ait Bndict? abraa deo excelsō q creauit celū et terrā: et bndict? de? excelsus q ptegete hostes i mamb? tuis sūt. Et dedit ei decimas ex oib? Dixit aut rex so domoz ad abraa. Da mihi aias: ce tera tolle tibi. Qui rñdit ei. Leuo manū meā ad dñm deū excelsū. possessorē celū et terre q a filio subtegmis vsqz ad corrigiā calige nō accipiā ex oib? q tua sūt. ne dicas. ego ditavi abraa exce ptis his q comederūt inuenes et partibus viro rum qui venerūt mecum aner. eschol et mambre. Isti accipient partes suas.

L.S. De promissione abre seminis et terre da tur signū abre ysaac. **Ca. XV**

His itaqz transact: fact? est pmo dñi ad abraa p visionē dicēs. Noli timere abraa: Ego ptector tu? et merces tua magnani mis. Dixitqz abraa. Dñe de? qd dab mibi. Ego vadā absqz liberis et fili? pcuratoris dom? mec iste damasc? elyfer addiditqz abraa. mibi at nō dedisti semē: et ecce vna cul? me? heres me? erit. Statimqz pmo dñi fact? est ad eū dicēs. Nō erit b heres tu? sed q egrediet de vtero tuo ipm hēbis heredē. Eduxitqz eū foras et ait illi. Suspice ce lū et nūera stellas si potes. Et dixit ei. Sic erit semē tuū. Credidit abraa deo: et reputatū est illi ad iusticiā. Dixitqz ad eū. Ego dñs q eduxi te d? Ur chaldeoz: vt darē tibi frā istā et possideres eā. At ille ait dñe de? vñ scire possū q possessur? sū eā. At rñdit dñs. Sume inqt mibi vaccā triē nē et caprā trimā et arietē annoz triū. turturē qz et colūbā. Qui tollēs vniuersa h diuisit ea p me diū et vtrasqz ptes p se altrifec? posuit. Aues at nō diuisit. Descēderitqz volucres sup cadauera et abigebat eas abraa. Cūqz sol occūberet sopoz irruit sup abraa et horroz magn? et teneorosus ina sit eū. Dictūqz est ad eū. Scito pnosces q pegri nū futuz sit semē tuū i frā nō suā et subiciēt eos fututi. et affligēt qdringēt? ānis Verūtñ gentē cui seruituri sunt ego iudicabo. et post hec egre diētur cū magna suba. Tu at ibis ad ptes tuos in pace sepult? in senectute bona. Generatione

at qrtā reuertent? huc. Necdū em pplete sūt iniq tates amorreoz vsqz ad pñs tps. Cū ergo oc cubusset sol. facta est caligo tenebrosa et appuit cliban? fumās et lāpas ignis trāsies int diuisio nes illas. In illo die pepigit dñs fed? cū abraa dicēs semini tuo dabo frā. a fluuio egypti vsqz ad fluuiū magnū eufraten. Lineos et cenezcos cethmōeos et etheos et pherezeos raphajm qz et amorreos. eucos et chananeos et gergeleos et **L.S.** De pceptu agar et fuga [iebyseos. ei? et dātiuitate hismael. **Ca. XVI.**

Ibis sarai vxoz abraa nō genuerat sibi li beros. s; hñs ācillā egyptiā noie agar dixit marito suo. Ecce cōclulit me dñs ne parerē ingredere ad ācillā meā si forte saltē ex illa suscipiā filios. Cūqz ille acqesceret depre cāti. tulit agar egyptiā ancillā suā p? ānos de cē q hitare cepant in fra chanaan et dedit eā vi ro suo vxozē. Qui ingressus ē ad eā. At illa pce pisse se vidēs despectit dñam suā. Dixitqz sarai ad abraa. Imiq agis p me. Ego dedi ācillā meā in sinuū tuū q vides q pcepit despectui me. Judicet dñs int me et te. Qui rñdit abram. Ecce ait ācilla tua in manu tua ē vt ere ea vt libet. Af fligēte igit eā sarai. fugā inijt. Cūqz inuenisset eā angel? dñi iuxta fontē aq in solitudine q est in via Sur i deserto. dixit ad illā. Agar ancilla sarai vñ venis. et q vadis. Que rñdit. A facie sa rai dñe mee ego fugio. Dixitqz ei āgel? dñi. Re uertere ad dñam tuā. et hūiliare sub manu illi?. Et rursū. Multiplicās inqt multiplicabo semen tuū. et nō nūerabit p mltitudie. Ac deinceps ec ce ait pcepisti et ptes filiū vocabisqz nomē eius hismael eo q audierit dñs afflictōz tuā. hic erit fer? hō man? ei? p oēs et man? oīuz p eū. et e re gide vniuersoz fratuz suoz figet tabnacla. Vo cauit at agar nomē dñi q loqbat ad eā. tu de? q vidisti me. Dixit em pfecto hic vidi posteriora vidētis me. p ptea appellauit puteū illū puteū vinētis et vidētis me. Ipe ē int cades et barad. pepitqz agar abre filiū. q vocauit nomē ei? hisma el. Octogita et sex annoz erat abraa qñ peperit ei **L.S.** De mutatiōe noim [agar hismaelē et circūcisiōe et pmissiōe ysaac. **Ca. XVII**

Dixitqz dñs nonagita et nouē ānoz eē cepat. appuit ei de?. Dixitqz ad eum. Ego dñs ops. Ambula coram me et esto pfect? Nonāqz fed? meū int me et te et mlti plicabo te vehemēt nimis. Cecidit abraa pñ? in faciē. Dixitqz ei de?. Ego sū et ponā pactū me um tecū. erisqz p mltaz gentiū. Nec vltra voca bi? nomē tuū abraa. sed appellaberis abraa. qz patrē mltaz gētiū pstitui te. faciāqz te crescere vehementissime et ponā te i gentib?. regesqz ex

D

A

B

C

Judi. xij. b
Zuce. i. c
D

A

infra eo.
Eccli. xliij. e
Rom. iij. e

infra. xv.
infra. xv.
Roma. iij.

ebre. viij. a

A

B

offi. vij. a
sala. iij. a
aco. ij. d

C

infra. xvij. a

Genesis

te egredient. et statuam pactum meum inter me et te et
inter seminem tuum post te in generationibus suis federe
sempiternum ut sim deus tuus et semini tuo post te. Da
hocque tibi et semini tuo pro te fratri peregrinationis tue
et omnem terram chanaan in possessionem eternam eroga deus
eorum. Dixit iterum deus ad abraam. Et tu ergo custo
dies pactum meum et seminem tuum post te in generatio
nibus suis. Hoc est pactum meum quod observabitis inter
me et vos et seminem tuum pro te. Circumcidetis ergo omne
masculinum et circumcidetis carnem preputij vestri ut sit in
signum federis inter me et vos. Infans octavo die
circumcidetis in vobis. Omne masculinum in generationibus
vestris tam in domo quam in emptorio circumcidetis et quicumque
non fuerit de stirpe vestra. Erigitur pactum meum in car
ne vestra in fedus eternum. Masculus cui preputij caro
circumcisa non fuerit delebitur anima illa de populo suo:
quod pactum meum irritum fecit. Dixit quoque deus ad abraam
sara uxorem tuam non vocabis sara: sed sarā. Et benedi
cam eam et ex illa dabo tibi filium cui benedictus super
eritque in nationes et reges populorum orientem ex eo. Ce
cidit abraam in faciem suam et risit in corde suo dicens.
Putasne centenarius nasceretur filius: et sara nonages
ima pariet. Dixitque ad dominum. Utinam hismael vi
uat coram te. Et ait dominus ad abraam. Sara uxor tua
pariet tibi filium vocabisque nomen eius ysaac. Et con
stituiam pactum meum illi in fedus sempiternum et semini
eius post eum. Super hismael quoque exaudiui te. Ecce
benedico eam et augetur et multiplicabo eum valde.
Duodecim duces generabit et faciam illum crescere
in gentem magnam. Pactum vero meum statuam ad ysaac
quem pariet tibi sara tempore isto in anno alio. Cumque fi
nisset sermo loquentis cum eo ascendit deus ad abraam
tulit autem abraam hismael filium suum et omnes domos
domus sue universosque quos emerat. et cunctos ma
res ex omnibus viris domus sue. et circumcidit carnem pre
putij eorum statim in ipsa die sicut preceperat ei deus. Abraam
nonaginta et novem erat annorum quando circumcidit carnem
preputij sui. et hismael filius suus tredecim annos imple
verat tempore circumcissionis sue eadem die circumcissus est
abraam et hismael filius eius: et omnes viri domus illius tam
domi quam in emptorio et alienigene preputij circumcisi sunt.
**L. S. De tribus viris qui appuerunt abrae de fabu
latione dei et abrae super intuitu sodomae. XVIII**
Apparuit autem ei dominus in valle mabre sede
nti in ostio tabernaculi sui in ipso fervore
diei. Cumque eleuasset oculos appuerunt ei
tres viri stantes prope eum. Quos cum vidisset cucur
rit in occursum eorum de ostio tabernaculi sui et adorauit
in terra et dixit. Domine si inveni gratiam in oculis tuis
ne transias fruentium tuum. sed afferam paucillum aque: et
lauent pedes vestros. et requiescite sub arbore: ponamque
buccellam panis et confortet cor vestrum: postea transibitis.
Idcirco enim declinasti ad fruentium vestrum. quod dixit.
Fac ut loquar vobis. Festinauit abraam in tabernacu

lum ad sarā. dixitque ei. Accelera: tria sata simile
comisce et fac subcinericios panes. Ipse vero ad ar
mentum cucurrit et tulit inde vitulum tenerimum et op
timum deditque puero. Qui festinauit et corripit illum
tulit quoque butirum et lac et vitulum quem corerat. et
posuit coram eis. Ipse vero stabat iuxta eos sub ar
bore. Cumque comedissent dixerunt ad eum. Ubi est sa
ra uxor tua. Ille respondit. Ecce in tabernaculo est. Cui
dixit. reuertens veniam ad te tempore isto. vita comite.
et habebit filium sarae uxoris tuae. Quo audito sara risit
pro ostium tabernaculi. Erant autemambo senes puerque
etatis. et desiderant scire fieri muliebria quae risit oc
culte dicens. Postquam senem et dominus meus vetulus est
voluptati operam dabo. Dixit autem dominus ad abraam
Quare risit sara uxor tua dicens. numquam vero pitura sum
an? Numquam deo quicquam est difficile. Iuxta predictum re
uertar ad te eodem tempore. vita comite et habebit sa
ra filium. Negavit sara dicens. non risi. timore perterri
ta: Dominus autem non est inquit ita. sed risisti. Cum ergo sur
rexissent inde viri direxerunt oculos contra sodomam
et abraam similiter gradiebat. deducens eos. Dixitque
dominus. Nunc celare potero abraam quae gesturum suum. cum futu
rus sit in gentem magnam ac robustissimam et benedicere
de sint in eo omnes nationes terre. Scio enim quod preceptu
rus sit filiis suis et domui suae pro se. ut custodiant
viam domini. et faciant iudicium et iusticiam ut adducat
dominus propter abraam omnia quae locutus est ad eum. Dixit itaque
dominus. Quia sodomorum et gomorreorum multiplicatus
est. et peccatum eorum aggravatum est nimis. Descendam et
videbo. utrum clamorem qui venit ad me opere propleue
rint an non est ita: ut sciam. Converteruntque se inde et
abiit sodomam. Abraam vero adhuc stabat coram
domino. et appinquans ait. Numquam prodes iustum cum ipso
si fuerint quinquaginta iusti in ciuitate probentur filii et non
prodes loco illo propter quinquaginta iustos si fuerint in eo.
absit a te ut rem hanc facias et occidas iustum cum ipso
fiatque iustus sicut ipse. Non est homo tuus qui iudicas omnes fratres
nequam facias iudicium. Dixitque dominus ad eum. Si inue
nero sodomis quinquaginta iustos in medio ciuitatis
dimittam omni loco propter eos. Respondit abraam et ait. Quia
semel cepi. loquar ad dominum meum cum sim pulvis et cin
is. Quid si minus quinquaginta iusti quinquaginta fuerint de
lebis propter quinquaginta quinquaginta universas urbem. Et ait
non delebo si inuenero ibi quinquaginta quinquaginta. Rursusque
locutus est ad eum. Si autem quinquaginta ibi inuenti fuerint
quod facies. Ait non prociam propter quinquaginta. Ne quod
inquar indignetur dominus si loquar. Quid si ibi inuenti fue
rit triginta. Respondit. Non faciam. si inuenero ibi trigin
ta. Quia semel ait cepi loquar ad dominum meum. Quid
si ibi inuenti fuerint viginti ait. Non inficiam propter vi
ginti. Obsecro inquit ne irascaris dominus. si loquar adhuc
semel. quid si inuenti fuerint ibi decem. Dixit. Non dele
bo propter decem. Abiit dominus postquam cessauit loqui
ad abraam et ille reuersus est in locum suum.

Luce. ij. c

s. co.

D

A

Mat. xvi. c

i. Re. xviii. d

iii. Re.

Rom. ii.

Luce.

i. Pet.

Judic.

ij. Pet.

ij. Re.

Jonca

Sap.

Sap.

Genesis

C. S. De subuersione Sodomorum, et liberatione Loth, et factio filiarum eius. Ca. XIX.

Ueneruntque duo angeli Sodomam vespere sedete Loth in foribus civitatis. Qui cum vidisset eos surrexit et iit obviam eis: adoravitque prostratus in terra. et dixit. Obsecro domini declinate in domum pueri vestri, et manete ibi. Lavate pedes vestros: et mane proficiscemini in viam vestram. Qui dixerunt. Dinime, sed in platea manebimus. Expulit illos oppido ut divicerent ad eum. Ingressusque domum eius fecit primum, coxit azyma et comederunt. Prius autem quam iret cubitum, viri civitatis vallaverunt domum illius a puero usque ad senem omnes populi simul. Vocaveruntque Loth, et dixerunt ei. Ubi sunt viri qui introierunt ad te nocte. Educ illos huc ut cognoscamus eos. Egressus ad eos Loth post tergum accedens ostium ait. Nolite queso fratres mei, nolite malum hoc facere. Deo duas filias que necdum cognoverunt virum. Educam eas ad vos, et abutimini eis sicut vobis placuerit, dummodo viri istis nihil mali faciatis: quia ingressi sunt sub umbra culmibus mei. Ait illi dixerunt. Recede illuc. Et rursus, Ingressus est inquit ut advena, nunquid ut iudices? Te ergo tempus magis quam hos affligent. Tunc faciebant Loth vehementissime. Jamque prope erat ut effringeret fores et ecce miserunt manu viri, et introduxerunt ad se Loth clausuramque ostium, et eos qui foris erant percussurunt cecitate a minimo usque ad maximum, ita ut ostium invenire non possent. Dixerunt autem ad Loth. Habes hic quepiam tuorum generum aut filios aut filias? Omnes qui tui sunt educ de urbe hac. Delebimus enim locum istum, eo quod increverit clamor eorum contra domino qui misit nos ut perdamus illos. Egressus itaque Loth, locutus est ad generos suos qui accepturi erant filias eius, et dixit. Surgite et egredimini de loco isto, quia delebit dominus civitatem hanc. Et visus est eis quasi ludens loqui. Cumque esset mane cogebant eum angeli: dicentes. Surge tolle uxorem tuam et duas filias quas habes ne et tu pariter percas in scelere civitatis. Dissimulante illo apprehenderunt manum eius et manum uxoris ac duarum filiarum eius, eo quod perceret dominus illi, eduxeruntque eum et posuerunt extra civitatem ibique locuti sunt ad eum: dicentes. Salva aias tuas. Noli respicere post tergum nec stes in omni circa regione, sed in monte saluum te fac ne et tu similis percas. Dixitque Loth ad eos. Queso domine mihi, quia invenit frater tuus gratiam coram te, et magnificasti gloriam et misericordiam tuam quam fecisti mecum ut salvares aias meas, nec possum in monte saluari: ne forte apprehendat me malus et moriar. Est civitas hic iuxta ad quam possum fugere pueram, et saluabor in ea. Nunquid non modica est et vivet anima mea? Dixitque ad eum. Ecce etiam in hoc suscepi preces tuas ut non subvertas urbem per quam locutus es. Festina et saluare ibi, quia

non potero facere quicquam donec ingrediar illuc. Idcirco vocatum est nomen urbis illius Segor. Sole egressus est super terram, et Loth ingressus est Segor. Igitur dominus pluit super Sodomam et Gomorram sulphur et ignem a domino de celo, et subvertit civitates has et omnes circumca regionem universos habitatores urbium et circumca terre viretia. Respiciensque vxor eius post se, visa est in statuam salis. Abraam autem surgens mane ubi steterat prius cum domino, intuitus est Sodomam et Gomorram et universam terram regionis illius. Viditque ascendente favilla de terra quasi fornacis fumum. Cumque subverteret dominus civitates regionis illius, recordatus est abraam et liberauit Loth de subuersione urbium in quibus habitauerat. Ascenditque Loth de Segor et mansit in monte, dueque filie eius cum eo. Timuerat enim manere in Segor. Et mansit in spelunca ipse et due filie eius cum eo. Dixitque maior ad minorem. Nonne senex est, et nullus virorum remansit in terra qui possit ingredi ad nos in monte universae terre. Veni iebriemur enim vino dormiamusque cum eo ut huare possimus ex parte nostro semine. Dederunt itaque patri suo bibere vinum nocte illa. Et ingressa est maior dormiuitque cum patre. At minor non sensit, nec quando accubuit filia nec quando surrexit. Altera quoque die dixit maior ad minorem. Ecce dormivi heri cum patre meo. Demum ei bibere vinum etiam hac nocte dormies cum eo ut saluemus semine de parte nostro. Dederuntque etiam et illa nocte patri suo bibere vinum. Ingressaque minor filia dormiuit cum eo. Et nec quando de tunc sensit quando concubuerit, vel quando illa surrexit. Conceperunt ergo due filie Loth de parte suo. Perieruntque maior filium, et vocavit nomen eius Moab. Ipse est pater Moabitum usque in presentem diem. Minor quoque peperit filium, et vocavit nomen eius Ammon, filium populi mei. Ipse est pater Ammonitarum usque hodie.

C. S. De peregrinatione abraam in geraris, et de oblatione sare et restitutione. Ca. XX

DRofoctus inde abraam in terram australem habitavit inter cades et sur, et peregrinatus est in geraris. Dixitque de Sara uxore sua soror mea est. Distulit ergo Abimelech rex gerare et tulit eam. venit autem deus ad Abimelech per somnium nocte: et ait illi. En morieris propter mulierem quam tulisti. Habet enim virum. Abimelech vero non tetigerat eam. Et ait. Domine num gentem ignorante et iusta iter facies? Nonne ipse dixit mihi soror mea est, et ipsa ait frater meus est. In simplicitate cordis mei et misericordia manuum mearum feci hoc. Dixitque ad eum deus. Et ego scio quia simplici corde feceris, et ideo custodivi te ne peccares in me, et non dimisi ut tangeres eam. Nunc ergo redde viro tuo uxorem, et orabit pro te, quia propheta est, et vivet. Si autem nolueris reddere, scito quia morte morieris, tu et omnia que tua sunt. Stetitque de nocte surgens Abimelech, vocavit omnes suos suos et locutus est universa verba

Esai. xlii. d
Hier. xl. f
Amos. iiii. d
Luce. xvii. g

Esai. xli. f

Sapi. x. a
Esai. xi. e

B

A

B

B

B

iii. Reg. Rom. a

Luce.

i. Pet. a

Judith. r. f

A
ii. Pet. ii. b

iii. Reg. vi. d

Jonca

D
Sap. r. a

E
Sap. i. a

Genesis

E hęc i aurib⁹ eoz. Timuerūt oēs viri valde. Vocauit aut abimelech etiā abraā & dixit ei. Quid fecisti nob. Quid peccauim⁹ i te. qz iduristi sup me & sup regnū meū pctm grāde. Que nō debui su facere: fecisti nob. Rursusqz ex postulas ait. Quid vidisti vt b faceres. Rndit abraā. Cogitau meū dicēs. Forsitā nō ē timor dei i loco isto & iterficiēt me ppt vxorē meā. Alias aut & vere soroz mea ē filia prīs mei & nō filia mris mee: & dixi eā vxorē. Postq aut eduxit me de⁹ de do mo prīs mei. dixi ad eā. Hęc miaz facies meū. In oī loco ad quē igrediemur dices q frat tuū sim. Tulit igr abimelech oues & boues & puos & acillas & dedit abraā. Reddiditqz illi sarā vxorē suā & ait. Terra corā vob ē. vbi cūqz tibi placuerit bita. Sare aut dixit. Ecce mille argēteos dedi fri tuo. b erit tibi i vclamē oclorū ad oēs q tecū sūt. & q cūqz pexerit memento te dephēsaz. Ora te aut abraā. sanauit de⁹ abimelech & vxorē ancillasqz ei⁹: & peperūt. Cōcluserat enī dñs oēm vuluā dom⁹ abimelech ppter sarā vxorē abrae.

C. S. De natiuitate ysaac. & eiectōe agar cū filio. De federe inito iter Abraā & abimelech ad puteum iuramenti.

Ca. XXI

Uisitauit aut dñs sarā sicut pmiserat & impleuit q locut⁹ ē. Cōcepitqz & pepit filiū in senectute sua. tpe quo pdixerat ei de⁹ Vocauitqz abraā nomē filij sui quē genuit ei sarā ysaac. & circūcidit eū octauo die. sicut pcepit ei de⁹ cū esset centū ānoz. Hac ḡppe etate pris nat⁹ est ysaac. Dixitqz sara. Risum fecit mihi de⁹ & q cūqz audierit: corridebit mihi. Rursusqz ait. Quis auditur⁹ crederet abraā q sara lactaret filiū quē peperit ei iā sem. Creuit igr puer & ab lactat⁹ est. Fecitqz abraā grāde cōmuniū in die ablactatiōis ei⁹. Cūqz vidisset sara filiū agar egyptie ludētē cū ysaac filio suo dixit ad abraā. Eijce ancillā hęc & filiū ei⁹. Nō enī erit heres filij ācille cū filio meo ysaac. Dure accepit hoc abraā p filio suo. Cui dixit de⁹. Non tibi videat asperus sup puero & sup ancilla tua. Dia q dixerit tibi sara. audi vocē ei⁹. qz in ysaac vocabit⁹ tibi semē. Sed & filiū ancille faciā in gētē magnā qz semē tuū ē. Surrexit itaqz abraaz mane & tolens panē & vtrē aque iposuit scapule ei⁹. tradiditqz puez & dimisit eā. Que cū abisset. errabat in solitudine bersabee. Cūqz cōsupta esset aq i vtre. abiēat puez subter vnā arborē q ibi erat. & abiit. Seditqz e regione pcul quātū pōt arcus iacere. Dixit em. Nō videbo orientē puez. Et sedēs cōtra: leuauit vocē suaz & fleuit. Exaudiuit aut de⁹ vocē pueri. Vocauitqz angelus dñi agar de celo dicēs. Quid agis agar. Noli timere. Exaudiuit em de⁹ vocē pueri: de loco in quo

est. Surge & tolle puez. & tene manū illi⁹: qz in gētē magnā faciā eū. Aperuitqz oculos ei⁹ deus. Que vidēs puteū aq. & impleuit vtrē. deditqz puero bibere & fuit cū eo. Qui creuit & morat⁹ ē in solitudine. fact⁹ qz ē iuuenis sagittar⁹. Habitauitqz i deserto pharā: & accepit illi mī sua vxores de terra egypti. Eodē tpe dixit abimelech & phicol pnceps exercit⁹ ei⁹ ad abraā. De⁹ tecū ē i vniuersis q agis. Jura ergo p dñm ne noceas mihi & posteris meis stirpiqz mee. sed iux miaz quas feci tibi facies mihi & terre i q vsat⁹ es aduena. Dixitqz abraā. Ego iurabo. Et increpauit abimelech ppter puteū aq: quē vi abstulerāt sui eius. Rnditqz abimelech. Nesciui qd fecerit hęc rem. Sed & tu nō indicasti mihi & ego nō audiui preter hodie. Tulit itaqz abraā oues & boues: & dedit abimelech. Percusseruntqz ābo fedus. Et statuit abraā septē agnas gregis seorsum. Cui dixit abimelech. Quid sibi volūt septē agne iste qd stare fecisti seorsum. At ille. Septem inquit agnas accipies de manu mea. vt sint mihi i n te stimoniū qm ego fodi puteū istū. Idcirco vocatus ē loc⁹ ille bersabee: qz ibi vterqz iurauit. & inierūt fed⁹ p puteo iuramēti. Surrexit autē abimelech & phicol pnceps exercit⁹ eius: reuersiqz sunt i fra palestinoz. Abraā nō plātauit nem⁹ in bersabee. & inuocauit ibi nomē dei eterni. et fuit colonus terre palestinoz diebus multis.

C. S. De tēptatione abrae. & ariete imolato p filio & melchaz genuisse nūciat. Ca. XXII.

Que postq gesta sunt tēptauit de⁹ abraam. & dixit ad eū. Abraā abraam. At ille rndit. Adsum. ait illi. Tolle filius tuum vnigenitū quē diligis ysaac. & vade in terrā visionis. atqz ibi offeres eū i holocaustū sup vnū montiū quē mōstrauero tibi. Igit abraā de nocte psurgēs. strauit asinū suū ducens secū duos iuuenes & ysaac filiū suū. Cūqz incidisset ligna i holocaustū abiit ad locū quē pcepit ei de⁹. Die aut tertio eleuatis ocul⁹ vidit locū pcul. Dixitqz ad pueros suos. Expectate hic cū asino: ego et puer illuc vsqz pperantes: postq adorauerim⁹ reuertemur ad vos. Tulit qz ligna holocausti: & imposuit sup ysaac filiū suū. Ipse nō portabat in manib⁹ ignē & gladiū. Cūqz duo pgerēt simul. dixit ysaac pfi suo. P⁹ mi. At ille rndit. Quid vis fili⁹. Ecce inqt ignis & ligna: vbi ē victima holocausti. Dixit autē abraā. De⁹ pvidebit sibi victimā holocausti fili mi. pergebāt ergo piter & venerūt ad locū quē oñderat ei de⁹: i q edificauit altare. & desup ligna cōposuit. Cūqz alligasset ysaac filiū suū. posuit eū i altare sup struem lignorum. Extenditqz manū. & arripuit gladius vt imolaret filius suū. Et ecce ḡgel⁹ dñi de celo

3. rj. a

D

A
i. Reg. ij. d
Hebr. ri. c.
A. Dat. i. a

Josu. xxij. a

Gala. iij. d
B

Ros. i. b

L

i. Adad

infra. rrr

Eccl. rj.
Dier. rj.
Debre. v

D
Gal. i

A
Judit. rj.
Hebr. p

Genesis

E clamauit dicens. Abraam, abraam. Qui respondit. Adsum dixitque ei. Non extendas manum tuam super puerum, neque facies illi quicquam. Nunc cognoui quod timeas dominum, et non peccasti unigenito filio tuo propter me. Lenauit abraam oculos suos, viditque per tergum arietem in foveis presherentem cornibus. Que assumens obtulit holocaustum pro filio. Appellauitque nomen loci illius, dominus videbit. Et in usque hodie dicitur in monte, dominus videbit. Vocauit autem angelus domini abraam secundo de celo dicens. Per memetipsum iuravi dicit dominus, quia fecisti haec re, et non peccasti filio tuo unigenito propter me. benedicam tibi et multiplicabo semen tuum sicut stellas caeli et velut arenam quae est in litore maris. Possidebit semine tuum portas inimicorum suorum, et benedicent in semine tuo omnes gentes terre: quia obedisti voci mee. Reuersus est abraam ad pueros suos: abieruntque bersabee siml, et habitauit ibi. His itaque gestis nunciatum est abraam quod melcha quae genuisset filios nachor fratris suo: hus primogenitum et hus fratrem eius et chamuel patrem syrorum, et caseth et azau, pheldas quae et yedlaf et bathuel, quae nata est rebecca. Octo istos genuit melcha nachor fratris abraam. Concubina vero illius nomine roma peperit thabee et gaon et thaa et maacha.

L.S. De morte sare, de eptoe agri et spellice duplicis in sepultura ab ephron. **Ca. XXIII**

A **U**xit autem sara centum vigintiseptem annis et mortua est in ciuitate arbee, quae est hebraea in terra chanaan. Venitque abraam, ut plangeret et fletet eam. Cumque surrexisset ab officio funeris locutus est ad filios beth: dicens. Advena sum et peregrinus apud vos date mihi ius sepulchri vobiscum: ut sepeliam mortuum meum. Responderunt filii beth dicentes. Audi nos domine. Princeps dei es apud nos, in electis sepulchris nostris sepeli mortuum tuum, nullusque te prohibere poterit, quoniam in monumento eius sepelias mortuum tuum. Surrexit abraam et adorauit populum terre filii od videlicet beth. Dixitque ad eos. Si placet anime vestre ut sepeliam mortuum meum, audite me et intercedite pro me apud ephron filium seor, ut det mihi spellicam duplicem quam habet in extrema parte agri sui. Pecunia digna tradat eam mihi coram vobis in possessionem sepulchri. Habitabat autem ephron in medio filiorum beth. Responditque ephron ad abraam cunctis audientibus qui ingrediebantur portam ciuitatis illius dicens. Nequaquam ita fiet domine mihi: sed tu magis ausculta quod loquor. Agrum trado tibi et spellicam quam in eo est praesentibus filiis populi mei. Sepeli mortuum tuum. Adorauit abraam coram domino et populo terre, et locus est ad ephron circumstante plebe eius. Queso ut audias me. Dabo pecuniam pro agro suscipe eam, et sic sepeliam mortuum meum in agro. Responditque ephron. Domine mi audi me. Terra quam postulas quadringentos siclos argenti valet. Istud est praesentium inter me et te, sed quantum est, sepe

li mortuum tuum. Quod cum audisset abraam appedit pecuniam quam ephron postulauerat, audientibus filiis beth quadringentos siclos argenti, probate monete publice. Confirmatusque est ager quodam ephronis in quo erat spellica duplex respiciens mare tam ipse quam spellica, et omnes arbores eius in circuitu terminis eius pro circuitu abrae in possessionem videtur filiis beth et cunctis qui intrabant portam ciuitatis illius. Atque ita sepe legitur abraam saram uxorem suam in spellica agri duplici quam respiciebat mare, haec est hebraea in terra chanaan. Et confirmatus est ager et antrum quod erat in eo, abrae in possessionem monumenti a filiis beth.

L.S. Dicitur suus abrae et adducitur ysaac pro uxore Rebecca. **Ca. XXIII**

Erat autem abraam senex dierumque multorum: et dominus in cunctis benedixerat ei. Dixitque ad suum seniore domus suae qui praerat omnibus qui habebat. None manum tuam subter femur meum ut adiures te pro deo caeli et terre, ut non accipias uxorem filio meo de filiabus chanaanorum inter quos habitas: sed ad terram et cognationem meam proficiscaris, et inde accipias uxorem filio meo ysaac. Respondit suus. Si noluerit mulier venire mecum in terram hanc: nunquid reducere debeo filium tuum ad locum de quo tu egressus es? dixitque abraam. Caue ne quando reducas filium meum illuc, dominus caeli et terre qui tulit me de domo patris mei, et de terra natiuitatis mee qui locus est mihi, et iurauit mihi dicens. Semini tuo dabo terram hanc: ipse mittet angelum suum coram te, et accipies inde uxorem filio meo. Sinaut mulier noluerit sequi te, non teneberis iuramento filium tantum meum non reducas illuc. Posuit ergo suus manum sub femore abraam domini sui, et iurauit illi super firmum hoc. Tulitque decem camelos de grege domini sui et abiit, ex omnibus bonis eius portans secum, profectusque perxit in mesopotamiam ad urbem nachor. Cumque camelos fecisset accubere extra oppidum iuxta puteum aque, vespere, eo tempore quo solet mulieres egredi ad hauriendam aquam: orauit dominum dicens. Domine deus domini mei abraam occurre obsecro mihi hodie et fac misericordiam cum domino meo abraam. Ecce ego sto pro fonte aque, et filiae habitatorum huius ciuitatis egredientur ad hauriendam aquam. Igitur puella cui dispero inclina hydriam tuam ut bibas, et illa responderit: bibe, quoniam et camelis tuis dabo potum ipsa est quam praeparasti pro tuo ysaac: et per hoc intelligas quod feceris misericordiam cum domino meo abraam. Necdum intra se verba compleuerat: et ecce rebecca egrediebatur filia bathuel filiae melche uxoris nachor fratris abraam habens hydriam in scapula sua: puella decora nimis et goza pulcherrima, et incognita viro. Descenderat autem ad fontem et impleuerat hydriam aqua: ac reuertebatur. Occurritque ei suus: et ait. Auxillum aque mihi ad bibendum praebere de hydria

D

A

infra. xlv. g
infra eo.

B

Judith. ix. a

D

b ij

Genesis

ma. **Q**ue rñdit. **B**ibe dñe mi. **E**cleriterqz depo-
suit hidriā sup vlnā suā. et dedit ei potū. **C**unqz
ille bibisset: adiecit. **Q**uin et camel tuis hauriaz
aquā donec cūcti bibāt. **E**ffundēs qz hidriā in cā-
nalib⁹ recurrit ad puteū vt hauriret aquā et hau-
stā oib⁹ camelis dedit. **I**p̄e autē contēplabat eā
tacit⁹. **S**cire volēs viz p̄spex iter suū fecisset de⁹
an nō. **P**ostq̄ autē biberūt cameli ptulit vir iau-
res aureas appēdētes siclos duos et armillas
totidē p̄ondo sicloz decē. **D**ixitqz ad eā. **C**uius
es filia **I**ndica mibi: **E**st in domo p̄ris tui lo-
cus ad manendū. **Q**ue rñdit. **F**ilia sum bathue-
lis filij nachoz quē pepit ei melcha. et addidit
dicens. **P**aleaz qz et feni plurimum est apud
nos et loc⁹ spaciosus ē ad manendū. **I**nclinavit
se hō et adoravit dñm dicēs. **B**ñdictus dñs de-
us dñi mei abraā q̄ nō abstulit miam et x̄itatē
suā a dño meo. et recto itinere me p̄duxit i domū
fr̄is dñi mei. **L**ucurrit itaqz puella et nūciauit
in domū matris sue oīa q̄ audierat. **N**ēbat autē
rebecca fr̄at̄e noīe laban. **Q**ui festin⁹ egressus ē
ad hōm̄ vbi erat fons. **C**ūqz vidisset ioures et
armillas in manib⁹ sororis sue et audisset cūcta
v̄ba referētis. **H** locur⁹ est mibi hō. venit ad viz
q̄ stabat iur̄ camelos et p̄pe fontē aq̄. dixitqz ad
eū. **I**ngredere bñdicte dñi. **C**ur foris stas: **P**pa-
raui domū et locū camelis tuis. **E**t introduxit eū
in hospitū ac destravit camelos deditqz paleas
et fenū et aquam ad lauādos pedes cameloz et
viroz q̄ venerāt euz eo. **T** apposit⁹ est in p̄spectu
eius panis. q̄ ait. **N**ō comedā donec loqr̄ sermo-
nes meos. **R**ñdit ei. **L**oqr̄. **A**t ille. **S**eru⁹ inquit
abraā suz. **E**t dñs bñdixit dño meo valde et ma-
gnificat⁹ est et dedit ei oues et houes argentuz
et aux. **F**uos et ancillas. camelos et asinos. **E**t
pepit sara vxor dñi mei filiū dño meo in senectu-
te sua. deditqz illi oīa q̄ habuerat. **E**t adiuravit
me dñs me⁹ dicēs. **N**ō accipies vxorē filio meo
de filiab⁹ chanancoz in quoz terra habito. sed
ad domū p̄ris mei p̄ges et de cognatiōe mea ac-
cipies vxorem filio meo. **E**go hō rñdi dño meo
Quid si noluerit venire mecū mulier: **D**ñs ait i
cuius cōspectu ambulo mittet angelū suū tecum
et diriget viā tuā. accipiesqz vxorē filio meo de
cognatione mea et de domo p̄ris mei. **I**nnocēs
eris a maledictiōe mea cū veneris ad p̄rios me-
os et nō dederint tibi. **V**eni ergo hodie ad fou-
tē aq̄ et dixi. **D**ñe de⁹ dñi mei abraā si direxisti
viā meā in qua nūc ambulo. ecce sto iur̄ta fontē
aq̄. et v̄go q̄ egrediet⁹ ad hauriendā aquā audie-
rit a me. da mibi pauillū aque ad bibendū de
hidria tua. et dixerit mibi. et tu bibe. et camelis
tuis hauriā. ipsa ē mulier quā p̄parauit dñs fi-
lio dñi mei. **C**unqz h̄ tacit⁹ mecū voluerē. appa-

ruit rebecca veniēs euz hidriā quā portabat in
scapula. descēditqz ad fontē et haurit aquā. **E**t
aio ad eā. **D**a mibi paululum bibere. **Q**ue festi-
nās deposuit hidriam de humero. et dixit mibi.
Et tu bibe. et camelis tuis tribuā potū. **B**ibi et
adaquit camelos. **I**nterrogauitqz eā et dixi. **C**u-
ius es filia: **Q**ue rñdit. **F**ilia bathuelis suz. filij
nachoz quē pepit ei melcha. **S**uspēdi itaqz iau-
res ad ornandā faciē eius et armillas posui in
manib⁹ eius. **P**ronusqz adoravi dñm bñdicens
dño deo dñi mei abraā q̄ p̄duxit me recto itinere
vt sumerē filiā fr̄is dñi mei filio ei⁹. **Q**uā ob̄e si
facitis miam et x̄itatē cū dño meo iudicate mibi
sinaut aliō placet. et h̄ dicite mibi vt vadā ad de-
x̄terā siue ad sinistrā. **R**ñderūt laban et bathuel
Ad dño egressus ē p̄mo. **N**ō possum⁹ extra placi-
tū eius q̄c̄q̄ aliud loqr̄ tecū. **E**n rebecca coraz te
est. tolle eā et p̄ficiscere et sit vxor filij dñi tui si-
cut locur⁹ est dñs. **Q**d cum audisset puer abraā.
p̄cidēs adoravit in t̄ra dñm. **P**rolatisqz vasis
argēteis et aureis ac vestib⁹ dedit ea rebecca p̄
munere. **F**ratrib⁹ qz eius et matri dona obtu-
lit. **I**nito cōmūio vescentes p̄ter et bibētes mā-
serūt ibi. **S**urgēs autē mane locur⁹ est puer. **D**i-
mittite me vt vadā ad dñm meū. **R**ñderūtqz fra-
ter eius et mater. **D**ancat puella saltē decē die-
es apud nos et postea p̄ficiscet. **N**olite aut me re-
tinere. quia dñs direxit viam meam. **D**imitte
me vt pergā ad dñm meū. et dixerūt. **V**ocemus
puellā et q̄ram⁹ ipsi⁹ voluntatē. **C**unqz vocata
venisset sciscitati sunt. **V**s ire cū hōie isto: que
ait. **V**adā. **D**imiserūt ergo eā et delborā nutrice
illi⁹. **P**uūqz abraā et comites eius imp̄cātes pro-
spera sorori sue atqz dicētes. **S**oror n̄ra es. **C**re-
scas in mille milia et possideat semē tuū portas
inimicoz suoz. **I**git̄ rebecca et puelle illi⁹ ascen-
sis camelis secuti sunt virū q̄ festin⁹ reuertebat⁹
ad dñm suū. **E**o autē tpe deambulabat ysaac p̄
viā que ducit ad puteū. cui⁹ nomē est viuētis et
videntis. **H**abitabat autē i terra australi et egres-
sus fuerat ad meditādūz in agro iclinata iā die
Cunqz eleuasset oculos vidit camelos venien-
tes p̄cul. **R**ebecca qz cōspecto ysaac descēdit de
camelo et ait ad puez. **Q**uis est ille hō qui venit
p̄ agrum in occursum nobis: **D**ixitqz ei. **I**p̄e est
dñs me⁹. **A**t illa tollēs cito palliū suū opuit se
Seruus aytē cuncta que gesserat narrauit dño
suo ysaac. **Q**ui introduxit eam in tabernaculum
sare matris sue. et accepit eā vxorē et intantum
dilexit eam vt dolorē qui ex morte matris eius
acciderat temperaret.

G. S. De sepultura et morte abrae et filijs is-
mabel. de natiuitate Esau et Jacob et venditio-
ne progeniei.

Ca. XXV

scria

co.

E

3

i. para.

6

Roma.

Roma.

Josue.

Dece.

Abdic.

Genesis

Abraam vero aliam duxit uxorem nomine cethuram quam peperit ei zamram et iecsan. et madan et madian. et isboch et sue. Iecsan quoque genuit saba et dadan. Filii dadan fuerunt. assuriz et lathuim et laomim. At vero ex madian oritur est epha et epher et enoch et abida et heldaa. **D**es hi filii cethure. Deditque abraam cuncta que possederat ysaac filius autem scubinarum largitus est munera. et cepavit eos ab ysaac filio suo dum adhuc ipse viveret ad plagam orientalem. fuerunt autem dies vite abrae centum septuaginta quatuor anni et deficiens mortuus est in senectute bona puerectaque etate et plenus dierum congregatus est ad populum suum. Et sepelierunt eum ysaac et hirmael filii sui in spelunca duplici. que sita est in agro ephraim filii seor ethei in regione mabre: quas emerat a filiis herib. Ibi sepultus est ipse et sara uxor eius. Et post obitum illius benedixit deus ysaac filio eius. et habitabat iuxta puteum nomine viuetis et videtur de sunt generatio des hirmael filii abrae que peperit ei agar egyptia famula sarre. et habuit filios eius in vocabulis et generationibus suis. Primogenitus hirmaelis nabaioth deinde cedar. et abdehel. et mabsan. masma que et Duma et massa adad et thema et iachur. et naphis et cedma. Isti sunt filii hirmael. et habuit pro castella et oppida eorum duodecim principes tribuum suarum. Et facti sunt anni vite hirmaelis centum triginta septem: deficiensque mortuus est. et appositus ad populum suum. Habitavit autem ab euila usque sur. que respicit egyptum itrocutibus assyrios. **L**oras cunctis fratribus suis obiit. De quoque sunt generationes ysaac filii abraam. Abraam genuit ysaac. Qui cum quadraginta esset annorum. duxit uxorem rebecca filiam bathuelis syri de mesopotamia sororem laban. De qua tusque est ysaac dominus pro uxore sua eo quod esset sterilis. Qui exaudivit eum et dedit preceptum rebecca. sed collidebantur in utero eius puuli. **Q**ue ait. Si sic mihi futurum erat quod necesse fuit concipere. **P**errexitque rebecca ut consuleret dominum. qui respondens ait. **D**ue gemes sunt in utero tuo et duo populi ex ventre tuo dividuntur. **P**plusque populum superabit et maior fuerit minori. **I**n tempore pariedi aduenerat. et ecce gemini in utero eius reperiuntur. **Q**ui primus egressus est rufus erat et totus in more pellis hispida. **V**ocatusque est nomen eius esau. **P**rotinus alter egrediens. plantam fratris tenebat manu. et idcirco appellavit eum iacob. **S**eragenarius erat ysaac quando nati sunt paruuli. **Q**uibus ad ultis factus est esau vir gnarus venandi et homo agricola. iacob autem vir simplex habitabat in tabernaculis. ysaac amabat esau eo quod de venationibus illius vesceretur: et rebecca diligebat iacob. **L**oritur autem iacob pulmentum. **A**d quem cum venisset esau de agro lassus ait. **D**a mihi de coctione hac rufa quia oppidolassus sum. **Q**uam

ob causam vocatum est nomen eius edom. **C**ui dixit iacob. **V**ede mihi primogenita tua. **I**lle respondit. **E**t mortuus. **Q**uid mihi proderunt primogenita. **A**it iacob. **J**ura ergo mihi. **J**uravit ei esau et vendidit primogenita. et sic accepto pane et lentis. **E**duo comedit et bibit et abiit: paruipendens quod primogenita vendidisset. **U**l. S. De pegrinatione isaac in Geraris. **D**e iurgio pro puteis et de federe cum abimelech. **O**cta autem fame super terram post **XXVI** eam sterilitatem que acciderat in diebus abraam: abiit isaac ad abimelech regem palestinarum in gerara. **A**pparuitque ei dominus et ait. **N**e descendas in egyptum: sed quiesce in terra quam dixero tibi et pegrinare in ea: eroga tecum et benedicam tibi. **T**ibi enim et semini tuo dabo vniuersas regiones has complens iuramentum quod spondidi abraam patri tuo et multiplicabo seminem tuum sicut stellas celi: daboque posteris tuis vniuersas regiones has. et benedicetur in semine tuo omnes gentes terre: eo quod obedierit abraam voci mee et custodierit precepta et mandata mea et ceremonias: legesque seruauerit. **V**isit itaque isaac in geraris. **Q**ui cum interrogaretur a viris loci illius super uxorem suam respondit. **S**oror mea est. **T**um uenerat enim confiteri quod sibi esset sociata coniugio reputans ne forte interficeretur cum propter illius pulchritudinem. **C**umque pertransissent dies plurimi et ibidem moraretur prospiciens abimelech rex palestinarum per fenestram. vidit eum iocantem cum rebecca uxore sua et accessit eo ait. **P**erspicium est quod uxor tua sit. **C**ur mentitus es eam sororem tuam esse? **R**espondit. **T**umui ne morerer propter eam. **D**ixitque abimelech. **Q**uare iposisti nobis. **P**otuit coire quispiam de populo cum uxore tua et induxeras super nos grade peccatus. **P**recepitque omni populo dices. **Q**ui tetigerit hominem huius uxorem: morte morietur. **S**euit autem isaac in terra illa et inuenit in ipso anno centuplum. **B**enedixitque ei deus et locupletatus est homo et ibat proficiens atque succrescens donec magnus uchementer effectus est: habuitque possessiones ouium et armentorum et familie plurimum. **O**bi inuidentes ei palestini: omnes puteos que foderat serui patris illius abraam. illo tempore obstruxerunt implentes humo: intantum ut ipse abimelech diceret ad isaac. **R**ecede a nobis quoniam potentior nobis factus es valde. **E**t ille discedens ut ueniret ad torrentem gerare habitaretque ibi: rursum fodit alios puteos que foderant serui patris sui abraam et quos illo mortuo olim obstruxerant philistini. **A**ppellauitque eos eisdem nominibus quibus ante pater uocauerat. **F**oderuntque in torrente et reppererunt aquam uiuam. **S**ed et ibi iurgium fuit pastorum gerare aduersus pastores isaac dicentium. **N**on est aqua. **Q**uamobrem nomen putei ex eo quod acciderat uocauit calumiam

infra. xvij. a
Debre. xvij. d

A

Roma. iij. d

B

E

D

Para. i. c

B

Para. i. b

C

Roma. ix. b

Roma. ix. c

Josue. xv. a
Decc. xv. a

D

Abdic. i. a

Genesis

Foderunt autē et aliū: et p̄ illo q̄ rixati sunt. ap-
pellavitq̄ eū inimicitias. Profectus inde fodit
alium puteū p̄ quo nō p̄tenderūt. Itaq̄ vocāuit
nomē ei⁹ latitudo dicēs. Nūc dilatauit nos dñs
et fecit crescere sup̄ terrā. Ascendit autē isaac ex il-
lo loco in bērsabee vbi apparuit ei dñs in ipsa
nocte dicēs. Ego sum deus abraā p̄ris tui. Noli
timere: q̄ ego tecū sum. Bñdicā tibi et multipli-
cabo semē tuū p̄pter seruū meū abraā. Itaq̄ edi-
ficauit ibi altare dño. et inuocato noīe dñi extēdit
tabernaculū: p̄cepitq̄ seruis suis vt foderēt pu-
teū. Ad quē locū cum venissent de geraris: abis-
melech et chozath amici illius et phicol dux mi-
litū locutus est isaac. Quid venistis ad me, ho-
minē quē odistis et expulistis a vobis? Qui re-
spōderunt. Vidim⁹ tecū esse dñm. et idcirco nos
diximus. Sit iuramentū inter nos et ineam⁹ fe-
dus vt nō facias nob̄ quicq̄ mali sicut et nos ni-
hil tuorū attingim⁹ nec fecimus qd te lederet. s̄
cū pace dimisimus auctū benedictione dñi. Fe-
cit ergo eis cōuiniū: et post cibū et potū surgen-
tes mane iurauerunt sibi mutuo: dimisitq̄ eos
isaac pacifice in locū suū. Ecce autē venerunt in
ipso die serui isaac: annūciantes de puteo quem
foderāt atq̄ dicēs. Inuenimus aquā. Tū ap-
pellauit eū abundantia et nomen vrb̄i impositū
est bērsabee vsq̄ in p̄sentē diē. Esau v̄o quadra-
genarius duxit vxores duas: indith filiaz beeri
ethei et basemath filiā elon eiusdē loci que am-
be offenderant animū isaac et rebecca.

J. L. S. Pro Esau benedicatur Jacob mater
monte fugere iacob. deide loq̄ p̄r et fuit decept⁹
in sensibus et cepto auditu.

Ca. XXVII

Senuit autē isaac et caligauerūt oculi ei⁹:
et videre non poterat: vocauitq̄ esau fi-
liū suū maiore et dixit ei. Fili mi: Qui re-
spōdit. Adsum. Cui p̄r. Vides inq̄t q̄ senuerim
et ignorē diē mortis mee. Sume arma tua et pha-
retrā et arcū: et egredere foras. Cūq̄ venatu ali-
qd apphenderis fac mihi inde pulmentum sicut
velle me nosti et affer vt comedā: et bñdicat tibi
aīa mea anteq̄ moriar. Qd cū audisset rebecca
et ille abiisset ī agrū vt iussione patris impleret
dixit filio suo iacob. Audiui patrē tuū loquentē
cū esau fratre tuo: et dicentē ei. Affer mihi de ve-
natione tua et fac cibos vt comedā: et benedicam
tibi corā dño anteq̄ moriar. Nūc ergo fili mi ac-
quiesce p̄ filiis meis. et p̄gens ad gregē affer mi-
hi duos hēdos optimos vt faciā ex eis escas pa-
tri tuo: q̄b⁹ libentē vescit: q̄s cū intuleris et come-
derit: bñdicat tibi p̄ usq̄ moriatur. Cui ille r̄ndit
Nosti q̄ esau frat̄ me⁹ hō pilosus sit et ego lenis
Si atrectauerit me p̄r meus et senserit: timeo
ne putet sibi voluisse me illudere et iducat super

me maledictionē p̄ bñdictione. Ad quē m̄r. in me
sit aut ista maledictio fili mi: tū audi vocē meaz
et p̄gens affer q̄ dixi. Abijt et attulit: deditq̄ m̄r
Parauit illa cibos sic velle nouerat patrē illi⁹
et vestib⁹ esau valde bonis q̄s apud se hēbat do-
mi. induit eū pelliculasq̄ hēdoz arcū dedit ma-
nib⁹ et colli nuda p̄terit. Deditq̄ pulmentum et
panes q̄s coxerat: tradidit. Quib⁹ illatis dixit.
P̄r mi. At ille r̄ndit. Audio. Quis es tu fili mi:
Dixitq̄ iacob. Ego sum primogenit⁹ tuus esau
Feci tibi sicut p̄cepisti mihi. Surge sede et come-
de de venatione mea vt benedicat mihi aīa tua.
Rursūq̄ isaac ad filiū suū. Quō inq̄t tā cito iue-
nire potuisti fili mi: Qui r̄ndit. Volūtas dei fu-
it vt cito occurreret mihi qd volebā. Dixitq̄ isa-
ac. Accede huc vt tangā te fili mi: et probē vtrū
tu sis fili⁹ me⁹ esau: an nō. Accessit ille ad patrē
et palpato eo: dixit isaac. Vox quidē: vox iacob
ē: sed man⁹: man⁹ sūt esau. Et nō cognouit eū. q̄
pilose man⁹ similitudinē maioris ex̄p̄sserat. Bene-
dicēs ergo illi ait. Tu es fili⁹ me⁹ esau. Respōdit
Ego sum. At ille. Affer inq̄t mihi cibos de ven-
atione tua fili mi vt bñdicat tibi aīa mea. Quos cū
oblato comedisset. obtulit ei etiam vinū. Quo
hausto dixit ad eū. Accede ad me et da mihi oscu-
lū fili mi. Accessit et osculat⁹ est eū. Statimq̄ vt
sensit vestimētoz ei⁹ fragrantia bñdicēs illi: ait
Ecce odor filij mei sic odor agri pleni. Cui bene-
dixit dominus. Det tibi de⁹ de roze celi. et de p̄-
guedie terre abundantia frumētū vini et olei et ser-
uāt tibi p̄pli et adorēt te tribus. Esto dñs frat̄
tuorū et icuruent ante te filij matris tue. Qui ma-
ledixerit tibi sit ille maledic⁹. et q̄ bñdixerit tibi
bñdictionib⁹ repleat. Dixit isaac sermonē imple-
uerat et egresso iacob foras: venit esau coctosq̄
de venatione cibos intulit p̄r dicens. Surge p̄r
mi et comede de venatione filij tui vt bñdicat mi-
hi anima tua. Dixitq̄ illi isaac. Quis em̄ es tu:
Qui r̄ndit. Ego sum filius tu⁹ p̄mogenitus esau
Expauit isaac stupore vchemēti et vltra q̄ cre-
di pōt ammirans ait. Quis igit̄ ille est q̄ dudū ca-
pta venationē attulit mihi. et comedi ex oib⁹ p̄r
usq̄ tu venires: Benedixitq̄ ei et erit benedi-
ctus. Auditis esau sermonib⁹ p̄ris et irruijt cla-
more magno et consternat⁹ ait. Benedic etiam
et mihi pater mi. Qui ait. Venit germanus tuus
fraudulenter et accepit benedictionem tuaz. At
ille subiunxit. Iuste vocatum est nomen eius ia-
cob. Supplantauit em̄ me. en altera vice. P̄ri-
mogenita mea ante tulit. et nunc secundo surri-
puit benedictionē meam. Rursumq̄ ad patrē.
Nunquid non reseruasti ait et mihi benedictio-
nem. Respondit isaac. Dominum tuū illum con-
stitui et omnes fratres suos fuituti eius subiu-

s. xri. c

Judi. xi. a

B

A

Debre. xi. d

B

e

Abdic. i. a

D

Debre. xi. d

e

s

Genesis

gani. Frumēto et vino et oleo stabiliui eū. et tibi post h' fili mi ultra quid facias? Cui esau, Num vnā inq̄t tū benedictionē habes pat. Mihi q̄ obsecro vt bñdicas. Cūq̄ eiu gylatu magno flet et in rore celi desup erit bñdictio tua. Viues in gladio. et fratri tuo frues. tēpusq̄ veniet euz ex cutias et solnas iugū euz de cervicib' tuis. Ode rat ergo semper esau iacob pro bñdictione qua benedixerat ei pater. Dixitq̄ in corde suo. Venient dies luct' patris mei et occidā iacob fratrem meū. Nūciata sunt hec rebecca. Que timēs et vocās iacob filiū suū. et dixit ad eū. Ecce esau frater tuus minat vt occidat te. Nūc ergo fili audi vocem meam. et consurgens fuge ad laban fratrem meū in arāz. habitabisq̄ cum eo dies paucos donec requiescat furor fratris tui. et cesset indignatio eius: obliuiscaturq̄ eoz que fecisti in eum. Postea mittam et adducam te inde huc. Cur vtroq̄ orbabor filio in vno die. Dixitq̄ rebecca ad ysaac. Tedet me vite mee propter filias heth. Si acceperit iacob vxorem de stirpe huius terre nolo viuere.

¶ L. S. Jacob mittitur ad laban. videt scalam vouet votum.

Ca. XXVIII

¶ Vocauit itaq̄ ysaac iacob et benedixit eū. p̄cepitq̄ ei dicens. Noli accipere coniugē de genere chanaan. sed vade et p̄fiscere in mesopotamiā syrie. ad domū bathuel patris matris tue. et accipe tibi inde vxores de filiabus laban auunculi tui. Deus aut̄ omnipotens bñdicat tibi et crescere te faciat atq̄ multiplicet vt sis in turbas pp̄loz: et det tibi bñdictiones abrae et semini tuo post te. vt possideas terrā peregrinationis tue quā pollicitus ē auo tuo. Cūq̄ dimisisset eū ysaac p̄fectus puenit in mesopotamiā syrie. ad laban filiū bathuel syri. fratrem rebecca matris sue. Vidēs aut̄ esau q̄ benedixisset pater suus iacob. et misisset eū in mesopotamiā syrie vt inde vxorem duceret. et post benedictionē p̄cepisset ei dicens. nō accipies vxorem de filiabus chanaan: quo d̄q̄ obediens iacob parētibus suis isset in syriam: p̄bens q̄ q̄ nō libēter aspiceret filias chanaan p̄ suos. iuit ad h̄smaelē. et duxit vxorē absq̄ his quas p̄s hēbat. melech filiā h̄smael filij abraā sorore nabaioth. Igit̄ egressus iacob de bersabee. pergebat aran. Cūq̄ venisset ad quēdā locū. et vellet in eo req̄escere post solis occubitū tulit de lapidibus qui iacebāt: et supponens capiti suo dormiuit in eodē loco. Viditq̄ in somnis scalā stātem sup terrā et cacumē illius tangēs celū. angelos q̄ dei ascendētes et descēdētes p̄ eā. et domū innixū scale dicentē sibi. Ego sum dñs de-

us abraam patris tui et deus ysaac. Terram in qua dormis tibi dabo et semini tuo. eritq̄ semē tuū q̄si puluis t̄re. Dilataber̄ ad oriētē et occidē tē et septētrionē et meridiē. et bñdicet̄ i te et i semine tuo cūcte tribus terre. Et ero custos tu' quo cūq̄ p̄xeris: et reducā te in terrā hāc. nec dimittā nisi p̄pleuero vniuersa q̄ dixi. Cūq̄ euigilasset iacob de somnio ait. Vere dñs ē loco isto et ego nesciebā. Mauēs q̄ tribil' ē loc' iqt̄ loc' iste. Nō ē b̄ aliud nisi dom' dei et porta celi. Surgens ergo iacob mane tulit lapidē quē supponerat capiti suo. et erexit in titulū stādes oleū desuper. Appellauitq̄ nomē vrbis bethel q̄ prius lya vocabat̄. Nouit etiā votū dicens Si fuerit dñs meū. et custodierit me in via p̄ quā ego ābulo. et dederit mihi panē ad vescēdum et vestimentū ad induendū reuersusq̄ fuero p̄spere ad domū pris mei. erit mihi dñs i deū et lapis iste quē erexi in titulū. vocabit̄ dom' dei: cūctorūq̄ que dederis mihi decimas offeraz tibi.

¶ L. S. Venit Jacob primo ad puteū et ad labā et fuit p̄ Rachel. supponit lya. et iterū fuit p̄ Rachel. Lya quattuor filios peperit Rachaele sterili.

Ca. XIX.

¶ Profectus ergo iacob venit in terrā oriē talem: et vidit puteum in agro: tres quoq̄ greges ouium accubentes iuxta eum. Nam ex illo adaquabantur pecora et os eius grandi lapide claudebat̄. Quosq̄ erat vt cunctis ouib' cōgregatis deuoluerent lapidē. et refectis gregib' rursus os putei ponerēt. Dixitq̄ ad pastores. Fratres vnde estis. Qui r̄nderunt de aran. Quos interrogans. numquid ait nostis laban filiū nachor: Dixerunt. Nouimus. Sannus ne ē inquit. Valet inquit: et ecce rachel filia ei' venit cū grege suo. Dixitq̄ iacob. Adhuc multum diei supest. nec est t̄ps vt reducantur ad caulas greges. Date āte potū ouib' et sic eas ad pastus reducite. Qui responderūt. Non possumus donec oia pecora cōgregent̄ et amoueam' lapides de ore putei vt adaquam' greges. Adhuc loquebant̄ et ecce rachel veniebat cū ouib' patris sui. Nā gregē ip̄a pascebat. Quā cū vidisset iacob et sciret cōsobrinam suam. ouesq̄ laban. auunculi sui amouit lapidē quo pute' claudebat̄. et adaquato grege osculat' est eā. Et eleuata voce fleuit. et indicauit ei q̄ frater esset patris sui. et fili' rebecca. At illa festinās nūciauit p̄ri suo. Qui cum audisset venisse iacob filium sororis sue. occurrit obuiā ei. cōplexusq̄ eum. et in oscula ruens: duxit in domū suam. Auditis aut̄ causis itineris. r̄ndit. Os meū es et caro mea. Et postq̄ impleti sunt dies mensis vnius: dixit ei. Num

Debe. xij. c

Abdic. i. a

D

Sap. x. b
Adu. xij. b
infra. xij. b

ebre. p

A

infra. xlij. f

B

E

D

Genesis

qz frater me^s es gratis fuies mihi: Dic qd mercedis accipias. Debat no duas filias. Nomen maioris lya: minor no appellabat rachel. s; lya lippis erat oculis. rachel decora facie z venusto aspectu qua diliges iacob ait. Serua tibi p rachel filia tua minore septē annis. Rndit Laban Quid est vt tibi eam dem q alteri viro. Mane apud me. Seruiunt ergo iacob p rachel septem annis. z videbant illi pauci dies p amoris magnitudi. Dixitqz ad laban. Da mihi vxore meam: qz ia tps impletu est vt ingrediar ad illa. Qui vocatis multis amicoz turbis ad conuiu fecit nuptias: z vespere lya filia sua introduxit ad cu dans ancilla filie zelpha noie. Ad qua cu ex more iacob fuisset ingressus. facto mane vidit lya z dixit ad socer suu. Quid e qd facere voluisti: Nonne p rachel fuim tibi: Quare imposuisti mihi: Rndit laban No est in loco nro psuetudinis vt minores an tradam ad nuptias. Imple hebdomada diez hui copule. z hac qz dabo tibi p ope q futurus es mihi septē annis alijs. Acque ut placito z hebdomada trasacta. rachel duxit vxore. Cui pz seruā balā tradiderat. Tandēqz potitus optatis nuptijs amore scqntis pori ptulit fuens apud cu septē annis alijs. Vidēs autem dñs q despiceret lya. apuit vulua eius: sorore sterili pmanete. Que pceptu genuit filiu: vocauitqz nomē eius rubē dices. Vidit dñs humilitate meā. Nūc amabit me vir me. Rursu qz cōcepit z pepit filiu z ait. Quā vidit me dñs hñ. pceptui dedit etiā istū mihi. Vocauitqz nomē ei^s symcō. Cōcepit tertio z genuit aliū filiu: dixitqz. Nunc qz copulabit mihi marit^s meus eo q peperim ei tres filios. Et idcirco appellauit nomē ei^s leui. qto pcepit z pepit filiu z ait. Quid cōfitebor domino. z ob hoc vocauit eum iudam. Cessauit qz parere.

¶ C. S. Rachel ancillaz dat marito post b lya facit filr. lya mādragoras accipit. rachel ioseph parit Jacob reditum parat merces ei pmittitur pactum statuunt. **¶** Ca. X

¶ **C**Ernēs aut rachel q infecūda cēt iuidit sorori sue z ait marito suo. Da mihi liberos: alioqn moriar. Cui iratus rndit iacob. Nū p deo ego suz q puauit te fructu vētris tui. At illa. Habeo inqt famulā balā. ingredere ad illā vt pariat sup genua mea z habeā ex illa filios. Deditqz illi balā in coniugiū. Que ingressa ad se viro: pcepit z pepit filium. Dixitqz rachel Indicaui mihi dñs z exaudiuit vocē meā dans mihi filiu. Et idcirco appellauit nomē ei^s Dan. Rursuqz bala cōcipies pepit altez p q ait rachel. Cōpauit me dñs cū sorore mea z inualui. Vocauitqz eū neptalim. Sentiēs lya q parere

desisset zelpham ancillā suaz marito tradidit: q post pceptū edēte filiu dixit. Felicitet. et idcirco vocauit nomē ei^s gad. pepit qz zelpha altez. Dixitqz lya. Hoc p btrudine mea. Beata qppe me dicēt oēs mulieres. ppterca appellauit eu aser. Egressus aut ruben tpe messis triticee in agri us reppit mādragoras qz mri lye detulit. Dixitqz rachel. Da mihi ptē de mādragoris filij tui. Bala rndit. Parum ne tibi videt q pripueris maritū mihi nisi etiā mādragoras filij mei tuleris: Ait rachel. Dormiat tecū hac nocte p mādragoris filij tui. Redcūtiqz ad vesperā iacob de agro egressa est in occursum ei^s lya. z ait. Ad me inqt intrabis: qz mercede pduxi te p mādragoris filij mei. Dormiuitqz cū ea nocte illa: z exaudiuit deus pces ei^s: pcepitqz z pepit filiu qntū z ait. Dedit deus mercedē mihi. qz dedi ancillā meā viro meo. Appellauitqz nomē ei^s ysachar. Rursu lya papiēs pepit sextum filiu z ait. Dotauit me deus dote bona. Etiā hac vice meū erit marit^s meus: eo q genuerim ei sex filios. z idcirco appellauit nomē ei^s zabulō. Post quē pepit filiaz noie dynā. Recordatusqz dñs rachelis: exaudiuit eā z apuit vulua eius: q pcepit z pepit filiu dices. Abstulit de^s opprobriū meū. Et vocauit nomē illi^s ioseph dices. Addat mihi dñs filium altez. Nato aut ioseph dixit iacob socero suo Dimitte me vt reuertar in patriā meā z ad trā meā Da mihi vxores z liberos meos p qbus fuim tibi vt abea. Tu no nosti seruitutē qua seruiui tibi. Ait illi laban. Inuentā gratiā in aspectu tuo Expimento didici qz benedixerit mihi deus propter te. Const. tue mercedē tuā quā dem tibi. At ille respondit. Tu nosti quō seruiuerim tibi. z qnta in manib^s meis fuerit possessio tua: modicus habuisti anteqz venire ad te. z nūc diues effect^s es: benedixitqz tibi deus ad introitum meum. Iustum est igitur vt aliqn pvideam domui mee Dixitqz labā. Quid tibi dabo: At ille ait. Nihil volo. sed si feceris qd postulo: iterum pascam et custodiam pecora tua. Syra omnes greges tuos. z separa cunctas oues varias et sparso velere z quodcūqz fuluum z maculosum variūqz fuerit tam in ouibus q in capris: erit merces mea. Respondebitqz mihi cras iusticia mea: qnti placiti tempus aduenerit coram te z omnia que nō fuerint varia z maculosa z fulua tam in ouibus q in capris furti me argues. Dixitqz labā Gratium habeo qd petis. Et sepauit in die illa capras et oues et hircos et arietes varios z maculosos. Cunctū autē gregem vnicolorē id est albi z nigri velleris tradidit in manu filioz suoz. z posuit spaciū itineris triuz diez inter se z genēz qui pascebat reliquos greges ei^s. Tola

i. Para. ij. a

ij. Reg.

5. xviij.

infra. xxx.

Genesis

lens ergo iacob ygas populeas virides et amigdalinas et ex platanis: ex parte decorticauit eas. Detractisq; corticibus in his que spoliata fuerant candore apparuit. illa vero que integra fuerant virida permanserunt: atque in hunc modum color effectus est varius. Posuitque eas in canalibus ubi effluidebat aqua ut cum venissent greges ad bibendum ante oculos haberent ygas et in aspectu earum perciperent. Factusque est ut in ipso calore coitum oues intuerent ygas et parerent maculosa et varia et diuerso colore respersa. Diuisitque gregem iacob: et posuit ygas in canalibus ante oculos arietum. Erant autem alba et nigra queque laban. cetera vero iacob sepatis inter se gregibus. Igitur quando primo tempore ascendebant oues ponebat iacob ygas in canalibus aquarum ante oculos arietum et ouium ut in earum contemplatione perciperent. Quia vero serotina admissura erat et conceptus extremus non ponebat eas. Factaque sunt ea que erant serotina: laban. et que primi temporis iacob. Ditatusque est homo ultra modum et habuit greges multos: arietas et seruos camelos et asinos.

L. S. Fugit iacob cum suis laban insequitur. Rachel abscondit idola. iacob et laban fedus ineunt.

D **O**stendit autem audiuit verba filii. **Ca. XXXI**
horum laban dicentium. tulit iacob omnia que fuerant patris nostri et de illius facultate ditatus factus est in ciuitate. ai aduertit quod faciem laban quod non esset erga se sicut heri et nudius tertius: marie dicente sibi domino: reuertere in terram patrum tuorum ad generationem tuam eroga tecum: misit et vocauit Rachel et lyam in agrum ubi pascebat greges. dixitque eis. Video faciem patris vestri quod non sit erga me sicut heri et nudius tertius. Deus autem patris mei fuit mecum et ipse nostis quod totis viribus meis fueris patri vestro. Sed et pater vester circumuenit me et mutauit mercedem meam decem vicibus et tamen non dimisit cum deo ut noceret mihi. Si quando dixit. varie erunt mercedes tue. pariebant omnes oues varios fetus quando vero e contrario ait. alba queque accipies pro mercede. omnes greges alba peperunt. Tulitque deus subam patris vestri et dedit mihi. Postquam enim conceptus ouium tempus aduenerat: leuauit oculos meos et vidi in somnis ascendentes mares super feminas varios et maculosos et diuersorum colorum. Dixitque angelus domini ad me in somnis: iacob. Et ego respondi adsum. Qui ait. Leua oculos tuos et vide vniuersos masculos ascendentes super feminas varios maculosos atque respersos. Vidi enim omnia que fecit tibi laban. ego sum deus bethel ubi vixisti lapidem et votum vouisti mihi. Nunc ergo surge et egredere de terra hac reuertens in terram natiuitatis tue. Responderuntque Rachel et lyam. Nunquid habemus residuum quecumque in facultatibus et hereditate domus patris nostri: Nonne quasi alienas reputauit nos et vendidit comeditque pecuniam nostram: Sed deus tulit

opes patris nostri et eas tradidit nobis ac filiis nostris. vni omnia que precepit tibi dominus fac. Surrexit autem iacob et impositis libris ac iugibus suis super camelos abiit: tulitque omnem subam suam et greges et quecumque in mesopotamia adquisierat pergens ad ysaac patrem suum in terram chanaan. Eo tempore ierat laban ad rothem dedas oues et Rachel furata est idola patris sui noluitque iacob profiteri socero suo quod fugeret. Cumque abisset tamen ipse quod omnia que iuris sui erant et amne transmissio pergeret per montem galaad: nunciatumque est laban die tertio quod fugeret iacob. qui assumptis fratribus suis persecutus est eum diebus septem et comprehendit eum in monte galaad. Viditque in somnis dicentem sibi dominum. Caue ne quecumque aspe loquaris per iacob. Itaque iacob extiterat in monte tabernaculum. Cumque ille persecutus fuisset eum cum fratribus suis in eodem monte galaad fixit tentorium. et dixit ad iacob. Quare ita egisti ut clam me abigeres filias meas quasi captiuas gladio: Cur ignorate me fugere voluisti: nec indicare mihi ut persequer te cum gaudio et canticis et tympanis et cytharis. Non es passus ut oscularer filios meos et filias. Stulte operatus es. Et nunc quid valeat manus mea reddere tibi malum: sed deus patris tui heri dixit mihi. Caue ne loquaris per iacob quecumque durius. Esto. Ad tuos ire cupiebas et desiderio erat tibi domus patris tui. Cur furatus es deos meos: Respondit iacob quod inscio te profectus sum: tamen ne violent auferres filias tuas. quod autem furti me arguis apud quemcumque iueneris deos tuos necesse coram fratribus nostris. Scrutare: quecumque tuorum apud me iueneris aufer. hec dicens ignorabat quod Rachel furata esset idola. Ingressus itaque laban tabernaculum iacob et lycet vtriusque famule non iuenerunt. Cumque intrasset tentorium Rachelis: illa festinans abscondit idola super stramentum cameli et sedit desuper scrutatusque omne tentorium et nihil inuenit autem. Ne irascatur dominus meus quod coram te assurgere nequeo. quia iuxta consuetudinem feminarum nunc accidit mihi. Sic delusa sollicitudo querentium est. Tumescitque iacob cum iurgio ait. Quia ob culpam meam et ob quod peccatum meum sic exarsisti post me et scrutatus es omnem suppellectilem meam: Quid inuenisti de cuncta substantia domus tue. Pone hic coram fratribus meis et fratribus tuis et iudicent inter me et te. Idcirco viginti annis fui tecum. oues tue et capre steriles non fuerunt. arietes gregis tui non comedi nec captum a bestia. ostendi tibi. Ego damnum omnem reddebam. Quicquid furtim peribat a me erigebas die noctuque. estu urgebar et gelu fugiebatque somnus ab oculis meis. Sicque per viginti annos in domo tua seruiui tibi quattuordecim pro filiabus et sex pro gregibus tuis. Immutasti que mercedem meam decem vicibus. Nisi deus patris mei abraham et timor ysaac affuisset mihi forsitan modo nudum me dimisisses. Afflictionem meam

L. Reg. vii. c.
ij. para. xvi. e

E

Ero. xii. b

S

S. xxi. d

S. xvij. d

infra. xxx. c

Genesis

et labore manuū mearū respexit dñs et arguit te
heri. Rñdit ei laban. Filie mee et filij et greges
tui et oia q̄ cernis mea sūt. Quid possum facere
filijs et nepotib⁹ meis? Veni ergo et ineam⁹ fe-
dus vt sit testimoniū int̄ me et te. Tulit itaq̄ ia-
cob lapidē et erexit illū in titulū. Dixitq̄ fr̄ibus
suis. Afferte lapides. Qui p̄gregātes fecerūt tu-
mulū: comederūtq̄ sup eū. Quē vocauit laban
tumulū testis et iacob aceruū testimonij: vterq̄
in̄ p̄p̄tate lingue sue. Dixitq̄ laban. Tymu-
lus iste testis erit int̄ me et te hodie. et idcirco ap-
pellatū est nomē ei⁹ galaad id est tumul⁹ testis.
Et adiecit labā. Intueat⁹ et iudicet dñs int̄ nos
qn̄ recesserim⁹ a nob⁹ si afflixeris filias meas. et
si itro duxeris alias vxores sup eas. Null⁹ fmo-
nis n̄ri testis ē absq̄ deo q̄ p̄ns respicit. Dixitq̄
rursus ad iacob. En tumul⁹ hic et lapis quē ere-
xi inter me et te testis erit. Tumulus inq̄ iste et
lapis sint in testimoniū. si aut ego trāsiero illuz
p̄gens ad te: aut tu p̄terieris malū mihi cogitās.
De⁹ abraā et de⁹ nachor iudicet int̄ nos: de⁹ p̄ns
eorū. Iurauit ergo iacob p̄ timorē p̄ns sui ysaac
imolatisq̄ victimis in mote vocauit fr̄es suos
vt ederēt panē. Qui cū cōedissent manserūt ibi.
Laban n̄o de nocte p̄surgēs: osculat⁹ ē filios et
filias suas et bñdixit illi: reuersusq̄ ē ī locū suū.
¶ **L. S.** Jacob angelos obuiam videt: ad esau
nūcios mittit et cū āgelo luctat. **Ca. XXXII**
Iacob aut̄ abiit in itinere q̄ cepat fuerat
ei obuiam angeli dei. Quos cū vidisset
ait. Castra dei sūt h̄. Et appellauit nomē
loci illius manaim. i. castra. Misit aut̄ et nūcios
ante se ad esau fratrem suū in terra seyr in regiōe
edom: p̄cepitq̄ ei dicēs. sic loquimini dño meo
esau. **Hec dicit frater tuus iacob.** Apud Laban
p̄grinatus sum et fui vsq̄ in p̄sentē diē. Habeo
boues et asinos et oues et f̄uos et ancillas: mit-
toq̄ nūc legationē ad dñm meū vt inueniā gra-
tiā in cōspectu tuo. Reuersiq̄ sūt nūci ad iacob
dicētes. Venim⁹ ad esau fratrem tuū. et ecce pro-
perat in occursum tuū cū quadringentis viris.
Timuit iacob valde et p̄territus diuisit pplm̄ q̄
secū erat. greges q̄ et oues et boues et camelos
in duas turmas dicēs. Si venerit esau ad vnaz
turmā et p̄cussit eā: alia turma q̄ reliqua est sal-
uabit. Dixitq̄ iacob. Deus patris mei abraam
et deus patris mei ysaac. dñe qui dixisti mihi: re-
uertere in terrā tuā et in locū natiuitatis tue: et
benefaciā tibi: minor sum cūctis miserationib⁹
tuis et v̄itate tua quā explesti seruo tuo. In ba-
culo meo trāsui iordanē istū et nūc cū duab⁹ tur-
mis regredior. Erue me de manu fr̄is mei esau
q̄ valde eū timeo: ne forte veniēs percutiat ma-
trem cū filijs. Tu locut⁹ es q̄ bñfaceres mihi et

dilatares semē meū sicut arenā maris q̄ p̄ multi-
tudine numerari nō pōt. Cūq̄ dormisset ibi no-
cte illa sepauit de his q̄ hēbat munera esau fra-
tri suo capras ducētas. hircos viginti. oues du-
centas. et artetes viginti. camelos fetas cū pul-
lis suis triginta. vaccas q̄draginta. et tauros vi-
ginti. asinas viginti. et pullos earū decem. Et mi-
sit p̄ manus seruorū suorū singulos seorsum gre-
ges. dixit pueris suis. Antecedite me et sit spaci-
um inter gregē et gregē. Et p̄cepit priori dicēns.
Si obuiū habueris fratrem meū esau et interroga-
uerit te. cui⁹ es. aut q̄ vadis. aut cuius sunt ista
q̄ sequeris. rñdebis. Seruitui Jacob. Munera
misit dño suo esau. ipse q̄ post nos venit. Simi-
liter dedit mādāta secūdo et tertio et cunctis qui
sequebantur greges dicēns. Vidē v̄bis loqm̄i-
ni ad esau cū inueneritis eū et addetis. Ipse q̄
seruus tuus iacob. iter nostrū insequitur. Dixit
em̄. Placabo illū munerib⁹ q̄ p̄cedunt et postea
videbo illū. forsitā p̄piciabitur mihi. Percussē-
rūt itaq̄ munera an̄ eū. ipse n̄o mansit nocte illa
in castris. Cūq̄ mature surrexisset tulit duas
vxores suas et totidem famulas cum vñdecim
filijs. et trāsiiit vadū iaboch. Traductisq̄ omni-
bus q̄ ad se p̄tinebāt mansit solus. et ecce vir lu-
ctabatur cū eo vsq̄ mane. Qui cū videret q̄ cū
supare nō posset. tetigit neruus femoris eius et
statim emarcuit. Dixitq̄ ad eū. Dimitte me. Jaz
em̄ ascendit auroa. Rñdit. non dimittam te nisi
benedixeris mihi. Ait ergo. Quod est nomen ti-
bi? R̄spōdit iacob. Ait ille. Nequaquā inq̄t iacob
appellabitur nomen tuū. sed israel. Qm̄ si cōtra
deū fortis fuisti. quantomagis cōtra hoīes pre-
ualebis. Interrogauit eū iacob. Dic mihi q̄ ap-
pellaris noīe. Rñdit. Cur queris nomē meū qd̄
est mirabile? Et bñdixit ei in eodē loco. Vocauitq̄
iacob nomē loci illi⁹ phanuel dicēs. Vidi
dominū facie ad faciē et salua facta est aīa mea.
Ortusq̄ est ei statim sol postq̄ transgressus est
phanuel. Ipse n̄o claudicabat pede. quā ob cau-
sam nō comedūt neruū filij isrl̄ qui emarcuit ī fe-
more iacob vsq̄ in p̄sentē diē eo q̄ tetigerit ner-
uum femoris eius et obstupuerit.
¶ **L. S.** Esau ad Jacob peruenit osculatur mu-
nera vix accipit. esau coactus a iacob p̄cedit do-
mum. et sic tandē diuidunt. **Ca. XXXIII**
Equans aut̄ iacob oculos vidit venien-
tem esau et cū eo quadringentos viros.
Diuisitq̄ filios lye et rachel ambarūq̄
familiarum. et posuit vtrāq̄ ancillas et liberos
earū in principio: lyam n̄o et filios eius in scdo
loco. rachel autem et ioseph nouissimos. et ipse
p̄grediens adorauit pronus in terrā septies. do-
nec appropinquaret frater eius. Currēns itaq̄

Reg. rii
Reg. rrv
Defer. xv

Decc. D

infra. p

Judit. p

Reg. xii

B

Genesis

Esau obuiam fratri suo amplexatus est eum: stringens
que collum eius et osculans sicut leuatisque oculis vi-
dit mulieres et puulos eorum: et ait. Quid sibi vo-
lunt isti et si ad te pertineant: Respondit puuli sunt quos do-
nauit mihi deus tuo. Et appropinquantes an-
cille et filii eorum icuruati sunt. Accessit quoque Lyra cum
pueris suis et cum filiis adorassent. extremi ioseph
et Rachel adorauerunt. Dixitque Esau. Que naz sunt
iste turme que obuiam habuit: Respondit. Et inuenire
gratiam coram domino meo. At ille ait. Dabero prima-
fratrem mihi: sint tua tibi. Dixitque iacob. Non ita ob-
secro: sed si inueni gratiam in oculis tuis: accipe mi-
nusculum de manibus meis. Sic enim vidi faciem tuam
quasi videri vultum dei. Esto mihi prope et suscipe
benedictionem quam attuli tibi et quam donauit mihi de-
us tribuens omnia. Dixit frater compellente suscipiens ait.
Gradiamur filii et socii itineris tui. Dixitque
iacob. Nosti domine mihi quod puulos habeam teneros et
oues et boues fetas mecum: quos si prope in ambulando
fecero laborare: morientur vna die cuncti greges.
Precedat dominus meum animum suum et ego sequar paula-
tim vestigia eius sicut videro puulos meos posse
donec veniam ad dominum meum in seipsum. Respondit Esau. Oro
te ut de populo qui mecum est saltim socii remaneant vie-
tue. Non enim inquit necesse est vno tempore indigeo ut inue-
niam gratiam in conspectu tuo domine mihi. Reuersus est ita-
que illo die Esau itinere quem venerat in seipsum: et iacob
venit in Sochoth: ubi edificata domo et fixis tecto-
rijs appellauit nomen loci illius Sochoth. id est tabnacula.
Trasit quoque in salubrem Sichimorum que est in terra cha-
naana postquam reuersus est de mesopotamia Syriae: et
habitauit iuxta oppidum: emit quoque partem agri in quem fixerat
tabnacula a filiis Emor patris Sichem centum annis et
crecto ibi altari inuocauit super illud fortissimum
deum israel.

Gl. S. Dyna ad videndum mulieres egreditur op-
punitur: Sichemite circumcidunt pro quorum occu-
sione iacob arguit filios.

Ca. XXXIII

Egressa est autem Dyna filia Lye ut videret
mulieres regionis illius. Quam cum vidisset Si-
chem filium Emor eius princeps terre illius ada-
mauit eam et rapuit et dormiuit cum illa ut opprimeret
virginem. et conglutiata est anima eius cum ea tristisque delini-
uit blanditijs et progens ad Emor patrem suum: accipe
inquit mihi puellam hanc coniugem. Quod cum audisset ia-
cob absentibus filiis et in pastu pecorum occupatis: si-
luit donec rediret. Egresso autem Emor prope Sichem ut
loqueretur ad iacob: ecce filii eius veniebant de agro
auditoque quod acciderat irati sunt valde eo quod fedam
rem operaretur esse in israel. et violata filia iacob rem illicitam
prophetasset. Locutus est itaque Emor ad eos. Sichem
filii mei adhesit anima filie vestre: date eam illi uxorem et
iugam vicissim nubia: filias vestras tradite nobis: et filias nostras accipite et habitate nobiscum. Ter-

ra in parte vestra exercete: negociamini et possidete
eam. Sed et Sichem ad patrem et ad fratres eius ait. Inue-
niam gratiam coram vobis et quicumque statueritis dabo.
Augete dotem et munera postulate et libenter tribuam
quod petieritis: tamen date mihi puellam hanc uxorem.
Respondit filius iacob: Sichem et prope eius in dolo senti-
entes ob stuprum soporis. Non possumus facere quod
petitis nec dare sororem nostram homini circumciso quod
illicitum et nefarium est apud nos. Sed in hoc valebimus
federari: si volueritis esse filios nostri et circumcidamini
vobis omnes masculini sexus: tunc dabimus et accipie-
mus mutuo filias vestras ac nostras et habitabimus vo-
biscum: erimusque vni populus. Si autem circumcidi nolue-
ritis: tollemus filiam nostram et recedemus. Placuit ob-
latio eorum Emor et Sichem filio eius nec distulit ado-
lescens quoniam statim quod petebat expleret. Amabat enim
puellam valde et erat inclit in omni domo patris sui.
Ingressique portam urbis locuti sunt ad populum. Viri
isti pacifici sunt et volunt habitare nobiscum. Negoci-
entur in terra et exerceant eam que spaciose et lata cultori-
bus indiget. Filias eorum accipiemus uxores et no-
stras illis dabimus. Unum est quod differtur tempus bonum.
Si circumcidamini masculos nostros ritum gentis imi-
tantes et suba eorum et pecora et cuncta que possident: no-
stra erunt. Tamen in hoc acquiescamus et habitates sil vnum
efficiamus populum. Assensique sunt omnes circumcisus cun-
ctis manibus. Et ecce die tertio quoniam grauissimum vul-
neris dolor est arreptis duo filii iacob Symeon et
Leui fratres Dine. gladius ingressi sunt urbem confi-
denter: interfectisque omnibus masculis Emor et Sichem
pater necauerunt: tollentes dynam de domo Sichem
sororem suam. Quibus egressis irruerunt super occasos
ceteri filii iacob. et depopulati sunt urbem in ultio-
nem stupri: oues eorum et armenta et asinos: cunctasque
vastates que in domibus et in agris erant: par-
uulos quoque eorum et uxores duxerunt captiuas. Qui-
bus perpetratis audacter iacob dixit ad Symeonem et
Leui. Turbastis me et odio sum fecistis me chana-
neis et pherezis habitatoribus terre huius: nos
pauci sumus: illi congregati percutient me. et de-
lebor ego et domus mea. Responderunt. Numquid
ut scorto abuti debuere sorore nostra.

Gl. S. Jacob idola infodit sub terebintum
Rachel morit: Jacob israel vocat: nascitur Beniamin:
Ruben concupiscentia in lectum patris dor-
mit: filii iacob numerant.

Ca. XXXV

Interea locutus est deus ad iacob. Sur-
ge et ascende Bethel et habitate ibi: facque
altare domino qui apparuit tibi quan-
do fugiebas Esau fratrem tuum. Jacob vero
conuocata omni domo sua: ait. Abijcite deos
alienos qui in medio vestri sunt: et munda-
mini: ac mutate vestimenta vestra. Surgite et
ascendamus in Bethel ut faciamus ibi altare

Genesis

dñs q̄ exaudiuit me in die tribulationis mee ⁊
 soci⁹ fuit in iocis mei. Dederūt ergo ei oēs decos
 alienos q̄s hēbant: ⁊ in aures q̄ erāt in aurib⁹
 eoz. At ille infodit eas subter terebinthū q̄ est
 post vr̄bē sichem. Cūq̄ p̄fecti cēnt: terror dei i-
 uasit oēs p̄ circuitū ciuitatis. ⁊ nō sunt aulī p̄
 seq̄ recedētes. Venit igitur iacob luz ā q̄ est tra-
 chanaā cognomēto bethel: ipse ⁊ oīs ppl̄s cū
 eo. Edificauitq̄ ibi altare ⁊ appellauit nomen
 loci illi⁹ dom⁹ dei. Ibi em̄ apparuit ei de⁹ cum
 fugeret frat̄rē suū. Eodē tpe mortua est dealbo-
 ra nutrix rebecca ⁊ sepulta ē ad radices bethel
 sub t̄ quercū vocatūq̄ ē nomē loci illi⁹ q̄rcus fle-
 tus. Apparuit aut̄ itez deus iacob postq̄ reuer-
 sus est de mesopotamia syrie et venit in bethel.
 bñdixitq̄ ei dicēs. Nō vocaberis vltra iacob s̄
 isrl̄ erit nomē tuū. et appellauit eū isrl̄. Dixitq̄
 ei. Ego de⁹ omp̄s. Cresce et multiplicare. gētes
 et ppl̄i nationū ex te erūt. Reges de lūbis tuis
 egrediētur. fr̄aq̄ quā dedi abraā et ysaac dabo
 tibi et semī tuo post te et recessit ab eo. Ille nō
 crexit titulū lapideū in loco q̄ locutus fuerat ei
 deus libās sup̄ eū libamia et effundēs oleū vo-
 cās q̄ nomē loci illi⁹ bethel. Egressus aut̄ inde
 venit verno tpe ad terrā q̄ ducit effratā. In q̄ cū
 parturiret rachel ob difficultatē part⁹ piclitari
 cepit. Dixitq̄ ei obstetrix. Noli timere: q̄ et hūc
 hēbis filiū. Egrediēte aut̄ aia p̄ dolore et iminē-
 te iā morte vocauit nomē filij sui bēnomi id est
 fili⁹ doloris mei. P̄ nō appellauit eū beniamī
 id est fili⁹ dextre. Mortua ē ergo rachel et sepul-
 ta ē i via q̄ ducit effratā hec ē bethleē. Crexitq̄
 iacob titulū sup̄ sepulchz ei⁹. Hic ē titulus mo-
 numenti rachel vsq̄ in p̄ntē dij. Egressus inde
 fixit tabernaculū trās turrē gregis. Cūq̄ habi-
 taret in illa regiōe abiit ruben et dormiuit cū ba-
 la scubina p̄ris sui. qd̄ illū mīme latuit. Erant
 aut̄ filij iacob duodeci. Filie lye primogenit⁹ ru-
 ben. et symeon et leui. iudas et ysachar et zabul-
 lon. Filij rachel ioseph et beniamin. Filij bale-
 acille rachelis. dan et neptalim. Filij zelphe an-
 cille lye gad et aser. Hi sunt filij iacob q̄ nati sūt
 ei in mesopotamia syrie. Venit etiā ad ysaac pa-
 trē suū in mābre ciuitatē arbee. hec ē hebron in
 q̄ pegrinat⁹ ē abraā et ysaac. Et cōpleti sunt di-
 es ysaac centū octoginta ānoz. p̄sumptusq̄ eta-
 te mortu⁹ ē. et apposit⁹ est ppl̄o suo senex et ple-
 nus diez et sepelierūt eū esau et iacob filij sui.

¶ C. S. Esau a fratre separatur generationes
 Esau diuersi duces numerātur. C. XXXVI

H aut̄ sūt gñatiōes esau. ipse est edom.
 Esau accepit vxores de filiab⁹ chanaan
 ada filiā elomethei et oolibama filiam
 ane filij sebeon euei. Basemath q̄s filiaz h̄isma

el sororē nabathoth. P̄p̄it aut̄ ada eliphā. ba se-
 math genuit rabuel. Oolibama genuit iehus et
 ihelon et chore. Hi filij esau qui nati sūt ei i tra-
 chanaā. Tulit aut̄ esau vxores suas et filios et
 filias et oēm aiaz dom⁹ suc et subam et pecora.
 et cūcta q̄ h̄re poterat in tra chanaā et abiit i al-
 terā regiōnē recessitq̄ a fr̄e suo iacob. Diuites
 em̄ erāt valde et sil̄ h̄itare nō poterāt nec sustic-
 bat eos tra pegrinatiōis eoz p̄re multitudine
 gregū. h̄itauitq̄ esau in mōte seyr. ipse est edom.
 De aut̄ sūt gñatiōes esau p̄ris edom i mōte seyr
 et h̄ noīa filioz ei⁹. Eliphaz filius ada vxoris
 esau. Rabuel q̄s fili⁹ basemath vxoris ei⁹. Fue-
 rūtq̄ eliphaz filij theman. omar. sephua et ga-
 thā et chenez et chore. Erat aut̄ thāna scubina
 eliphaz filij esau q̄ pepit ei amalech. Hi sūt filij
 ada vxoris esau. Filij aut̄ rabuel. naath et zara
 zēma et meza. hi filij basemath vxoris esau. Isti
 q̄s erāt filij oolibama filie. Ane filij sebeon vxorj
 esau q̄s genuit ei iehus et ihelō et chore. Hi du-
 ces filioz esau. Filij eliphaz primogeniti esau.
 dux theman. dux omar. dux sephua. dux chenez.
 dux chore. dux gathan. dux amalech. Hi filij eli-
 phaz i tra edom. et hi filij ada. Hi q̄s filij rabuel
 filij esau. dux naath. dux zara. dux zemma. dux
 meza. Hi aut̄ duces rabuel in tra edom. Isti fi-
 lij basemath vxoris esau. Hi aut̄ filij oolibama
 vxoris esau. Dux iehus. dux ihelon. dux chore.
 Hi duces oolibama filij ane vxorj esau. Isti sūt fi-
 lij seyr horrei h̄itatoris fr̄e. lothā et sobal et sebe-
 on et anan et dison et eser et disan. hi duces hor-
 rei filij seyr in tra edom. Facti sūt aut̄ filij lothā:
 horrei et eman. Erat aut̄ soror lothan thāna. et
 isti filij sobal: aluban et maneceth et ebal seph̄i et
 onan. et hi filij sebeon achia et anan. Iste ē anā
 q̄ iuenit aq̄s calidas in solitudine cū pasceret as-
 nas sebeon p̄ris sui: habuitq̄ filiū disan et filiā
 oolibama. et isti filij disan abdā et iesban et ies-
 thā et charā. Hi q̄s filij eser balaannan et zcuā
 et achan: h̄uit autē filios disan hus et aran. Hi
 duces horreoz dux lothan: dux sobal: dux sebeo
 dux ana: dux dison: dux eser: dux disan. Isti du-
 ces horreoz q̄ impauerūt in tra seyr. Reges at̄
 q̄ regnauerūt in terra edom anteq̄ h̄rent regē fi-
 lij isrl̄ fuerūt hi. Balach fili⁹ beor: nomēq̄ vr̄b
 ei⁹ denaba. Mortu⁹ est aut̄ balach et regnauit
 p̄ eo iobab fili⁹ zare de bosra. Cūq̄ mortu⁹ eēt
 iobab: regnauit p̄ eo husan de terra themanor.
 Hoc q̄s mortuo regnauit p̄ eo adad filius bada
 di q̄ pcussit madian in regiōe moab: ⁊ nomen vr̄-
 bis ei⁹ auit̄. Cūq̄ mortu⁹ esset adad: regna-
 uit p̄ eo semla de maserecha. Hoc quoq̄ mor-
 tuo: regnauit p̄ eo saul de fluuio robot̄. Cūq̄

8. xxxij. f

B

L

D

A

Reg. liij.

Mar. xij.
Luce. xx. a
infra co:

Genesis

et hic obisset: successit in regnum balanan filius achobor. Isto q̄ mortuo, regnavit pro eo adad nomineq; vrb̄ ei' phou. Et appellabat vroz eius meesabel filia matreth, filie mitzaab. Nec ḡ nomina ducū esau i cognatiōib' et loci et vocabul' suis, dux thāna, dux aluba, dux icteth, dux oolubama, dux ela, dux phinon, dux cenex, dux the mā, dux mabsar, dux mabdibel, dux hiraz. Hi duces edō hīrātes in t̄ra iperij sui, ip̄e ē esau pater idumeoz. Habitavit aut iacob in t̄ra chanaā: in qua p̄ su' pegrinat' ē, et he sunt genratōes ei'.

¶ G. S. Joseph fr̄s apud pr̄m accusat illi iudicent. Joseph somnia videt fratrib' narrat: ismaelitis venditur.

Ca. XXXVII.

Ioseph cū sedecim esset anoz: pascebat gregē cū frīb' suis adhuc puer. Et erat cū filijs bale et zelphe vroz pr̄s sui, accusavitq; fr̄s suos apud pr̄ez crimine pessimo. Isrl' aut diligebat ioseph sup oēs filios: eo q' i senectute genuisset eū. Fecitq; ei tunicā polymitā. Vidētes aut fr̄s ei' q' a pr̄e pl' cūctis filijs amaret, oderāt eū, nec poterant ei q̄cūq; pacifice loq̄. Accidit q̄ vt visus somniū referret frīb' suis q' cā maior] odij semariū fuit. Dixitq; ioseph frīb' suis, Audite somniū meū qd vidi. Pustabā nos ligare māipulos i agro, et q̄si psurgerē manipulū meū et stare, vrosq; manipulos circū stātes adorare māipulū meū. Rūderūt fr̄s ei'. Nūqd rex n̄r ei] aut subiciemur ditiōi tue? Nec ḡ cā somioz atq; s̄monū iuidie et odij fomite, ministravit. Alio q̄ vidit somniū qd narrās frīb' ait, Audi p somniū q̄si solem et lunā et stellas vnde decī adorare me. Qd cū pr̄i suo et frīb' retulisset icrepavit eū p̄ su': et dixit, Quid sibi vult somniū qd vidisti? Nū, ego et m̄ tua et fr̄s tui adorabim' te sup t̄rā? Inuidebāt ei igit' fr̄s sui: p̄ n̄o rē tacit' psiderabat. Cūq; fr̄s illi' i pascendis gregib' pr̄s morarent' i sichē, dixit ad eū israel, Fr̄s tui pascūt oues i sichem, veni mittā te ad eos. Quo r̄ndēte, p̄sto suz: ait, Uade et vid si cuncta pspera sint erga fr̄s tuos et pecora, et remūcia mihi qd agaf. Missus de valle hebron venit in sichē. Inuenitq; eū vir errātē in agro et interrogavit qd q̄reret. At ille r̄ndit, Fr̄s meos q̄ro? Indica mihi vbi pascāt greges. Dixitq; ei vir, Recesserūt de loco isto. Audiuit aut eos dicētes, Eamus in dothaim. Perrexit itaq; ioseph p' fr̄s suos et iuenit eos in dothaim. Qui cū vidissent eū p̄cul, ateq; accederet ad eos cogitauerūt illū occidere, et mutuo loq̄bant, Ecce somniator venit, Venite occidam' eū et mittam' in cisternā veterē, dicemusq; fera pessima deuoravit eū, et tūc apparebit qd illi psint somnia sua. Audiēs aut hec rubē, nitebatur liberare eum de manibus eoz, et dicebat, Non interficiam' ani-

mā ei', nec effundam' sanguinē: sed p̄jcite eum in cisternā veterē q' ē i solitudine, manusq; vras suate innoxias. Hoc aut dicebat volēs eripere eū de manib' eoz, et reddere pr̄i suo. Confestim igit' vt puenit ad fr̄s suos, nudauerūt eū tunica talari et polymita, miserūtq; eū in cisternā veterē q' nō hēbat aquā. Et sedētes vt comederēt panem viderūt hismaelitas viatores venire de galaad et camelos eoz portātes aromata et resinā et stacten i egyptū. Dixit ḡ iudas frīb' suis, Quid nob' p̄dest si occiderem' fr̄m n̄r, et cela uerim' sanguinē ipsi'? Mel' ē vt vestidēt hismaelitis, et man' n̄re nō polluant. Frater em̄ et caro n̄ra ē. Acq̄uerūt fr̄s s̄monib' illius et p̄tereuntib' madianit] negotiatorib' c̄hētes eū de cisterna vēdiderūt eū hismaelitis viginti argēteis, q' duxerūt eū in egyptū. Reuersusq; rubē ad cisternā nō inuenit puez, et scissis vestibus p̄gēs ad fr̄s suos, ait, Puer nō cōparēt, et ego quo ibo? Tulerūt aut tunicā eius, et in sanguinē hedi quē occiderāt tinxerūt, mittētes q' ferrēt ad patrē: et dicerēt, Nāc inuenim', vide vtrū tunica filij tui sit an nō? Quā cū cognouisset pater, ait, Tunica filij mei est, fera pessima comedit eum, bestia deuoravit ioseph. Scissisq; vestibus idutus ē cilicio, lugēs filiū suū multo tpe. Congregat] aut cūctis liberis ei' vt lenirēt dolorē pr̄s noluit cōsolationē accipere: sed ait, Descēdā ad filiū meū lugēs in infernū. Et illo pseucrāte in fletu: madianite vendiderunt ioseph in egypto p̄butifari eunucho p̄baraonis magistro militū.

¶ G. S. De iuda et fratrib' eius, et thamar nuru sua.

Ca. XXXVIII.

Eodem tēpore descendens iudas a fratribus suis diuertit ad virū odolamiten noie hyraz, viditq; ibi filiaz hois chananei vocabulo Sue. Et accepta vroz ingressus ē ad eā. Que p̄cepit et pepit filiū, et vocauit nomē ei' her. Rursumq; p̄cepto fetu natū filiū vocauit onan. Tertiū q̄ pepit quē appellauit sela. Quo nato, parere vltra cessauit. Dedit autē iudas vroz p̄mogenito suo her noie thamar, fuit q̄ her p̄mogenit' iude, nequā in conspectu d̄ni, et ideo ab eo occisus ē. Dixit ergo iudas ad onan filiū suū, Ingredere ad vroz fr̄s tui, et sociare illi vt suscites semē fr̄i tuo. Ille sciens nō nasci sibi filios, introiēs ad vroz fr̄s sui, semē fundebat in t̄rā, ne liberi fr̄s nomē nascerent. Et idcirco pcussit eū d̄ns, eo q' rez detestabile faceret. Quāobrem dixit iudas thamar nuru sue, Esto vidua in domo pr̄s tui, donec crescat sela fil' me'. Timebat em̄ ne et ip̄e more res sicut fr̄s ei'. Que abiit et hītauit i domo patris sui. Evolutis aut multis annis mortua est Sue vroz iude. Qui post luctū psolationē susce-

L. Reg. iij. c.

Mat. xxi. d.
Mat. xij.
Luce. xx. a
infra co:

E

S

B

infra co.

B

B

E

Genesis

pta ascendebat ad tonsores ouium suarum ipse et hi-
 ras opilio gregis odolamitha in thamas. Nucia
 tuus est thamar quod socer illius ascenderet in thamas
 ad todedas oues. Que depositis viduitatis vesti-
 bus assumpsit teristrum. et mutato habitu sedit in biuio
 itineris quod ducit thama. eo quod creuisset sela: et non
 eum accepisset maritum. Quam cum vidisset iudas suspi-
 cat est esse meretricem. Opuerat. n. vultum suum ne ag-
 nosceret. Ingressusque ad eam. ait. dimitte me ut
 cocam tecum. Nesciebat enim quod nurus sua esset. Quam rui-
 dete. quod dabis mihi ut fruamur scubitu meo: dixit
 Mittam tibi hedum de gregibus. Rursumque illa dice-
 te patiar quod vis. si dederis mihi arrabonem donec
 mittas quod polliceris: ait iudas. Quid tibi vis pro
 arrabone dari. Responditque. Annulum tuum et armillas
 et baculum quem in manu tenes. Ad vnum igitur coitum mu-
 lier concepit et surgens abiit. depositoque habitu quem
 sumpserat: iduta est viduitatis vestibus. Misit autem
 iudas hedum per pastores suos odolamitham ut recipet
 pignus quod dederat mulieri. Qui cum non inuenisset
 eam interrogauit homines loci illius. Ubi est mulier que se
 debat in biuio. Respondentibus cunctis. non fuit in loco isto
 meretrix. reuersus est ad iudam. et dixit ei. Non inue-
 ni eam. Sed et homines loci illius dixerunt mihi. nunquam se-
 disse ibi scortum. Ait iudas. Habeat sibi. Lerte me-
 daci arguere nos non potest. Ego misi hedum quem pro-
 miseram. et tu non inuenisti eam. Ecce autem post tres me-
 ses nunciauerunt iude dicentes. Fornicata est tha-
 mar nurus tua. et videtur vterus illius intumescere.
 Dixitque iudas. Producite eam ut comburam. Que
 cum duceretur ad penam: misit ad socerum suum dicens
 De viro cuius hec sunt. concepi. Cognosce cuius sit
 annulus et armilla et baculus. Qui agnitis mune-
 ribus ait. Iustior me est. quod non tradidi eam sela fi-
 lio meo. Attamen ultra non cognouit eam. Instate autem
 partu apparuerunt gemini in utero. atque in ipsa
 effusione infantium vnus protulit manus. in quo obste-
 trix ligauit coccinum dicens. Iste egredietur prior.
 Illo vero retrahente manum. egressus est alter.
 Dixitque mulier. Quare diuisa est propter te ma-
 ceria. Et ob hanc causam vocauit nomen eius
 phares. Postea egressus est frater eius in cuius
 manu erat coccinum quem appellauit zaram.

**G. S. De Joseph et phutifare domino suo eunu-
 cho pharaonis. ioseph temptatus a domina sua per dies
 plures nec consentit. reliquit pallium: tandem in carcerem.**

Item ioseph ductus est. **Ca. XXXIX**
 in egyptum. emitque eum phutifar eunuchus
 pharaonis princeps exercitus sui vir egypti
 dicitur manu hismaelitay. a quo productus erat. fuit
 que dominus cum eo. et erat vir in cunctis prospere agens
 habitauitque in domo domini sui. qui optime nouerat
 dominum esse cum eo. et omnia que gereret ab eo dirigi in
 manu illius. Inuenitque ioseph gratias coram domino suo

et ministrabat ei. Ad quem propositus omnibus gubernabat cre-
 ditam sibi domum et vniuersam que ei tradita fuerat. Be-
 nedixitque dominus domui egypti propter ioseph et mul-
 tiplicauit eam in edibus que in agris cuncta eius subaz. Nec
 quicquam aliud nouerat nisi panem quem vesceretur. Erat autem
 ioseph pulchra facie et decoro aspectu. Post mul-
 tos itaque dies iniecit domina sua oculos suos in io-
 seph. et ait. Dormi mecum. Qui nequaquam accesserit
 operi nefario: dixit ad eam. Ecce dominus mecum omnibus mihi
 traditis ignorat quod habeat in domo sua. nec quicquam est
 quod non in mea sit potestate. vel non tradiderit mihi propter
 te que vxor eius es. Quomodo ergo possim habere malum facere. et
 peccare in dominis meis: Huuscemodi vobis per singulos
 dies loquebantur: et mulier molesta erat adulescenti.
 ille recusabat stuprum. Accidit autem quadam die ut intra-
 ret ioseph domum. et opis quippiam absque arbitris
 faceret. et illa apprehensa lacrima vestimenti eius dice-
 ret. Dormi mecum. Qui relicto in manu eius pallio
 fugit et egressus est foras. Cumque vidisset mulier ve-
 ste in manibus suis et se esse temptatam. vocauit ad se ho-
 mines domus sue et ait ad eos. En intro duxit virum
 hebreum ut illuderet nobis. Ingressus est ad me ut
 coiret mecum. Cumque ego succlamasset et audisset
 vocem meam reliquit pallium quod tenebam et fugit foras
 In argumentum ergo fidei retentum pallium ostendit ma-
 rito reuertenti domum. et ait. Ingressus est ad me ser-
 uus hebreus quem adduxisti ut illuderet mihi. Cumque
 audisset me clamare reliquit pallium quod tenebam
 et fugit foras. His auditis dominus et nimium credulus
 vobis coniugis iratus est valde. tradiditque ioseph in
 carcerem vbi vincti regis custodiebantur. et erat ibi
 clausus. fuit autem dominus cum ioseph et miseratus est illi
 et dedit ei gratiam in conspectu principis carceris.
 Qui tradidit in manu illius vniuersos victos que in
 custodia tenebantur: et quicquid fiebat sub ipso erat
 nec nouerat aliquid cunctis ei creditis. Dominus enim
 erat cum illo et omnia opera eius dirigebat.

**G. S. De duobus eunuchis pharaonis et som-
 nis eorum. et natalicio die pharaonis. Ca. XL**

His itaque gestis accidit ut peccarent duo
 eunuchi. pincerna regis egypti et pistor
 domo suo. Fratrusque contra eos pharaonem. nam
 alter pincernis preerat alter pistoribus. misit eos
 in carcerem principis militum in quo erat vinctus et io-
 seph. At custos carceris tradidit eos ioseph. qui et
 ministrabat eis. Aliquantulum temporis fluxerat: et illi in cu-
 stodia tenebantur. Videruntque ambo somnium no-
 cte vna. iuxta interpretationem congruam sibi. Ad quos
 eunuchus introisset ioseph mane. et vidisset eos tristes
 sciscitatus est eos dicens. Cur tristior est hodie so-
 lito facies vestra. Qui respondit. Somnium vidimus. et non
 est que interpretetur nobis. Dixit ad eos ioseph. Nunquid
 non dei est interpretatio. Referte mihi quod videri-
 tis. Narravit prior prepositus pincernarum somnium

B.
 i. Para. q. a
 Al. Par. i. a

B.

B.
 i. Reg. 21

infra co.

L.

5. co.

D.

B.

Genesis

suū. Videbā corā me vitē in q̄ erāt tres propagi-
nes crescere paulatim i gēmas, et p̄ flores vuas
maturescere: calicēq; pharaonis in manu mea.
Tuli ergo vuas et expressi i calicē quē tenebā: et
tradidi poculū pharaoni. R̄ndit ioseph. Nec est
interpretatio somnii. Tres propagines. tres ad-
huc dies sunt. post q̄s recordabit pharaon mini-
sterij tui. et restituet te in gradū pristinū. dabisq;
ei calicē iuxta officij tui: sic añ facere consueue-
ras. Tm̄ memento mei cū tibi bñ fuerit. et facies
mecum miam vt suggeras pharaoni vt educat
me de isto carcere. qz furtim sublat' suz de terra
hebreoz. et hic innocēs i lacū missus sū. Vidēs
pistorū mḡr qz prudēter somnium dissoluisset: ait.
Et ego vidi somnū qz tria canistra farine haberē
sup caput meum. et in vno canistro qd̄ erat excel-
sius portare me putabā oēs cibos q̄ fiūt arte pi-
storia. auēsq; comedere ex eo. R̄ndit ioseph. Nec
est interpretatio somnii. Tria canistra. tres ad-
huc dies sunt post quos auferet pharaon caput
tū. ac suspendet te in cruce et lacerabunt volu-
cres carnes tuas. Exinde dies tertius natalicius
pharaonis erat. Qui facies grāde cōiunū pue-
ris suis recordat' ē inter epulas mḡr picernaz
et pistorū principis. restituitq; alterū in locū suū
vt porrigeret ei poculū. alterū suspendit in pati-
bulo. vt cōictorū vitas p̄bare. Et tm̄ succedēti-
bus p̄spici. p̄posit' picernaz oblit' ē iterp̄t' sui.
¶ **L. S.** Pharaon somniat ioseph expōit. Egy-
pto preponitur filij sibi nascuntur. anni sterilita-
tis veniunt.

Cap. XLII

Post duos ānos vidit pharaon somnium
Putabat se stare sup flumē de q̄ ascen-
debāt septem boues pulchre et crasse ni-
mis et pascebant i locis palustrib'. Alie q̄ septē
emergebāt de flumē fede cōfecte q; macie. et pa-
scebant in ip̄a annis ripa i locis virentib'. deu-
rauerūtq; eas q̄rū mira species et habitudo cor-
porū erat. Exp̄gefact' pharaon rursū dormiuit
et vidit alterū somnium. Septē spice pullulabāt in
culmo vno plene atq; formose. alie q̄ totidē spi-
ce tenues. et percussē vredine oriebant' deuoran-
tes oēm priorū pulchritudinē. Euigilās pharaon
post quietē. et facto mane pauore perterrit' mi-
lit ad oēs cōictores egypti cūctosq; sapientes
et accersitis narrauit somnium. nec erat q̄ inter-
pretaretur. Tunc demū reminiscens mḡr pincer-
narū ait. Cōfiteor pctm̄ meū. Iratus rex seruis
suis me et mḡr pistorū retrudi iussit in caceres
principis militū. vbi vna nocte vterq; vidimus
somnia. presagiū futuroz. Erat ibi puer hebre'
eiusdē ducis militū famulus cui narrātes som-
nia. audiuim' q̄cqd̄ postea rei p̄bauit euentus.
Ego cū reddid' sum officio meo. et ille suspēsus
est in cruce. Protin' ad regis impiū eductus de

carcere ioseph totō derūt. ac veste mutata obtu-
lerūt ei. cui ille ait. Audi somnia nec ē q̄ edisserat
q̄ audiuim te sapiētissime cōjicere. R̄ndit ioseph.
Absq; me de' r̄ndebit p̄spira pharaoni. Narra-
uit ergo pharaon q̄ viderat. Putabā me stare su-
per ripā flumis. et septē boues de amne p̄scēde-
re pulchras nimis et obesitas carnis. q̄ i pastu
paludis virecta carpebāt. Et ecce assuebātur
alie septem boues intrū deformes et macilēte vt
nunq̄ tales i terra egypti videri. Que deuorat
et h̄suptis p̄orib' nullū saturitat' dedere vestigiū
sed simili macie et squalore torpebāt. Euigilans
rursū sopore dep̄sus vidi somnium. Septē spi-
ce pullulabāt i culmo vno plene atq; pulcherris
me. Alie q̄ septē tenues et percussē vredine orie-
bant' stipula q̄ p̄orū pulchritudinē deuorauerūt
Narraui cōictorib' somnium. et nemo ē q̄ edisserat
R̄ndit ioseph. Somnium reg' vñ est. Que factus ē
de' ostēdit pharaoni. Septē boues pulchre: et
septē spice plene. septē vbertat' āni sūt. eandēq;
vni somnii cōphendūt. Septē q̄ boues tenues
atq; macilēte q̄ ascēderūt post eas. et septē spice
tenues et v̄eto v̄ete p̄cussē. septē āni v̄eture sunt
famis qui h̄ ordine complebūt. Ecce septē anni
veniēt fertilitat' magne i vniuersa terra egypti
q̄s sequentur septē anni alij tante sterilitatis. vt
oblimoni tradat' cūcta retro abū dātia. Cōsum-
ptura ē cū fames oēs terrā. et vbertatis magni-
tudine p̄ditura est in opie magnitudo. Qd̄ autē
vidisti sc̄do. ad eandē rē p̄tines somnium firmita-
tis indicij est. eo qz fiat sermo dei et veloci' imple-
atur. Nūc ergo p̄uideat rex virū sapientē et indu-
striū et p̄ficiat cū terre egypti q̄ cōstituat p̄posi-
tos p̄ cūctas regiōes. et q̄nt ā p̄tē fructuū per se-
ptē annos fertilitatis q̄ iā nūc futuri sunt cōgre-
get in horrea. et omne frumētum sub pharaonis
ptate condat: fucq; in vrbib' et p̄paret future
septē annoz fami q̄ opp̄sura est egyptū. et non
cōsumet terra inopia. Placuit pharaoni cōsilij
et cunctis m̄stris ei'. Locutusq; ē ad eos. Nū in-
uenire poterim' talē virum q̄ spū dei plenus sit
Dixit ergo ad ioseph. Quia oñdit tibi de' oia q̄
locutus es. nūqd̄ sapientiorē et cōsimilē tui inue-
nire poterō? Tu eris sup domū meā. et ad tui or-
iperiū cūct' p̄pls obediet. Vno tm̄ regni solio p̄-
cedā te. Dixitq; rursū pharaon ad ioseph. Ecce
constitui te sup vniuersam terrā egypti. Tulitq;
ānulū de manu sua et dedit eū i manu ei'. vestitū
q; cum stola byssina: et collo torquē aureā circū
posuit. Fecitq; eū ascendere sup currū suū sc̄dm
clamāte p̄cone. vt oēs corā eo genu flecterent: et
p̄positū esse sc̄rēt vniuersē terre egypti. Dixit q;
rex egypti ad ioseph. Ego sum pharaon. Absq;
tuo ip̄io nō mouebit q̄sq; manū aut pedē i oi ter-
ra egypti. Vertitq; nomen eius. et vocauit eum.

Genesis

lingua egyptiaca saluatorem mundi. Deditque illi uxorem assenē filiam phutifarī sacerdotis eliopo-
leos. Egressus est itaque ioseph ad fratrem egypti. Tri-
ginta annorum erat quando stetit in conspectu regis phara-
onis et circumiit omnes regiones egypti. Venitque
fertilitas septem annorum: et in manipulos redacte
segetes congregatae sunt in horrea egypti. Dis etiam
frugum abundantia in singulis urbibus prodita est. Tanta
ergo fuit abundantia tritici. ut arene maris coaequaret:
et copia mensuram excederet. Nati quoque sunt ioseph fi-
lij duo antequam veniret fames quae pepit ei assenē fi-
lia phutifarī sacerdotis eliopoleos. Vocauitque
nomen primogeniti manasses dicens. Oblivisci me
fecit deus omnium laborum meorum. et domus patris mei. No-
men quoque secundum appellauit effraim: dicens. Cresce-
re me fecit deus in terra paupertatis mee. Igitur transactis
septem ubertatis annis quae fuerant in egypto: ceperunt
venire septem anni inopie. quos praedixerat ioseph:
et uniuerso orbe fames preualuit. In cuncta etiam
terra egypti fames erat. Qua esuriens: clama-
uit populus ad pharaonem alimēta petēs. Quibus ille
respondit. Ne ad ioseph et quicquid ipse vobis dixerit
facite. Crescebat autem quotidie fames in omni terra
aperuitque ioseph uniuersa horrea et vendebat
egyptijs. Nam et illos oppresserat fames. Om-
nes quoque puincie veniebant in egyptum ut emerēt escas
et malum inopie temperarent.

Gen. XLVI. Fratres ioseph pro frumento veniunt dura lo-
quitur. Symeon religat. et ceteri redeunt. in ore sac-
corum pecuniam reperiunt. Benjamin petitur. pa-
ter denegat

Ca. XLVII
Audiens autem iacob quod alimenta venderentur
in egypto dixit filiis suis. Quare negli-
gitis? Audiui quod triticum venditur in
egypto. Descendite et emite nobis necessaria: ut
possimus vivere et non consumamur inopia. Descen-
dentes igitur fratres ioseph decem ut emerēt frumēta
in egypto. beniamin domi retento a iacob quae dixe-
rat fratribus eius ne forte in itinere quicquam patiat ma-
li: ingressi sunt terram egypti cum alijs quae pgebant ad
emendum. Erat autem fames in terra chanaan. et io-
seph erat princeps in terra egypti: atque ad eius nutum
frumēta populo vendebant. Cumque adorasset eum fra-
tres sui et agnouisset eos: quasi ad alienos durius
loquebatur. interrogans eos. Vnde venistis? Qui respon-
derunt de terra chanaan. ut emamus victui ne-
cessaria. Et tamen fratres ipse cognoscens. non est cognitus
ab eis. Recordatusque somniorum quae aliquando viderat
ait ad eos. Exploratores estis. ut videatis infir-
miora terre venistis. Qui dixerunt. Non est ita dominus.
sed frater tuus venerunt ut emerēt cibos. Quos filij eius
viri sumus. Pacifici venimus nec quicquam famu-
li tui machinantur mali. Quibus ille respondit. Aliter est
immunita terre huius considerare venistis. At illi di-
xerunt. duodecim inquit fratres serui tui sumus. filij

viri unus in terra chanaan. Minimus cum patre nostro est
aliter non est super. Hoc est ait quod locutus sum. Explora-
tores estis. Ita nunc expimentum vestri capiam. Per salu-
tem pharaonis non egredimini hinc. donec veniat fra-
ter vestri minimus. Mittite ex vobis unum et adducat eum
vos autem eritis in vinculis donec probentur quae dixistis.
vtrum vera an falsa sint. Alioquin pro salute pharaonis
exploratores estis. Tradidit ergo illos custodie tribus diebus.
Die autem tertio eductis de carcere ait. Facite quae dixi. et viuetis. Deum enim timeo. Si pa-
cifici estis fratres vestri unus ligetur in carcere. vos autem abi-
te. et ferte frumēta quae emistis in domos vestras et fra-
trem vestrum minimum ad me adducite. ut possitis vestros pro-
bare sermōes. et non moriamini. Fecerunt ut dixerat.
et locuti sunt ad invicem. Merito haec patimur. quia
peccauimus in fratribus nostris videntes angustias anime illius.
dum deprecare nos et non audiuiimus. Idcirco venit su-
per nos ista tribulatio. Quibus unus ruben ait. Nunquid
quod non dixi vobis. nolite peccare in pueris. et non audi-
stis me? En sanguis eius exquirat. Nesciebant enim quod
intelligeret ioseph. eo quod pro interpretē loqueret ad eos
Avertitque se parumper. et fleuit. et reuersus locutus
est ad eos. Tollentesque symeon. et ligatis illis pedibus
iussit ministrum ut impletet eorum saccos tritico. et repo-
neret pecunias singulorum in sacculis suis. datur su-
pra cibaria in via. Qui fecerunt ita. At illi portan-
tes frumēta in asinis suis profecti sunt. Apertisque unus
sacco ut daret iumento pabulum in diuersorio contem-
platus pecuniam in ore sacculi. dixit fratribus suis.
Reddita est mihi pecunia. En haec in sacco. Et obstu-
pefacti turbatique mutuo dixerunt. Quid nam est quod
fecit nobis deus? Veneruntque ad iacob patrem suum in ter-
ra chanaan: et narrauerunt ei omnia quae accidissent sibi
dicentes. Locutus est nobis dominus terre dure. et puta-
uit nos exploratores esse puincie. Qui respondimus
Pacifici sumus: nec ullam molimur insidiam. Duo
decim fratres vno patre gemiti sumus. unus non est super
minimus cum patre nostro est in terra chanaan.
Qui ait nobis. Sic probabo quod pacifici sitis. Fratres
vestrum unum dimittite apud me. et cibaria domibus
vestris necessaria sumite et abite. Fratresque vestrum
minimum adducite ad me. ut sciam quod non sitis explorato-
res. et istum quae tenet in vinculis recipere possitis. ac
deiceps que vultis emendi habeatis licentiam. His
dictis cum frumēta effunderet. singuli reppererunt
in ore saccorum ligatas pecunias. exterritisque simul
omnibus dixit pater iacob. Absque liberum me esse fecistis.
Ioseph non est super: symeon tenet in vinculis. et ben-
iamin auferet. In me haec omnia mala reciderunt.
Qui respondit ruben. Duos filios meos interfice. si non
reduxero illum tibi. Trade illum in manu mea. et ego
eum tibi restituam. At ille. Non descendet inquit filius
meus vobiscum. Si enim mortuus est et ipse solus remansit.
Si quod ei aduersitat acciderit in terra ad quam pergit.
deducetis canos meos cum dolore ad inferos.

infra. co.

D

infra. r.

E

infra. r.

S

s. co.

B

Genesis

J L S. Fratres redeunt cum beniamin simul
epulabantur. **Ca. XLIII.**

Interim fames omnem terram vehementer
premebat consumptisque cibis quos ex egypto
detulerant, dixit iacob ad filios suos
Reuertimini et emite nobis parvulum escarum. Respondit
iudas. Denunciant nobis vir ille sub attestacione
iuramenti dicens. Non videbitur faciem meam, nisi fratrem
vostri minimum adduxerit vobiscum. Si ergo vis eum
mittere nobiscum propter patrem, et memorem tibi neces-
saria, si autem non vis: non ibimus. Vir enim ut sepe dixi-
mus, denunciant nobis dicens. Non videbitur faciem meam
absque fratre vestro minimo. Dixit eis israel. In meam
benefecistis misericordia: ut indicaretur ei et alium habere vos fra-
trem. At illi responderunt. Interrogavit nos homo per ordinem
nominum propter gentem: si pater viveret, si fratrem fratres. Et nos
respondimus ei consequenter iuxta id quod fuerat sciscitatis
Nunc scire poteramus quod diciturus esset, adducite
fratrem vestrum vobiscum. Iudas quoque dixit patri suo. Mit-
te puerum mecum ut proficiamus et possumus vivere
ne moriamur nos et puilli nostri. Ego suscipio pue-
rum, de manu mea require illum. Nisi reduxero et red-
didero eum tibi, ero peccator in oculis tuis. Si non inter-
cessisset dilatio ista vice altera venissemus. Igitur israel
per eos dixit ad eos. Si sic necesse est, facite
quod vultis. Sumite de optimis fructibus in vasibus
vestris, et deferite viro munera modicum refine et mel-
lis et storacis stactes et terebintibi et amygdalarum.
Pecuniamque duplicem ferite vobiscum, et illam quam in-
venistis in sacculis reportate, ne forte errore factus
sit. Sed et fratrem vestrum tollite, et ite ad viam. Deus autem
meus omnipotens faciat vobis eum placabilem, et remittat
fratrem vestrum quem tenet in vinculis, et hunc beniamin. Ego
autem quasi orbatum absque liberis ero. Tulerunt ergo viri
munera et pecuniam duplicem et beniamin, descende-
runt in egyptum et steterunt coram ioseph. Quos cum
ille vidisset et beniamin simul, precepit dispensatori
domus sue dicens. Introduc viros domum et occide
victimas et instrue convivium, quoniam hodie mecum
sunt comesturi meridie. Fecit ille quod sibi fuerat
imperatum et introduxit viros domum. Ibi quoque exter-
riti dixerunt mutuo. Propter pecuniam quam retuli-
mus pater in sacculis nostris, introducti sumus, ut de-
voluat in nos calumniam et violenter subiiciat frui-
tuti et nos et asinos nostros. Quomodo enim in ipsis fori-
bus accedentes ad dispensatorem locuti sunt. Dra-
conem domine ut audias nos. Iam autem descendumus ut eme-
remus escas, quibus emptis cum venissemus ad diver-
sorium, apuimus sacculos nostros et invenimus pecuniam
in ore sacculorum, quam nunc eodem pondere reportavi-
mus. Sed et aliud attulimus argentum, ut emanem
quod nobis necessaria sunt. Non est in nostra conscientia, quod po-
suerit eas in marsupijs nostris. At ille respondit. Pax
vobiscum, nolite timere. Deus vester et deus patris vestri de-
dit vobis thesauros in sacculis vestris. Nam pecuniam

quam dedistis mihi probatam ego habeo. Eduxitque
ad eos symeon, et introductis domum, attulit
aquam et lauerunt pedes suos, deditque pabulum asini-
nis eorum. Illi vero parabant munera, donec ingrede-
ret ioseph meridie. Audierat enim, quod ibi comesturi
essent panem. Igitur ingressus est ioseph domum suam
obtuleruntque ei munera: tenentes in manibus suis et
adoraverunt proni in terram. At ille clementer resalu-
tatis eis interrogavit eos dicens. Sanne non est pater vester
senex, de quo dixeratis mihi. Adhuc vivit? Qui respon-
derunt. Sospes est servus tuus propter nos. Adhuc vivit. Et
incurvati adoraverunt eum. Attollens autem ioseph
oculos: vidit beniamin fratrem suum vterinum et ait.
Iste est frater vester puulus de quo dixeratis mihi.
Et rursus, Deus inquit misereatur tui filii mei. Festi-
navitque in domum quod comota fuerat viscera eius su-
per fratre suo et erupebat lachryme: et introiens
cubiculum fleuit. Rursumque lota facie egressus con-
tinuit se: et ait. Ponite panes. Quibus appositis
seorsum ioseph, et seorsum fratribus, egyptijs quoque qui ve-
scebantur simul seorsum. Illicitum est enim egyptijs con-
dere cum hebreis et prophanum putant huiusmodi
convivium sederunt coram eo primogenitus iuxta pro-
mogenita sua, et minimus iuxta etatem suam. Et mi-
rabatur nimis sumptibus partibus quas ab eo acceperant
Maioresque pars venit beniamin, ita ut quinque partibus
excederet. Biberuntque et inebriati sunt cum eo.

J L S. De cypho reposito et inueto in sacco be-
niamin, regressis fratribus iudas loquitur ad ioseph.
Ca. XLIII.

Dispendatori domus sue dicens. Imple sac-
cos eorum frumento quantum poterint cape et pone
pecuniam singulorum in summitate sacculi. Cyphum autem
meum argenteum et precium quod dedit tritici, pone in ore sac-
culi iunioris. Factumque est ita. Et orto mane dimissi
sunt cum asinis suis. Itaque urbem exierunt et processerunt
paululum. Tunc ioseph accersito dispensato-
re domus ait. Surge inquit et persequere viros et apprehen-
sis dicito. Quare reddidistis malum pro bono. Cyphus
autem quem furati estis, ipse est in quo bibit dominus meus, et
in quo augurari solet. Messimam rem fecistis. Fecit
ille ut iusserat, et apprehensus per ordinem locutus est
Qui responderunt. Quare sic loquitur dominus noster ut servi
tui tantum flagitii commiserint. Pecuniam quam inve-
nimus in summitate sacculorum reportavimus ad te de
terra chanaan. Et quomodo consequens est ut furati simus
de domo domini tui aurum vel argentum. Apud quemcumque
fuerit inuentum sermorum tuorum quod quis moriatur,
et nos erimus servi domini nostri. Qui dixit eis. Fiat
iuxta vestras sententias. Apud quemcumque fuerit inuentum,
ipse sit servus meus, vos autem eritis innoxii. Itaque fe-
stinato deponentes in terram saccos, aperuerunt sin-
guli. Quos scrutatus incipiens a maiore usque ad
minimum, invenit cyphum in sacco beniamin. At illi
scissis vestibus oneratisque rursus asinis, reversi

Genesis

D sunt in oppidū p̄musq; iudas cū fratrib; ingres-
sus est ad ioseph. Necdum enī de loco abierat.
Om̄esq; ante eū p̄t in terrā corruerunt. Quib;
ille ait. Cur sic agere voluistis? An ignoratis q̄
nō sit siliis mei in augurādi scientia. Cū iudas
Quid r̄ndebim? inq̄t d̄no meo vel q̄d loquemur
aut iuste poterim? obtendere. Deus inuenit mi-
q̄tatē seruoꝝ tuoꝝ. En oēs serui sum? d̄ni mei ⁊
nos ⁊ apud quem inuētus est cyphus. R̄ndit io-
sep. Absig a me. vt sic agā. Qui furatus ē cyphū.
ipe sit seruus me;. vos aut abite liberi ad p̄z ve-
strū. Accedēs aut p̄p̄i iudas cōfidēter ait. Oro
d̄ne audi me. vt loq̄tur fu? tuus verbuz in aurib;
tuis ⁊ ne irascat; famulo tuo. Tu es enī p? pha-
raonē d̄ns me;. Interrogasti p̄i? seruos tuos
hētis p̄em aut frēm. ⁊ nos r̄ndim? tibi domino
meo. Est nob p̄ senex. ⁊ puer puulus q̄ in senex-
ctute illi? natus est. cui? vterim? frater ē mortu?.
⁊ ip̄m solū h̄z m̄ sua. p̄ nō tenere diligit eū. Di-
xisti q; suis tuis. Adducite euz ad me. ⁊ ponam
oculos meos sup illū. Suggestim? tibi d̄no meo
nō pōt puer relin q̄re p̄em suū. Si enī illū dimi-
serit moriet;. Et dixisti seruis tuis. Nisi venerit
frat v̄z minim? vobiscū nō videbitis amplius fa-
ciē meā. Cū g? ascēdissem? ad famulū tuū patrē
n̄m. narrauim? ei oia q̄ locut? ē d̄ns me;. Et di-
xit pat n̄. Reuertimī ⁊ emite nobis paz tritici.
Cui dixim?. Nō possum? ire. Si frat noster mim?
descēderit nobiscū p̄ficiscemur simul. alioqn̄ il-
lo absente nō audemus videre faciē viri. At ille
r̄ndit. Vos scit; q̄ duos genuerit mibi vxoꝝ mea
Egressus ē vnus ⁊ dixit;. bestia deuorauit eū ⁊
hucusq; nō cōparet. Si tulerit; et istū et aliqd ei
i via cōtulerit. deducet; canos meos cuz merore
ad inferos. Igitur si intrauero h̄d seruū tuū p̄z
nostꝝ et puer defuerit cū aīa illius et huius aīa
depēdeat videritq; eū nō esse nobiscū monetur;
et deducēt famuli tui canos eius cū dolore ad i-
feros. Ego pp̄rie fuus tuus sim. q̄ i meā h̄c re-
cepi fidē et spopondi dicēs. Nisi reduxero eum
p̄cti reus ero in p̄em oī tpe. Manebo itaq; fu?
tuus p̄ puero in mysterio d̄ni mei: et puer ascen-
dat cū fratribus suis. Non enī possum redire ad
patrē absente puero. nec calamitat; que oppres-
sura est p̄em meū testis assistam.

J. L. S. Ioseph se fratribus manifestat. mādat
pro patre munera mittit. **Ca. XLV**

A On se poterat vltra cohibere. Ioseph
multis corā astātibus. vñ p̄cepit vt egre-
deretur cūcti foras; ⁊ nullus interesset
alienus agnitiōi mutue. Eleuauitq; vocē cū fle-
tu quā audierit egyptij. oīs q; domus pharaonis
et dixit fribus suis. Ego suz ioseph. Adhuc pat̄
meus viuit. Nō poterāt r̄ndere frēs nimio t̄ore
p̄territi. Ad q̄s ille clementer. accedite inquit ad

me. Et cū accessissent p̄pe. ego sum ait ioseph fra-
ter vester quē vēdidisti in egyptū. Nolite pauere
neq; vob durū esse videat q̄ vēdidisti me in his
regiōibus. Pro salute enī vestra misit me deus
ante vos i egyptū. Bienniū ē enī q̄ cepit famēs
i tra eē. ⁊ adhuc q̄nq; āni restāt q̄bus nec arari
poterit nec meti. Premisitq; me deus vt refue-
mini sup trā et escas ad viuēdū h̄re possitis. Nō
v̄o p̄silio. s; dei volūtate huc missus suz q̄ fecit
me q̄si patrē pharaōis et d̄nū vniuerse domus
cuis ac p̄ncipē i oī tra egypti. Festinate et ascen-
dite ad p̄z meū et dicetis ei. Dec m̄adat filius
tuus ioseph. Deus fecit me d̄nū vniuerse terre
egypti. Descēde ad me ne morer;. et h̄itabis i ter-
ra iessen. Erisq; iux me tu et filij tui ⁊ filij filioꝝ
tuoꝝ oues tue ⁊ armēta tua ⁊ vniuersa q̄ possides
ibiq; te pascā. Adhuc enī q̄nq; āni residui sūt fa-
mis ne et tu peas: et oīs dom? tua et oia q̄ possi-
des. En oculi v̄zi et oculi fr̄is mei bēiamin vidēt
q̄ os meū loq̄tur ad vos. Nunciate p̄i meo vni-
uersaz gl̄iaz meā. et cūcta q̄ vidisti i egypto. Festi-
nate et adducite eū ad me. Cūq; āplexat? recidis-
set i collū bēiamin fr̄is sui fleuit. illo q; silr flēte
sup collū ei;. Osculatusq; est ioseph oēs frēs su-
os et plorauit sup singulos. Post q; ausi sūt loq̄
ad eū. Auditūq; ē et celebri s̄mōe vulgatū i aula
regis venerūt frēs ioseph. Et gausus ē pharao
atq; oīs familia ei;. Dixitq; ad ioseph vt impa-
ret fr̄ib; suis dicēs. Onerātes iumēta. ite i terrā
chanaan et tollite inde p̄z v̄m et cognatiōem
et venite ad me: et ego dabo vob oia bona egypti
vt comedat; medullā fr̄e. Precipe etiā vt tol-
lant plaustra de terra egypti: ad subiectiōez pu-
loꝝ suoꝝ ac piugū. Et dicito. Tollite p̄em v̄m
et p̄perate quāto cius veniētes: nec dimittatis
quicq; de suppellectili v̄za. qz oēs opes egypti
vestre erūt. Fecerūtq; filij isrl vt eis m̄datū fu-
erat. Quib; dedit ioseph plaustra. s̄m pharaōis
imperii et cibaria in itinere. Singulis q; p̄ferri
iussit binas stolas: bēiamin vero dedit trecētos
argēteos cū quinq; stolis optimis. tātū dē pecu-
nie et vestiū mittēs p̄i suo: addēs eis asinos de-
cē. qui subueherēt ex oib; diuitijs egypti: et toti-
dem asinas triticū in itinere pancsq; portantes
Dimisit ergo frēs suos. et p̄ficiscētib; ait. ne ira-
scimini in via. Qui ascēdentes ex egypto. vene-
rūt i terrā chanaā ad patrē suū iacob. ⁊ nūciaue-
rūt ei dicēs. Ioseph filius tuus viuit et ip̄e do-
minat in oī terra egypti. Quo audito iacob: q̄si
de graui somno euigilans. tamen non credebat
eis. Illi econtra referebāt omnem ordinem rei.
Cūq; vidisset plaustra et vniuersa que miserat
reurit spiritus ei? et ait. Sufficit mihi si adhuc
ioseph filius meus viuit: vadam et videbo illū
anteq; moriar.

infra.

Ero. i. a.
vi. b. Mu-
xvi. a. i.
ra. v. a

s. xliij. g

Deute. r.

D

D

E

s. xliij. a

F

s. xxxvij. d

G

s. xliij. b

A

s. xliij. c
et. xliij. g

Genesis

G. S. Jacob cum filiis in egyptum descendit et nepotibus Joseph patri occurrit. Ca. XLVI.

Profectusque israel cum omnibus que habebat venit ad puteum iuramenti. et mactatis ibi victimis deo patris sui isaac. audiuit eum per visionem nocte vocantem se. et dicentem sibi. Jacob iacob. Cui respondit. Ecce adsum. Dixit illi deus. Ego sum fortissimus deus patris tui. Noli timere sed descende in egyptum: quia in gentem magnam faciam te ibi. Ego descendam tecum illuc: et ego inde adducam te reuertentem. Joseph quoque ponet manus suas super oculos tuos. Surrexit iacob mane a puteo iuramenti: tuleruntque eum filii cum puulis et uxoribus suis in plaustris que miserat pharaon ad portandum senem. et omnia que possederat in terra chanaan. Venitque in egyptum cum omni semine suo: filii eius et nepotes filie et cuncta simul progenies. Hec sunt autem nomina filiorum israel qui ingressi sunt in egyptum ipse cum liberis suis. Primogenitus ruben. Filii ruben enoch et phallu et esrom et charmi. Filii symeon iamuel et iamin et iami et abod et iachin et saber et saul filius chananitiidis. Filii leui gerson et caath et merari. Filii iuda. her et onan et sela et phares et zara. Mortui sunt autem her et onan in terra chanaan. Natique sunt filii phares: esrom et amul. Filii ysaachar. thola et phua et iobab et semron. Filii zebulon. sareth et chelon et iabelel. Hi filii lye que genuit in mesopotamia syrie cum dyna filia sua. Omnes autem filiorum eius et filiarum trigintatres. Filii gad. sephon et aggi et esebon et suni et beri et aridi et areli. Filii aser. iemna et iesua et iesuz et beria sara que soror eorum. Filii beria. heber et melchiel. Hi filii zelphe quam dedit laban lye filie sue. et hos genuit iacob sedecim annos. Filii rachacl uxoris iacob. ioseph et beniamin. Nati sunt ioseph filii in terra egypti que genuit ei assenez. filia phutifar sacerdotis eliopolcos. manasses et ephraim. Filii beniamin. bela et bechor et asbel et gera et naaman et iechri et iethros et resemophim et ophim et ared. Hi filii rachel que genuit iacob omnes ante quatuordecim. Filii dan. vsan. Filii nephtalim. iasiel et gumi et ieser et salem. Hi filii baile quam dedit laban racheli filie sue. et hos genuit iacob. omnes autem septem. Lucetque ante que ingressi sunt cum iacob in egyptum. et egressi sunt de femore illius absque uxore filiorum eius. sexaginta sex. Filii autem ioseph que nati sunt ei in terra egypti ante duo. Omnes autem domus iacob que ingressi sunt in egyptum fuere septuaginta. Misit autem iacob iudam ante se ad ioseph in egyptum ut nuntiaret ei et ille occurrit in iessen. Quo cum pervenisset iuncto ioseph circumru suo ascendit obviam patri ad eundem locum. vidensque eum irruit super collum eius. et in amplexu flevit. Dixitque pater ad ioseph. Jam letus moriar. quia vidi faciem tuam. et superstitet te relinquo. Et ille locutus est ad

fratres suos. et ad omnem domum patris sui. Ascendam et nuntiabo pharaoni dicamque ei. Fratres mei et domus patris mei que erant in terra chanaan venerunt ad me et sunt viri pastores ovium curamque habent alendorum gregum. Pecora sua et armamenta et omnia que habere poterunt adduxerunt secum. Cumque vocaverit vos et dixerit quod est opus vestrum. respondebitis. Viri pastores sumus servi tui. ab infantia nostra usque in presentibus. et nos et patres nostri. Hec autem dicitur ut habitare possint in terra iessen: quia detestatur egypti omnes pastores ovium.

G. S. Joseph patrem et fratres ad pharaonem introducit. dat eis terram iessen. egypti cibos petunt et pecora et terram vendunt. quanta pars fructuum sit regis israel. adiurat ioseph de sua sepultura. **XLVII**
Ingressus ergo ioseph nuntiavit pharaoni dicens. Fratres mei et fratres ovium eorum et armamenta et cuncta que possident venerunt de terra chanaan. et ecce consistunt in terra iessen. Extremosque fratrum suorum quosque viros constituit coram rege. Quos ille interrogavit. Quid habetis operis. Responderunt. Pastores ovium sumus servi tui. et nos et patres nostri. Ad peregrinandum in terram tuam venimus. quoniam non est herba gregibus servorum tuorum in gravescente fame in terra chanaan. Metimusque ut esse non iubeas servos tuos in terra iessen. Dixit itaque rex ad ioseph. Quod tuus et fratres tui venerunt ad te. Terra egypti in conspectu tuo est in optio loco fac eos habitare et trade eis terram iessen. Quod si nosti in eis esse viros industrios. constitue illos magistros pecorum meorum. Post hec introduxit ioseph patrem suum ad regem. et statuit eum coram eo. Qui benedicens illi. et interrogatus ab eo quod sunt dies annorum vite tue. Respondit. Dies peregrinationis vite mee ceterum triginta annorum sunt parvi et mali. et non pervenerunt usque ad dies patrum meorum quibus peregrinati sunt. Et benedicto rege egressus est foras. Ioseph vero patri et fratribus suis dedit possessionem in egypto in optio terre loco rameses. ut preceperat pharaon. et alebat eos omnemque domum patris sui. prebens cibaria singulis. In toto enim orbe panis de erat. et oppresserat famem terram marie egypti et chanaan. Quibus omnem pecuniam congregavit per venditionem frumenti et intulit eam in erarium regis. Cumque defecisset emptoribus precium venit cuncta egyptus ad ioseph dicens. Da nobis panes. Quare morimur coram te deficiente pecunia. Quibus ille respondit. Adducite pecora vestra. et dabo vobis pro eis cibos. si precium non habetis. Que cum adduxissent dedit eis alimenta pro equis et ovibus et bobus et asinis sustentavitque eos illo anno pro commutatione pecorum. Venerunt quoque anno secundo et dixerunt ei. Non celamus domino nostro quod deficiente pecunia pecora simul defecerunt nec clam te est: quod absque corporibus et terra nihil habeamus. Cur ergo morimur te videre. Et nos et terra nostra tui erunt. Eme nos in servitute regiam

G. Gen. i. a. et vi. b. Mume. xvi. a. i. pa. ra. v. a

G. Gen. i. a. et vi. b. Mume. xvi. a. i. pa. ra. v. a

G. Gen. i. a. et vi. b. Mume. xvi. a. i. pa. ra. v. a

G. Gen. i. a. et vi. b. Mume. xvi. a. i. pa. ra. v. a

Genesis

z prebe semina. ne pereūte cultore redigat terra in solitudine. **E**mit igit ioseph oēm terrā egypti videntib⁹ singul⁹ possessiōes suas p̄ magnitudi ne famis. Subiecitq; eā pharaoni. z cūctos populos eius a nouissimis terminis egypti vsq; ad extremos fines ei⁹ p̄ter terrā sacerdotū que a rege tradita fuerat eis. q̄bus z statuta cibaria ex horreis publicis p̄bebatur z idcirco nō sunt cōpulsī v̄dere possessiōes suas. **D**ixit ergo ioseph ad pplos. **E**nt cernitis z vos z terrā v̄rāz pharao possidet. **A**ccipite semina z serite agros vt fruges h̄re possit. **Q**uintā ptē regi dabit. quat tuoz reliqs p̄mitto vob̄ ī sementē. et in cibū fami lijs z liberis v̄ris. **Q**ui r̄nderūt. **S**alus n̄ra ī manu tua ē. **R**espiciat nos tm̄ dñs noster z leti s̄ui em⁹ regi. **E**x eo tpe vsq; ī p̄ntē diē ī vniuersa terra egypti regi b⁹ q̄nta ps soluit: z factū ē q̄si ī legez absq; terra sacerdotali. q̄ libera ab hac cōditōe fuit. **H**abitauit ergo isrl̄ in egypto. i. ī terra iessen. z possedit eā. auctusq; est et multiplicat⁹ nimis. z vixit ī ea decē z septē ānis. **F**actiq; sūt oēs dies vite illius centūquadragitaseptē āno rū. **L**ūq; appropinq̄re cerneret diē mortis eius vocauit filiū suū ioseph. z dixit ad eū. **S**i inueni grām in cōspectu tuo. pone manū tuā sub femore meo. et facies mihi m̄iam z veritatē. vt non sepelias me in egypto. sed dormiam cū patribus meis et auferas me de terra hac: z dasq; in sepulchro maiorū meorum. **Q**ui r̄ndit ioseph. **E**go faciam quod iussisti. **E**t ille. **I**ura ergo inquit mihi. **Q**uo iurante adorauit israel dominus cōuer sus ad lectuli caput.

J. L. S. Jacob egrotat filijs ioseph benedicit ephraim z manasse preponit. ioseph urbem Sichem dat.

Ca. XLVIII

His itaq; transactis nūciatum est ioseph q̄ egrotaret p̄ su⁹. **Q**ui assumptis duobus filijs manasse z ephraim ire perrexit. **D**ictūq; ē seni. **E**cce filius tuus ioseph venit ad te. **Q**ui cōfortat⁹ sedit ī lectulo. **E**t ingresso ad se ioseph ait. **D**eus oipotēs apparuit mihi ī lūza: q̄ ē in terra chanaā b̄ndixitq; mihi z ait. **E**go te augebo z multiplicabo et faciā te ī turbas pplo rū. **D**aboq; tibi terrā h̄ac. z semini tuo post te. ī possessionē sempiternā. **D**uo ergo filij tui q̄ nati sūt tibi ī terra egypti. anteq̄ huc venrē ad te. mei erūt ephraim z manasses. sicut ruben et symeō reputabūt mihi. **R**eliqs aut q̄s genuer̄ post eos tui erūt. z noīe fratrū suoz vocabūtur in possessionibus suis. **M**ibi enī q̄n veniebā de mesopotamia mortua est rachel in terra chanaan in ipso itinere. **E**ratq; vernū t̄ps. **E**t ingrediebar ephraim. et sepelini eam iuxta viam ephrate q̄ alio nomine appellat̄ bethleē. **V**idens aut filios eius dixit ad eum. **Q**ui sunt isti? **R**ndit. filij mei sunt.

q̄s donauit mihi dñs in b̄ loco. **A**d duc inq̄t eos ad me. vt b̄ndicā illis. **O**culi enī isrl̄ caligabant p̄ nimia senectute z clare videre non poterat. **A**pplicitosq; ad se deosculatus et circūplexus eos. dixit ad filiū suū. **N**ō suz fraudatus aspectu tuo. insup̄ oñdit mihi de⁹ semē tuū. **L**ūq; tulisset eos ioseph de gremio p̄ris adorauit pronus ī terram z posuit ephraim ad dexterā suā z ad sinistrā israel. manassen vero in sinistra sua ad dexteram scz patris applicuitq; ābos ad eū. **Q**ui extēdēs manū dexterā posuit sup̄ caput ephraim iunioris fratris. sinistrā aut sup̄ caput manasse q̄ maior natus erat. cōmutās manus. **B**ndixitq; iacob filijs ioseph z ait. **D**eus in cuius cōspectu ābula uerūt patres mei abraā et isaac: deus qui pascit me ab adolescētia meavsq; ī p̄ntē diē. angelus qui eruit me de cūctis malis b̄ndicat puer̄ istis et inuocet sup̄ eos nomē meū. noīa q̄ patrū meoz abraā z isaac. z crescāt ī mltitudine sup̄ terrā. **V**idēs aut ioseph q̄ posuisset p̄ su⁹ dexterā manum sup̄ caput ephraim. grauter accepit. **E**t apprehensam manum patris leuare conatus ē de capite ephraim. et transferre sup̄ caput manasse. **D**ixitq; ad p̄rem. **N**ō ita cōuenit p̄ qz hic ē p̄riogenitus. **P**one dexterā tuā sup̄ caput ei⁹. **Q**ui renuēs ait. **S**cio fili mi scio. z iste q̄ppe erit ī populos z multiplicabit. s̄z frater eius iunior maior erit illo. et semē illi⁹ crescat ī gentes. **B**enedixitq; eis ī tpe illo. dicens. **I**n te b̄ndicet isrl̄ atq; dicetur faciat tibi deus sicut ephraim z sicut manasse. **C**ōstituitq; ephraim ante manassen. **E**t ait ad ioseph filiū suū. **E**n ego morior. et erit deus vobiscū: reducetq; vos ad terrā patrū vestroz. **D**o tibi partē vnā extra frēs tuos quam tuli de manu ammorrei in gladio et arcu meo.

J. L. S. Israel filios b̄ndicit de sepultura mandat et moritur.

XLIX

Vocauit aut iacob filios suos: et ait eis. **C**ōgregamini vt annunciem q̄ ventura sunt vobis in dieb⁹ nouissimis. **C**ongregamini z audite filij iacob: audite isrl̄ p̄rēs v̄r̄m: **R**uben p̄riogenit⁹ meus. **T**u fortitudo mea z p̄ncipiū doloris mei. **P**rior in donis. maior ī imperio. **E**ffusus es sic aq̄. **N**ō crebas. qz ascēdisti cubile patris tui et maculasti stratū eius. **S**ymeōn et leui frēs vasa iniquitatis bellātia. **I**n cōsiliū eoz nō v̄iat gl̄a mea. z ī cetū illoz nō sit gl̄a mea qz ī furore suo occiderūt virū. z ī volūate sua suffoderūt m̄x. **M**aledict⁹ furor eoz: qz p̄tinax et indignatio eoz qz dura. **D**iuidā eos ī isrl̄. **J**uda te laudabūt fratres tui. **M**an⁹ tue ī ceruicib⁹ inimicoz tuoz. adorabūt te filij p̄ris tui. **C**atul⁹ leonis iuda. **A**d p̄dā fili mi ascēdisti req̄escens accubisti vt leo. z q̄si leena. **Q**uis suscitabit eū? **N**ō auferet sceptrum

Exodus

de iuda et dux de femore ei⁹. donec veniat q⁹ mit-
tedus e⁹ et ipse erit expectatio gentium. Ligas ad vi-
neam pullum suum. et ad vitem o⁹ fili mi asinam suam. Lava-
biti vino stolam suam et in sanguine vine pallium suum
Pulchriores sunt oculi ei⁹ vino et dentes ei⁹ lacte
candidiores. Zabulon in litore mari habitabit. et in
statu⁹ nauium pertigens usque ad sydonem. ysachar as-
inus fortis accubans iter terminos. Vidit requiem q⁹
esset bona et fructus optima. et supposuit huius suus
ad portandum. factusque est tributus huius. Dan iudica-
bit populus suus sicut et alia tribus in israel. Fiat dan colu-
ber in via cerastes in semita mordens ungulas equi
ut cadat ascensor ei⁹ retro. Salutare tuum expecta-
bo domine. Gad accinctus praeparabit animum eum. et ipse accige-
tur retrosum. Aser pinguis panis ei⁹ et prebebit de-
licias regibus. Neptalim ceruus emissus et datus elo-
qua pulchritudinis. Filii accrescentes ioseph. filii ac-
crescentes et decorus aspectu. Filie discurrerunt super mu-
rurum. et exaspauerunt eum et iurgati sunt iudicium illi
hutes iacula. Sedit in forti are⁹ eius. et dissoluta
sunt vincula brachiorum et manuum illius per manus po-
terit iacob. In de pastor egressus est lapis israel. De-
us patris tui erit adiutor tuus et omnipotens benedi-
cet tibi benedictionibus celi desuper. benedictionibus abyssi
iacentis deorsum. benedictionibus vberum et vulvae. Ben-
dictiones patris tui confortate sunt benedictionibus patrum
eius. donec veniret desiderium collium eternorum. Si-
ant in capite ioseph et in stitice nazarei iter fratres suos.
Bemiam lupus rapax. mane concedet praedam et ves-
pe diuidet spolia. Dies hi in tribubus israel duodecim
Hec locutus est eis pater suus benedixitque singulis benedi-
ctionibus patris et precepit eis dicens. Ego congregor
ad populum meum. Sepeliteme cum patribus meis in spe-
lunca duplici que est in agro ephron ethei in mare in
terra chanaanam quam emit abraham cum agro ab ephron
etheo in possessionem sepulchri. Ibi sepelierunt eum
et saram uxorem eius. Ibi sepultus est isaac cum rebecca
uigine sua. Ibi et lya condita iacet. Finitisque man-
datis quibus filios instruebat collegit pedes suos
super lectulum et obiit. appositusque est ad populum suum.
¶ **L. S.** Ioseph patrem sepelit in ebron. Ioseph
moritur in egypto adiurat fratres suos ad asportandum
¶ **Q**uod cernens ioseph ruit super faciem
patris suus et deosculans eum precepitque seruis
suis medicis ut aromatibus condiret pa-
trem. Quibus iussa expletibus transierunt quadraginta dies
Iste quippe mos erat cadauerum praedictorum. Fleuitque
eum egyptus septuaginta diebus. Et expleto placentis
tempore locutus est ioseph ad familiam pharaonis. Si in-
ueni gratiam in conspectu vestro loquimini in auribus phara-
onis eo quod pater meus adiurauerit me dicens. En
morior in sepulchro meo quod fodi mihi in terra cha-
naan sepelies me. Ascendat igitur et sepeliat patrem
meum ac reuertar. Dixitque ei pharaon. Ascende et
sepeli patrem tuum sicut adiuratus es. Quo

ascendente ierunt cum eo omnes senes domus pharaonis
nis. cunctique maiores natu terre egypti. domus ioseph
cum fratribus suis absque puero et gregibus atque
armetis. que dereliquerunt in terra iessen. Dabiturque
comitatu currus et eques. et facta est turba non mo-
dica. veneruntque ad aream achad. que sita est trans ior-
danem. ubi celebrantes exequas placentu magno atque
vehementi impleuerunt septem dies. Quod cum vidissent
habitatores terre chanaan: dixerunt. Planctus ma-
gnus est iste egyptus. Et idcirco vocatum est nomen
loci illius planctus egyptus. Fecerunt ergo filii iacob
sicut preceperat eis. et portantes eam in terra chanaan
sepelierunt eum in spelunca duplici quam emerat abraham
cum agro in possessionem sepulchri ab ephron et heo
in faciem mare. Reuersusque est ioseph in egyptum
cum fratribus suis et omni comitatu. sepulto patre. Quo
mortuo timentes fratres eius et mutuo colloquentes
ne forte memor sit iniurie quam passus est. et reddat
nobis omne malum quod fecimus. mandauerunt ei dicens.
¶ **P**ater tuus precepit nobis antequam moreretur ut haec tibi ver-
bis illius dicerem. Obsecro ut obliuiscaris scelus
fratrum tuorum. et peccati atque malicie quam exercuerunt in
te. Nos quoque oramus ut seruo dei patri tuo dimittas ini-
quitate hanc. Quibus auditis fleuit ioseph. venerunt
quoque ad eum fratres sui. et primi adorantes in terra. dixerunt.
Serui tui sumus. Quibus ille respondit. Nolite time-
re. Num dei possumus resistere voluntati? Vos cogi-
tasti de me malum. sed deus contigit illud in bonum. ut ex-
altaret me sicut in presentia cernitis: et saluos face-
ret multos populos. Nolite timere. Ego pascam
vos et pueros vestros. Consolatusque est eos et blan-
de et leniter est locutus. et habitauit in egypto cum omni
domo patris sui. Vixitque centumdecem annis. et vidit
effraim filios usque ad tertiam generationem. Filii
quoque machir filii manasse nati sunt in genibus ioseph.
Quibus transactis locutus est fratribus suis. Post mortem
meam deus visitabit vos. et ascendere vos faciet de
terra ista. ad terram quam iurauit abraham ysaac et iacob.
Cumque adiuuasset eos atque dixisset. deus visitabit
vos asportate ossa mea vobiscum de loco isto mor-
tuum est expletis centumdecem vite sue annis. et conditus
aromatibus repositus est in loculo in egypto.

¶ **Explicit liber Genesis. Incipit liber
Hellemoth. quem nos Exodi dicimus.**
¶ **L. S.** Nomina filiorum israel qui egressi sunt
egyptum.

Ca. I
Ec sunt nomina

filiorum israel. qui ingressi sunt
in egyptum cum iacob. Singu-
li cum domibus suis introierunt
Ruben. symeon. leui. iudas.
ysachar. zabulon et bemiamin
dan et neptalim. gad et aser

Erant igitur omnes anime eo qui egressi sunt de

s. lrv. b
D

A
Gene. xlvii. d

s. xlvii. s

Exodus

femore iacob septuaginta. Joseph autem in egypto erat. Quo mortuo et vniuersis fratribus eius omnibusque cognatione sua: filii israel creuerunt et quasi germinantes multiplicati sunt ac roborati nimis impleuerunt terram. Surrexit interea rex novus super egyptum qui ignorabat ioseph. Et ait ad populum suum. Ecce populus filiorum israel multus et fortior nobis est. Venite sapienter opprimamur eum: ne forte multiplicet et si ingruerit contra nos bellum addat inimicis nostris expugnatisque nobis egrediat de terra. Preposuit itaque eis magistros operum ut affligeret eos oneribus. Edificaueruntque urbes tabernaculorum pharaoni phithon et rameses. Quatenus opprimebant eos tantomagis multiplicabatur et crescebat. Oderantque filios israel egyptii et affligebant illudentes et inuidentes eis atque ad amaritudinem producebant vitam eorum opibus duris luti et lateris, omnesque famulatu qui in terra opibus premebatur. Dixit autem rex egypti obstetricibus hebreorum quorum una vocabatur sephora, altera phua, precipiens eis. Quando obstetricabitis et partus tempus aduenerit, si masculus fuerit interficite eum, si femina reseruate. Timuerunt autem obstetrices deum et non fecerunt iuxta preceptum regis egypti sed conseruabant mares. Quibus accessit, ad se rex ait. Quid nam est hoc quod facere voluistis: ut pueros seruaretis. Que responderunt. Non sunt hebreae sicut egyptie mulieres. Ipse enim obstetricandi habent scientiam, et priusquam veniamus ad eas pariunt. Bene ergo fecit deus obstetricibus et creuit populus: confortatusque est nimis. Et quia timuerunt obstetrices deum: edificauit eis domos. Precepit ergo pharaon omni populo suo dicens. Quicumque masculini sexus natum fuerit in flumen proicite, quicumque feminini reseruate.

L. S. Moyses nascitur occultatur: in aquam proficitur. A filia pharaonis adoptatur. percussio egypto fugit ad terram Madian, filii israel ad dominum clamant.

Ca. II.
Egressus est post hec vir de domo leui: et accepit uxorem stirpis sue, que concepit et peperit filium: et videns eum elegantem abscondit tribus mensibus. Cumque iam celare non posset sumpsit fascellam scirpeam, et liniuit eam bitumine ac pice, posuitque intus infantulum et exposuit eum in charecto ripe fluminis stante procul forore eius: et considerate euentum rei. Ecce autem descendeat filia pharaonis ut lauaretur in flumine, et puella eius gradiebatur per crepidinem aluei. Que cum vidisset fascellam in papyrione misit unam e famulabus suis, et allatam aperiens cernensque in ea paruulum vagientem, misertam eius ait. De infantibus hebreorum est hic. Cui foror pueri. Vis inquit ut vadam et vocem tibi mulierem hebream que nutrire possit infantulum? Respondit. Vade. Perrexit puella, et vocauit matrem suam. Ad quam locuta filia pharaonis, accipe ait puerum istum

et nutri mihi ego dabo tibi mercedem tuam. Suscepit mulier et nutriuit puerum, adultumque tradidit filie pharaonis. Quem illa adoptauit in locum filii vocauitque nomen eius moyses dicens quia de aqua tuli eum. In diebus illis postquam creuerat moyses egressus est ad fratres suos viditque afflictionem eorum, et virum egyptium percipientem quandam de hebreis fratribus suis. Cumque circumspexisset huc atque illuc et nullum adesse vidisset percussum egyptium abscondit sabulo. Et egressus die altero conspexit duos hebreos rixantes, dixitque ei qui faciebat iniuriam. Quare percutis proximum tuum. Qui respondit. Quis constituit te principem et iudicem super nos? Num occidere me tu vis sicut heri occidisti egyptium? Timuit moyses et ait. Quomodo palam factum est verbum istud? Audiuitque pharaon sermonem hunc, et querebat occidere moysen. Qui fugiens de conspectu eius moratus est in terra madian, et sedit iuxta puteum. Erant autem sacerdoti madian septem filie que venerant ad hauriendam aquam, et impletis carnalibus ad aquam cupiebant greges patris sui. Superuenere pastores et ciecerunt eas. Surrexitque moyses et defensis puellis ad aquam oues earum. Que cum reuertissent ad raguel patrem suum dixit ad eas. Cur velocius venistis solito? Responderunt. Vir egyptius liberauit nos de manu pastorum. Insuper et hauriuit aquam nobiscum, potumque dedit ouibus. At ille. Ubi est inquit? Quare dimisistis hominem? Vocate eum ut comedat panem. Iurauit ergo moyses quod habitaret cum eo. Accepitque sephoram filiam eius uxorem que peperit ei filium quem vocauit gersan dicens. Aduena fui in terra aliena. Alterum vero peperit quem vocauit elyzer dicens. Deus enim patris mei adiutor meus, et eripuit me de manu pharaonis. Post multum vero tempore mortuus est rex egypti. Et ingemiscetes filii israel propter opera vociferati sunt. Ascenditque clamor eorum ad deum ab operibus: et audiuit gemitum eorum ac recordatus est fœderis quod pepigit cum abraam isaac et iacob. Et respexit dominus filios israel et liberauit eos.

L. S. Dominus moysi de rubo loquitur et in egyptum mittit Moysen autem pascebat oues ietro **III.** soceri sui sacerdotis madian. Cumque misisset gregem ad interiora deserti, venit ad montem dei oreb. Appropinquavitque ei dominus in flamma ignis de medio rubi, et videbat quod rubus arderet et non combureret. Dixit ergo moyses. Vade et videbo visioes hanc magnam que non comburat rubum. Cernens autem dominus quod properaret ad videndum, vocauit eum de medio rubi, et ait Moyses moyses. Qui respondit ad suum. At ille. Non appropies inquit huc. Solue calciamentum de pedibus tuis. Locus enim in quo stas terra sancta est

B

C

D

A

B

Actu. vi

D

infra. vi

infra. vi

infra. vi
infra. vi

A

B
Iosue. vi
Actu. vi

Exodus

Et ait. Ego sum deus patris tui: deus abraam deus isaac: et deus iacob. Abscondit moyses faciem suam: non enim audebat aspicere contra deum. Cui ait dominus. Vidi afflictionem populi mei in egypto. et clamorem eius: et audivi propter duriciam eorum quod presunt operibus. Et sciens dolorem eius. descendi ut liberem eum de manibus egyptiorum. et educam eum de terra illa in terram bonam et spaciosam. in terram que fluit lacte et melle. ad loca chananei et ethiopi et amorrei et pherezii et euei et iebusei. Clamor ergo filiorum israel venit ad me videlicet afflictionem eorum quod ab egyptiis opprimuntur. Sed veni et mittam te ad pharaonem. ut educas populum meum filios israel de egypto. Dixitque moyses ad deum. Quis sum ego ut vadam ad pharaonem. et educam filios israel de egypto. Qui dixit ei. Ego ero tecum. et hoc habebis in signum quod miserim te. Cum educeris populum meum de egypto. imolabis deo super montem istum. Ait moyses ad deum. Ecce ego vadam ad filios israel et dicam eis. Deus patrum vestrorum misit me ad vos. Si dixerit mihi quod est nomen eius quod dicam eis: Dixit dominus ad moysen. Ego sum qui sum. Ait. Sic dices filiis israel. Qui est: misit me ad vos. Dixitque iterum deus ad moysen. Nec dices filiis israel. Dominus deus patrum vestrorum deus abraam et deus isaac et deus iacob misit me ad vos. Hoc nomen mihi est in eternum. et habet memoriale meum in generatione et generationem. Vade congrega seniores israel et dices ad eos. Dominus deus patrum vestrorum apparuit mihi deus abraam et deus isaac et deus iacob dicens. Visitas visitam vos et vidi omnia que acciderunt vobis in egypto. et dixi ut educam vos de afflictione egypti in terram chananei. et ethiopi et amorrei: et pherezii et euei et iebusei: ad terram fluentem lacte et melle. et audiet vocem tuam. Ingredierisque tu et seniores israel ad regem egypti et dices ad eum. Dominus deus hebreorum vocavit nos. Ibimus viam trium dierum in solitudine. ut imolemus domino deo nostro. Sed ego scio quod non dimittet vos rex egypti ut eatis nisi per manum validam. Extendamque manum meam et percussam egyptum in cunctis mirabilibus meis que facturus sum in medio eorum. postquam dimittet vos. daboque gratiam populo huic coram egyptiis. Et cum egrediemini. non eribitis vacui. sed postulabit mulier a vicina sua et ab hospita sua vasa argentea et aurea ac vestes ponetisque eas super filios et filias vestras et spoliabitis egyptum.

G. S. Dat deus moysi signa de locutione aaron et dimittit retro moyses uxorem aaron occurrit loquitur ad filios israel.

Cap. III

Respondens moyses ait. Non credent mihi neque audiet vocem meam: sed dicet. non apparuit tibi dominus. Dixit ergo ad eum. Quid est quod tenes in manu tua? Respondit. Virga. Dixitque dominus. Projice eam in terram. Projecit. et versa est in colubem. ita ut fugeret moyses. Dixitque dominus. Extende manum tuam et apprehende caudam eius. Et extendit

et tenuit. Et factus est in serpens. Ut credant inquit quod apparuerit tibi dominus deus patrum tuorum. deus abraam et deus isaac et deus iacob. Dixitque dominus rursus. Mitte manum tuam in sinum tuum. Quam cum misisset in sinum protulit leporem istar muus. Retrahe ait manum tuam in sinum tuum. Retrahit et protulit iterum et erat filis carni reliquus. Si non crediderit inquit tibi. neque audierint finem signi portis. credet serpens signi sequenti. quod si nec duobus quidem his signis crediderit neque audierint vocem tuam: sume aquam fluminis et effunde eam super aridam. et quicquid bauerit de flumine steterit in sanguine. Ait moyses. Obsecro domine non sum eloquens ab heri et nudius tertius. et ex quo locutus es ad fratrem tuum impeditorem et tardiorum ligue sum. Dixit dominus ad eum. Quis fecit os hominis: aut quis fabricavit eum mutum et surdum videtem et cecum. Nonne ego. Perge igitur et ego ero in ore tuo: doceboque te quod loquar. At ille. Obsecro domine inquit. mitte quem missus es. Iratus dominus in moysen ait. Aarō fratris tuus leuites. scio quod eloquens sit. Ecce ipse egredietur in occursum tuum videntesque te. letabitur corde. Loquere ad eum et pone verba mea in ore eius. et ego ero in ore tuo et in ore illius. et ostendam vobis quod agere debeat. Et ipse loquetur pro te ad populum et erit os tuum. tu autem eris ei in his que ad deum pertinent. Virgamque hanc sume in manu tua in qua facturus es signa. Abiit moyses et reversus est ad ietro socer suum. Dixitque ei. Vadam et revertar ad fratres meos in egyptum. ut videam si adhuc vivunt. Cui ait ietro. Vade in pace. Dixit ergo dominus ad moysen in madian. Vade et revertere in egyptum. Mortui sunt enim omnes qui querebant animam tuam. Tulit ergo moyses uxorem suam et filios suos. et imposuit eos super asinum. reversusque est in egyptum. portans serpens dei in manu sua. Dixitque ei dominus revertenti in egyptum. Vide. ut omnia ostenta que posui in manu tua facias coram pharaone. Ego indurabo cor eius et non dimittet populum. Dicesque ad eum. Nec dicit dominus. Filius meus primogenitus israel. Dixi tibi. Dimitte filium meum ut revertatur mihi et nolueris dimittere eum. Ecce ego interficiam filium tuum primogenitum. Cumque esset in itinere in diversorio occurrit ei dominus. et volebat occidere eum. Tulit ilico sephora acutissimam petram et circumcidit preputium filii sui. Tetigitque pedes eius et ait. Sponsus sanguinum tu mihi es. Et dimisit eum postquam dixerat. Sponsus sanguinum tu mihi es. ob circumcissione. Dixitque dominus ad aaron. Vade in occursum moysi in desertum. Qui prexit obviam ei in monte dei. et osculatus est eum: Narravitque moyses aaron omnia verba domini per quibus miserat eum. et signa que mandaverat. Veneruntque simul et congregaverunt cunctos seniores filiorum israel. Locutusque est ad aaron omnia verba que dixerat dominus ad moysen. et fecit signa coram populo. et credidit populus. Audieruntque quod visitasset dominus filios israel. et quod respiceret afflictionem illorum. et promissum adoperaverunt.

infra. viij. s

infra. xi. a
infra. xij. c

supra. viij. s

B

T

D

Math. ii. b

S

S

Exodus

I. L. S. Moyses et aaron intrāt ad pharaones
Pharao irat^r phibet paleas affligūtur. Rogat
moyses dñm p pplo.

Ca. V

A **P**ost hec ingressi sunt moyses et aaron et
dixerunt pharaoni. Hec dicit dñs deus
isrl. Dimitte pplm meum vt sacrificat mi
hi in deserto. At ille rñdit. Quis ē dñs vt audiā
vocē ei? et dimittā isrl? Nescio dñm: et isrl non di
mittā. Dixerūtqz. Deus hebreoz vocauit nos.
vt eam^r viā trūi diez i solitudine. et sacrificem^r
dño deo nro ne forte accidat nob pestis aut gla
dius. At ad eos rex egypti. Quare moyses et
aaron sollicitat^r pplm ab opib^r suis. Ite ad one
ra vfa. Dixitqz pharao. Mult^r ē pplis tre. Vide
tis q turba succreuerit. quātomag^r si dederitis
eis requiē ab opib^r. Precepit ergo i die illo pfe
ctis opez et exactorib^r ppli dicens. Neq^m vltra
dabitis paleas pplo ad cōficiēdos lateres sicut
pri^r: s; ipi vadāt et colligāt stipulas et mēsurā la
terū quā pri^r faciebāt iponetis sup eos. nec mi
nuct^r q^mq. Hacāt em̄ et idcirco vociferātur dicē
tes. Eam^r et sacrificem^r deo nro. Oppmāt opib^r
bus et expleāt ea vt nō acq̄escāt vobis mēdacib^r.
Igr̄ egressi pfecti opez et exactores ad pplm di
xerūt. Sic dicit pharao. Non do vobis paleas.
Ite et colligite sicubi inuenire poteritis. nec mi
nuct^r q^mq de ope vfo. Dispsusqz ē pplis in oēm
terrā egypti ad colligēdas paleas. Prefecti qz
opez instabāt dicētes. Cōplete opus vestrū q̄ti
die vt pri^r facere solebatis qñ dabātur vobis pa
lee. Flagellatiqz sunt q̄ preerant opib^r filioz isrl
ab exactorib^r pharaonis dicētib^r. Quare nō im
plestis mēsurā latez sicut prius. nec heri nec ho
die. Venerūtqz prepositi filioz israel et vocifera
ti sunt ad pharaonē dicētes. Cur ita agis cōtra
suos tuos? Palee nō dātur nob et lateres simi
liter imperātur. En famuli tui flagellis ceduntur
et iuste agitur ptra pplm tuū. Qui ait. Hacatis
ocio. et idcirco dicitis. Eam^r et sacrificem^r dño.
Ite ergo et opami. Palee nō dabūt vob. et red
detis cōsuetū numerū latez. Videbātqz se pposi
ti filioz isrl i malū. eo q̄ diceretur eis. nō minue
tur quicq^m opis de lateribus per singulos dies.
Occurrerūtqz moyfi et aaron q̄ stabāt ex aduerso.
egrediētes a pharaone et dixerunt ad eos. Vi
deat dñs et iudicet qm̄ fetere fecistis odorē nrm
corā pharaōe et seruis ei^r. et prebuisstis ei gladiū
vt occideret nos. Reuersusqz est moyses ad do
minuz: et ait. Dñe. cur afflixisti populum istum?
Quare misisti me? Ex eo enī quo ingressus sum
ad pharaonem vt loq̄rer ex noie tuo: afflixit po
pulum tuū. et nō liberaisti eos

I. L. S. Dñs mādāt q̄ cruet vos de manu egyptioz. pplis nō audit. Narrātur generatiōes ruben. Symeon leui vsqz ad moysen et aaron.

Dixit dñs ad moysen. Nūc vi
deb q̄ factur^r suz pharaōi. Per manus
em̄ fortē dimittet eos. et i manu robusta
eijciet illos de tra sua. Locutusqz ē dñs ad moy
sen dicēs. Ego dñs q̄ apparui abraā isaac et iac
cob in deo oipotēte et nomē meū adonay nō in
dicaui eis. Depigiqz fed^r cū eis vt darē eis ter
rā chanaā. terrā peregrinatiōis eoz in qua fue
rūt aduene. Ego audiui gemitū filioz isrl q̄ egyptij
oppresserūt eos. et recordat^r sum pacti mei.
Ideo dic filijs israel. Ego dñs q̄ educaz vos de
ergastulo egyptioz. et eruā de seruitute: ac redi
mā in brachio excelso et iudicij magnis et assu
mā vos mihi i pplm. et ero v^r de^r. Et scietis q̄a
ego sum dñs de^r v^r q̄ educaui vos de ergastu
lo egyptioz: et inducaui vos i terra sup quā le
uaui manū meā vt darē eā abraam isaac et iacob
daboqz illā possidendā vob. ego dñs. Narrauit
ergo moyses oīa filijs isrl. q̄ nō acq̄ueūt ei ppt
angustiā spūs et opus durissimū. Locutusqz est
dñs ad moysen dicens. Ingredere et loquere ad
pharaonē regem egypti vt dimittat filios israel
de terra sua. Rñdit moyses coram dño. ecce filij
isrl nō audiūt me. et quō audiet pharao. preserti
m̄ incircūcisus sim labijs: Locutus est dñs ad
moysen et aaron. et dedit mādatur ad filios isrl
et ad pharaonē regem egypti vt educerēt filios
israel de terra egypti. Isti sunt principes domo
ruz p familias suas. Filij ruben p̄ogeniti israe
lis. enoch et phallu esrom et charmi. De cognatō
nes ruben. Filij symeon. iamuel et iamin et iami
et abou et iachin et saber et saul filius chananiti
dis. De p̄genies symeon. Et hec noīa filioz le
ui p cognatiōes suas: gerson et caath et merari.
Anni aut vite leui fuerūt centūtrigita septē. Filij
gerson. lobni et semei p cognationes suas. Filij
caath amram et ysuar et hebrō et oriel. Anni q̄ vi
te caath centūtrigita tres. Filij merari. mooli et
mufi. De cognatiōes leui p familias suas. Acce
pit aut amram vxorem iochabeth patruelz suā
que peperit ei aaron et moysen et mariā. Fuerūt
qz anni vite amrā centūtriginta septem. Filij qz
ysuar. chore et naphes et zechri. Filij qz oriel mi
sael et elisaphā et sechri. Accepit autē aaron vxo
rem elizabet filiam aminadab. sorozē naason. q̄
peperit ei nadab et abiu et eleazar et ythamar.
Filij qz chore. aser et helchana et abiasab. De sūt
cognatiōes choritaz. At hō eleazar filius aarō
accepit vxozē de filiabus phutiel: que peperit ei
phinees. Hi sunt principes familiarū leuiticarū
per cognatiōes suas. Iste est aaron et moyses q̄
bus precepit dñs vt deducerent filios israel de
terra egypti per turmas suas. Hi sunt q̄ loquun
tur ad pharaonem regē egypti vt educāt filios
israel de egypto. Iste est moyses et aaron in die

infra co.

C

D s. co.

Gene.
Num. i. i. Para.

i. pa. infra. co.

Num. i.

D infra. v. iij.

Exodus

infra. ix. c

eos sicut p̄ceperat dñs. Dixit q̄ dñs ad moysen
Cōsurge diluculo et sta corā pharaone. Egredi
etur em̄ ad aq̄s. Et dices ad eū. Hec dicit domi-
nus. Dimitte pplm̄ meū vt sacrificet mihi. q̄ si
nō dimiseris eū: ecce ego mittā in te et in seruos
tuos et in pplm̄ tuū et in domos tuas: omne ge-
nus muscarū. et implebunt oēs dom⁹ egyptiorum
muscis diuersi gener⁹ et vniuersa trā i q̄ fuerit.
S faciāq̄ mirabilē in die illa trā iessen in q̄ po-
pul⁹ me⁹ ē vt nō sint ibi musce. et scias qm̄ ego
dñs i medio trē. ponāq̄ diuisionē inf̄ populus
meū et pplm̄ tuū. Cras erit signū istud. Fecitq̄
dñs ita. Et venit musca ḡuissima i domos pha-
raonis et suoz ei⁹ et i oēs trā egypti: corrupta
q̄ est terra ab huiuscemodi muscis. Vocauitq̄
pharao moysen et aarō: et ait eis. Ite et sacrifi-
cate deo v̄ro in trā hac. Et ait moyses. Nō pōt
ita fieri. Abominatiōes em̄ egyptioz imolabi-
mus dño deo n̄ro. q̄ si mactauerim⁹ ea q̄ colūt
egyptij corā eis lapidib⁹ nos obruet. Siā triuz
dierū p̄gemus i solitudine: et sacrificabim⁹ dño
deo n̄ro sic p̄cepit nob. Dixitq̄ pharao. Ego
dimittā vos vt sacrificetis dño deo v̄ro in deserto.
verūtm̄ lōgius ne abeatis. Rogate p̄ me. Et ait
moyses. Egressus a te orabo dñm. et recedet mu-
sca a pharaone et a suis suis et a pplō ei⁹ cras
Scrūtū noli vltra fallere. Et nō dimittas pplm̄
sacrificare dño. Egressusq̄ moyses a pharaōe:
orauit dñs. Qui fecit iux̄ v̄bū illi⁹ et abstulit mu-
scas a pharaōe et a suis suis et a pplō ei⁹. Nō su-
p̄fuit nec vna q̄dē. Et igrauatū ē cor pharaonis
ita vt nec hac quidē vice dimitteret populū.

infra. ix. c

¶ L. S. Dors pecudū vesice turgētes et gran-
do. Pharao promittit dimittere pplz Moyses
orat dñs. et tonitrua cessant. Pharao postea nō
vult dimittere populum. **Ca. IX.**

infra. co.

Dixit autē dñs moysen. Ingredere ad
pharaonez et loquere ad eum. Hec dicit
dñs deus hebreoz. Dimitte pplm̄ meuz
vt sacrificet mihi. Qd̄ si adhuc renuis et retines
eos. ecce man⁹ mea erit sup̄ agros. et sup̄ eq̄s et
asinos. et camelos et oues et boues. pest⁹ vald̄
grauis. Et faciet dñs mirabile inf̄ possessiones
isrl̄ et possessiōes egyptioz. vt nil oino peat ex
his q̄ ptinet ad filios isrl̄. Cōstituitq̄ dñs t̄ps
dicēs. Cras faciet dñs v̄bū istud i trā. Fecit ḡ
dñs v̄bū hoc altera die et mortua sunt oīa ani-
mātia egyptioz. De animalib⁹ v̄o filioz isrl̄ nihil
oino perit. Et misit pharao ad videndum. nec
erat q̄c̄p̄ mortuū de his que possidebat isrl̄. In-
grauatūq̄ est cor pharaonis. et nō dimisit pplz
Et dixit domin⁹ ad moysen et aaron. Tolle ple-
nas manus cineris de camino: et spargat illuz
moyses in celū corā pharaone. sitq̄ puluis sup̄
oēm terā egypti. Erūt enī in hoibus et iumentis

vlcera et vesice turgētes: i vniuersa terra egypti
Tulerūtq̄ cinerē de camino et steterūt corā pha-
raone. et sparsit illū moyses in celū. Factaq̄ sunt
vlcera vesicarū turgētū in hoib⁹ et iumentis. nec
poterāt malefici stare corā moyse p̄pter vlcera
q̄ in illis erāt. et in oī terra egypti. Indurauitq̄
dñs cor pharaonis et non audiuit eos sicut locu-
tus ē dñs ad moysen. Dixitq̄ dñs ad moysen.
Manc cōsurge et sta corā pharaone. et dices ad
eū. Hec dicit dñs de⁹ hebreoz. Dimitte populū
meū vt sacrificet mihi. q̄ in hac vice mittā oēs
plagas neas sup̄ cor tuū et sup̄ suos tuos et sup̄
pplm̄ tuū. vt scias q̄ nō sit filius mei i oī trā. Nūc
enī extendēs manū. pcutiā te et pplm̄ tuū peste.
peribisq̄ de trā. Idcirco autē posui te vt ostēdaz
in te fortitudinē meā et narret nomen meū in oī
terra. Adhuc retines pplm̄ meū. et nō vis euz di-
mittere: En pluam cras hac ip̄a hora grandinē
multā nimis. q̄lis nō fuit in egypto a die q̄ fun-
data est vsq̄ in p̄ns t̄ps. Mitte ergo iā nūc et cō-
grega iumēta tua. et oīa q̄ hēs in agro. Hoies. n.
et iumēta et vniuersa que inuēta fuerit foris: nec
cōgregata de agr̄ cecideritq̄ sup̄ ea grādo: mo-
nent. Qui timuit verbū dñi de seruis pharaōis
fecit cōfugere seruos suos: et iumēta i domos.
q̄ autē neglexit p̄monē dñi dimisit suos suos et iu-
menta in agris. Et dixit dñs ad moysen. Exte-
de manū tuā in celū vt fiat grādo in vniuersa terra
egypti. sup̄ hoies et sup̄ iumēta. et sup̄ oēs herbā
agri i trā egypti. Exte-ditq̄ moyses v̄gā in celū
et dñs dedit tonitrua et grādinem ac discurretia
fulgurā sup̄ terrā. Pluitq̄ dñs grādinē sup̄ trā
egypti: et grādo et ignis iuxta p̄ter ferebantur.
Tanteq̄ fuit magnitudinis q̄nta ante nunq̄ ap-
paruit in vniuersa terra egypti. Et q̄ gēs illa cō-
dita ē. Et percussit grādo ex oī terra egypti cūcta
que fuerūt in agris ab hoie vsq̄ ad iumentum.
Cunctaq̄ herbā agri percussit grādo et oē lignuz
regionis confregit. Tm̄ in terra iessen vbi erāt fi-
lij isrl̄. grādo nō cecidit. Misitq̄ pharao et voca-
uit moysen et aaron dicēs ad eos. Peccauit etiā
nunc. Dñs iustus. et ego et ppl̄s me⁹ impij. Ora
te dñm vt defināt tonitrua dei et grādo. vt dimit-
tā vos. et neq̄p̄ hic vltra maneatis. Ait moyses.
Cū egressus fuero de vrbe extēdā palmas meas
ad dñm et cessabūt tonitrua et grādo non erit. vt
scias q̄ dñi est terra. Noni autē q̄ et tu et serui tui
nec dū timeatis dñm deum. Linum ergo et hor-
deum lesū est. co q̄ hordeum esset vires. et linū
iam folliculos geminaret. Triticū autē et far non
sunt lesa q̄ serotina erant. Egressusq̄ moyses a
pharaone ex vrbe. tetendit manus ad dñm et ces-
sauerunt tonitrua et grando nec vltra stillauit
pluuia super terrā. Videns autem pharao q̄ ces-
sasset pluuia et grādo et tonitrua. auxit pctm̄. et

L

S. v. l. p.

S. co.

D

Roma. i.

L

L

L

L

L

L

L

L

L

L

L

L

L

L

L

L

L

L

L

L

L

L

L

Exodus

ingrauatatum est cor eius et seruatorum illius et induratum nimis. nec dimisit israel sicut preceperat dominus per manū moysi.

¶ **L.S.** Post h̄ vēit locusta postea tenebre. **X**

A **E**t dixit dominus ad moysen. Ingredere ad pharaonē. Ego enī induravi cor ei⁹ et seruatorum illi⁹ vt faciāt signa mea hec in eo. et nares in aurib⁹ filij tui et nepotū tuorū quotiēs struerim egyptios et signa fecerim i eis. et sciatis qz ego dñs. Introierūt ergo moyses et aaron ad pharaonē. et dixerūt ei. Nec dicit dñs de⁹ hebreorū. Usqz quo nō vis subijci mihi. Dimitte pplm meū vt sacrificet mihi. Sin autē resistis et nō vis dimittere eū. ecce ego inducā cras locustā in fines tuos q̄ opiet supficiē terre. ne quicq̄ ei⁹ appareat. s̄ comedat qd̄ residuū fuerit grādi ni. Corrodet enī oīa ligna q̄ gemināt i agris. et i⁹ plebūt domos tuas et seruatorū tuorū et oīm egyptiorū: q̄ntā nō viderūt p̄ses tui et aui ex q̄ orti sūt sup terrā vsqz i p̄ntē diē. Auertitqz se et egressus est a pharaone. Dixerūt autē serui pharaonis ad eū. Usqz quo patiemur h̄ scādalu. Dimitte hoīes vt sacrificēt dño deo suo. Nōne vides qz perierit egypt⁹. Reuocauerūtqz moysen et aaron ad pharaonē q̄ dixit eis. Ite sacrificate dño deo vestro. Qui nā sunt q̄ ituri sunt. Aut moyses. cuz paruul⁹ n̄ris et seniorib⁹ p̄genus. cū filiis et filiabus. cuz ouibus et armētis. Est enī solēmitas dñi dei n̄ri. Et respōdit pharao. Sic dñs sit vobiscū. Quō ego dimittā vos et paruulos v̄ros cui dubiū est qz pessime cogitetis. Non fiat ita: s̄ ite tm̄ viri et sacrificate dño. Hoc enī et ipsi petistis. Statimqz eiecti sunt de cōspectu pharaonis. Dixit autē dñs ad moysen. Extende manū tuā sup terrā egypti ad locustā vt descēdet sup terrā. et deuoret oēm herbā q̄ residua fuerit grādi ni. Et extendit moyses virgā sup terrā egypti. et dñs induxit ventus vrentē tota die illa et nocte. Et mane facto: ventus vrens leuauit locustas. Que ascenderunt sup vniuersam terrā egypti et sederūt in cūctis finibus egyptiorū innumerabiles. q̄les añ illud t̄ps nō fuerāt nec postea future sunt. Operueruntqz vniuersaz supficiē terre vastātes oīa. Deuorata ē iḡ herbā fr̄e et q̄cqd̄ pomorū in arborib⁹ fuit q̄ grādo dimiserat. Nihil q̄ oīno virens relictū est in lignis et i herbis terre: in cūcta egypto. Quā obrē festin⁹ pharao vocauit moysen et aaron: et dixit eis. Peccaui in dñs deū v̄rū et i vos. Sed nunc dimittite pctm̄ mihi etiā hac vice. et rogate dñm deū vestrum vt auferat a me mortem istam. Egressusqz ē moyses de cōspectu pharaonis et orauit dñm. Qui flare fecit ventum ab occidēte vehementissimū. et areptā locustā piccit in mare rubrū. Nō remāsit nec vna quidē in cūctis finib⁹

egypti. Et indurauit dñs cor pharaonis. nec dimisit filios isrl. Dixit autē dñs ad moysen. Extende manū tuā in celū. et sint tenebre sup trā egypti tā dense vt palpari queāt. Extēditqz moyses manū i celū. et facte sūt tenebre horribiles i vniuersa terra egypti. Trib⁹ dieb⁹ nemo vidit fr̄z suū nec mouit se de loco i q̄ erat. Ubicūqz autē h̄itabāt filij isrl lux erat. Vocauitqz pharao moysen et aaron: et dixit eis. Ite sacrificate dño. Ques tm̄ v̄re et armēta remaneāt puuli v̄ri eāt vobiscum. Aut moyses. Hostias qz et holocausta dabis nobis q̄ offeram⁹ dño deo nostro. Lūcti greges p̄gēt nobiscū. Nō remanebit ex eis vngula que necessaria sunt i cultū dñi dei n̄ri. p̄sertiz cū ignozeni⁹ qd̄ debeat imolari: donec ad ip̄z locū pueniam⁹. Indurauit autē dñs cor pharaonis et noluit dimittere eos. Dixitqz pharao ad moysen. Recede a me et caue ne vltra videas faciē meā. Quocūqz die apparueris mihi morieris. Rēdit moyses. Ita fiat vt locutus es. Non videbo vltra faciē tuā. **¶** **L.S.** Adhuc vna plaga vt pplus accomodet iasa nondū pmittit exire pplm. **Ca. XI**

A **E**t dixit dñs ad moysen. Adhuc vna plaga tangā pharaonē et egyptū et post h̄ dimittet vos et exire cōpellet. Dices ergo oī plebi vt postulet vir ab amico suo: et mulier a vicina sua vasa argētea et aurea et vestem. dabit autē dñs grāz populo suo corā egyptiis. Fuitqz moyses vir magn⁹ valde i terra egypti corā p̄uis pharaonis et oī pplō. Et ait. Nec dicit dñs. Media nocte ingrediar i egyptū: et moriet oīm primogenitū i terra egyptiorū. a p̄rogenito pharaonis q̄ sedet in folio ei⁹ vsqz ad primogenitū aic⁹ le q̄ est ad molā. et oīa p̄mogenita iumentorum. Erigqz clamor magn⁹ in vniuersa terra egypti q̄ lis nec ate fuit nec postea futur⁹ est. Apud oīs autē filios isrl nō mutiet canis ab hoīne vsqz ad pecus vt sciatis q̄nto miraculo diuidat dñs egyptios et isrl. Descēdetqz oēs serui tui isti ad me et adorabūt me dicētes. Egredere tu et oīs pplz q̄ subiect⁹ ē tibi. Post hec egrediemur. Et exiuit a pharaone iratus nimis. Dixit autē dñs ad moysen. Non audiet vos pharao vt multa signa fiat in terra egypti. Moyses autē et aaron fecerūt oīa signa et ostēta que scripta sunt corā pharaone et indurauit dñs cor pharaonis. nec dimisit filios israel de terra sua.

¶ **L.S.** De esu agni. d̄ sāguie sub postes. d̄ fermento. de exitu de egypto. de religione phase.

A **D**ixit qz dñs ad moysen et aaron in terra egypti. Mensis iste vobis principium mensium. primus crit in mensibus anni. Loquimini ad vniuersum cētuz

F
Sap. xvij. a
et. xvij. a

B

A
S. iij. s
infra. xij. e

Eccli. xlv. a

B

E

D

A

A

D
S. vij. c. vij. a
et. ix. a

B

Apoca. ix. a

D

E

Exodus

filiorū israel: et dicite eis. Decima die mēsis huius
tollat unusquisque agnū p̄ familias et domos suas
Sicut autē mīor est numerus ut sufficere possit ad ve
scendū agnū, assumet vicinū suū q̄ iunctus est do
mū ei⁹ iuxta numerū aiarū q̄ sufficere p̄nt ad esū
agnū. Erat autē agn⁹ absq̄ macula mascul⁹ anni
culus. Juxta quē ritū tolletis et hēdū, et seruabi
tis cū vsq̄ ad quārtadecimā diē mēsis huius. Im
molabitq̄ eū vniuersa multitudo filiorū isrl̄ ad
vesperā, et sumēt de sanguīe ei⁹ ac ponent super
vtrūq̄ postē, et i sup̄liminarib⁹ domorū in quibus
comedet illū. Et edēt carnes nocte illa assas ig
ni, et azymos panes cū lactucis agrestibus. Non
comedētis ex eo crudū q̄d, nec coctū aq̄, s̄ assus
tū igni. Caput cū pedib⁹ ei⁹ et intestinis vorabi
tis: nec remanebit quicq̄ ex eis mane. Si q̄d
residū fuerit, igne cōburetis. Sic autē cōedētis
illū. Venes vros accigetis et calciamēta hēbitis
i pedib⁹, tenētes baculos i manib⁹ et comedētis
festinatē. Est em̄ phasē, i. trāsitus dñi. Et trāsibo
p̄ terrā egypti nocte illa: pcutiāq̄ oē primogeni
tū in terra egypti ab hoīe vsq̄ ad pecus, et in cun
ctis dñs egypti faciā iudicia. ego dñs. Erit autē
sanguis vobis i signū i edib⁹ i quibus eritis, et vi
debo sanguinē et trāsibo vos: nec erit in vob̄ pla
ga dispēdens, q̄n̄ pculsero terrā egypti. Habebit
autē huc diē i monumentū et celebrabit eā solē
nē dño in generatiōibus vris cultu sempiterno
Septē dieb⁹ azyma comedētis. In die p̄mo nō
erit fermentū in domibus vris. Quicūq̄ comede
rit fermentū p̄bit aīa illa de isrl̄ a p̄mo die vsq̄
ad diē septimū. Dies p̄ma erit sc̄ta ac solēnis, et
dies septima eadez festiuitate venerabil̄. Nihil
opis faciētis in eis, exceptis his q̄ ad vescendū
p̄tinet et obseruabit azyma. In eadē em̄ ipsa die
educā exercitū v̄m de terra egypti, et custodie
tis diē istū i generatiōes vras ritu p̄petuo. Pri
mo mēse quārtadecima die mēsis ad vespam, come
dētis azyma vsq̄ ad diē vicissimā primā eiusdez
mēsis ad vespam. Septē dieb⁹ fermentatū nō in
ueniet i domibus vris. Qui comederit fermenta
tū peribit aīa ei⁹ de cetero isrl̄, tā de aduenis q̄ de
indigenis terre. Om̄ne fermentatū nō comedētis
In cunctis habitaculis vris edētis azyma. Voca
uit autē moyses oēs seniores filiorū isrl̄ et dixit
ad eos. Ite tollētes aīal p̄ familias vras, et imo
late phasē. Fasciculūq̄ hyssopi tingite i sanguīe
q̄ est i limie et aspgite ex eo sup̄limiare et vtrūq̄
postē. Nullus v̄m egrediat ostiū dom⁹ sue vsq̄
mane. Trāsibit enī dñs pcutiēs egyptios. Cūq̄
viderit sanguinē i sup̄liminari et i vtroq̄ poste
trāscedet ostiū domus, et nō sinet p̄cussores in
gredi domos vestras et ledere. Custodi verbum
istud legitimū, tibi et filiis tuis vsq̄ i cōnū. Cūq̄
introieritis terrā quā dñs de⁹ datur⁹ est vob̄ vt

pollicit⁹ est: obseruabitis cerimōias istas. Et cū
dixerit vob̄ filij v̄ri, q̄ ē ista religio dicet⁹ eis. Vi
ctima trāsitus dñi ē, q̄n̄ trāsiiit sup̄ domos filiorū
isrl̄ i egypto pcutiēs egyptios et domos n̄ras li
berās. Incuruatusq̄ p̄p̄s adorauit. Et egressi
filij isrl̄ fecerūt sic p̄cepit dñs moysi et aaron. Sa
ctū est autē i noctis medio, p̄cussit dñs oē prioge
nitū i terra egypti, a priogenito pharaonis q̄ in
solio ei⁹ sedebat, vsq̄ ad priogenitū captiue que
erat i carcere, et oē priogenitū iumentorū. Surre
xitq̄ pharao nocte et oēs serui ei⁹ cūctaq̄ egyp
tus, et or̄ est clamor magn⁹ i egypto. Neq̄ enī
erat dom⁹ i q̄ nō iaceret mortu⁹. Vocatisq̄ pha
rao moysi et aaron nocte ait. Surgite, egredimī
a p̄plo meo vos et filij israel. Ite et imolate dño
sicut dicit⁹. Oves vras et armēta assumite vt pe
tierat⁹, et abeūtes b̄ndicite mibi. Urgebātq̄ egyp
tū p̄p̄m isrl̄ de tra exire velocit⁹ dicētes. Om̄s
moriemur. Tulit iḡ p̄p̄s cōsp̄saz farinā anteq̄
fermētaret⁹, et ligās i pallijs posuit sup̄ hūeros
suos. Fecerūtq̄ filij isrl̄ sicut p̄cepit dñs moysi
et petierūt ab egyptijs vasa argētea et aurea: ve
stēq̄ plūmā. Dñs autē dedit gr̄as p̄plo corā egyp
tū vt commodaret eis et spoliauerūt egyptios.
Profectiq̄ sūt filij isrl̄ de ramesse i sochoth sercē
ta fere milia peditū viroz absq̄ puulis et mulie
rib⁹, s̄ vulg⁹ p̄miscuū innumerabile ascēdit cū eis
oues et armēta, et aīantia diuersi generis multa
nimis. Loxerūtq̄ farinā quā duduz de egypto
cōsp̄saz tulerāt, et fecerunt subcinerios panes
azymos. Neq̄, n. poterat fermentari cogētib⁹ cri
re egyptijs, et nullā facere sinētib⁹ morā, nec pul
menti quicq̄ occurrerat p̄pare. Vitatio autē filiorū
isrl̄ q̄ māserūt i egypto fuit quādrigētorū triginta a
noz. Quib⁹ explet⁹ eadē die egressus ē oīs exer
cit⁹ dñi de tra egypti. Nox ē ista obseruabil⁹ dñi: q̄n̄
eduxit eos de terra egypti. Hāc obseruare debent
oēs filij isrl̄ i generatiōibus suis. Dixitq̄ dñs ad
moysen et aaron. Hec est religio phasē. Dis alie
nigena non comedet ex eo. Dis autē seru⁹ empti
cius circūcidet⁹, et sic comedet. Aduena et mercē
narius nō edēt ex eo. In vno domo comedetur,
nec efferetis de carnib⁹ ei⁹ foras, nec os illius cō
fringet⁹. Dis cetero filiorū isrl̄ faciet illud, q̄ si q̄s
p̄grinorū in v̄sam voluerit transire coloniā et fa
cere phasē dñi, circūcidet⁹ prius oē masculinum
ei⁹: et tūc rite celebrabit, eritq̄ sic indigena terre
Si q̄s autē circūcisus nō fuerit non vescet⁹ ex eo.
Eadē lex erit i digene et colono q̄ p̄grinat⁹ apud
vos. Feceruntq̄ oēs filij israel sicut p̄ceperat
dñs moysi et aaron, et eadē die eduxit dñs filios
israel de terra egypti per turmas suas.
¶ C. S. De sanctificatiōe priogenitorū, de azy
mis, per viā deserti pergūt, ossa ioseph deferunt
Colūna ignis et nubes comitat⁹. Ca. XIII.

Debre. xi. e

Leuf. xxy. a
Nu. xxvij. e

Z
ra. lxxij.
lume. vij.
uce. ij. d
s. xij.

B

S. r.
i. r.

C

S. r.
s. a.

D

Gene. l. d
osu. xliij.
Job.

u. xij. c
oz. x. a

leemi. ij.

Exodus

Diciturque est dominus ad moysen dicens Sci-
fica mihi omne primogenitum quod aperit vulva in fi-
liis israel tam de hominibus quam de iumentis. Quia
enim sunt omnia. et ait moyses ad populum. Memoretote diei
huius in quo egressi estis de egypto de domo patris
vostri in manu forti eduxit vos dominus de loco isto ut non
comedatis fermentatum panem. Hodie egredimini
mense novarum frugum. Cumque introduxerit te dominus in
terram chananei et ethei et amorrei et euei et iebusei
quam iuravit patribus tuis ut daret tibi terram fluentem
lacte et melle: celebrabitis hunc morem sacrorum men-
se isto. Septem diebus vesceris azymis. et die septimo
erit sollemnitatis domini. Azyma comedetis septem diebus.
Non apparebit apud te aliquid fermentatum: nec in cul-
tis fimbriis tuis. Narrabisque filio tuo in die illo di-
cens. Hoc est quod fecit mihi dominus quando egressus sum de
egyptio. Et erit quasi signum in manu tua et quasi moni-
mentum ante oculos tuos. et ut lex domini scripta sit in ore
tuo. In manu enim forti eduxit te dominus de egypto:
Custodies huiuscemodi cultum statuto tempore a diebus
in dies. Cumque introduxerit te dominus in terram chananei
sicut iuravit tibi et patribus tuis et dederit tibi
eam: sepabis omnem quod aperit vulva domino. et quod primi-
tium est in pecoribus tuis. Quicquid habuerit ma-
sculini sexus: consecrabis domino. Primogenitum a-
sini mutabis oue. quod si non redemeris interficies.
Omne autem primogenitum hominis de filiis tuis pretio
redimes. Cumque interrogauerit te filius tuus cras:
dices. quod est hoc? Rationabis ei. In manu forti edu-
xit nos dominus de terra egypti de domo patris nostri. Na-
cum iduratum est pharao et nollet nos dimittere oc-
cidit dominus omne primogenitum egypti a primogenito ho-
minis usque ad primogenitum iumentorum. Idcirco
immolo domino omnem quod aperit vulva masculini sexus
et omnia primogenita filiorum meorum redimo. Erit igitur
quasi signum in manu tua et quasi appensum quod ob re-
cordationem ante oculos tuos eo quod in manu forti
eduxit vos dominus de egypto. Igitur cum emisisset pha-
rao populum: non eos duxit dominus per viam terrae philistinim
quae vicina est reputas ne forte peniteret eum si vi-
disset aduersum se bella consurgere et reuenterent
egyptum: sed circumduxit per viam deserti quae est iuxta
mare rubrum. Et armati ascenderunt filii israel
de terra egypti. Tulit quoque moyses ossa ioseph secum
eo quod adiurasset filios israel dicens. Visitabit vos
deus. efferte ossa mea hinc vobiscum. Profectique
de sochoth castrametati sunt in ethan in extre-
mis fimbriis solitudinis. Dominus autem praecedebat eos
ad ostendendam viam per diem in columna nubis et per
noctem in columna ignis ut duxerit iteris utroque
tempore. Nunquam defuit columna nubis per diem nec colu-
na ignis per noctem coram populo.

¶ Insequitur pharao fugientes. Populus
per mansit pharao submersus et equatus eius. XIII

Diciturque est autem dominus ad moysen dicens. Lo-
quere filiis israel. Reuersi castrametentur e re-
gione phiairoth quae est inter magdalu et ma-
re beelsephon. In conspectu eius castra ponetis
super mare. Diciturque est pharao super filiis israel.
Coartati sunt in terra: conclusit eos desertum. Et indu-
rabo cor eius ac persequer vos et glorificabor in pha-
raone et in omni exercitu eius. scientes egyptij quod ego
dominus. Feceruntque ita. Et nuntiatum est regi egyptiorum
quod fugisset populus: immutatumque est cor pharaonis et
suorum eius super populum: et dixerunt. Quid volumus fa-
cere ut dimitteremur israel ne fuiret nobis? Iuravit er-
go currum et omnem populum suum assumpsit secum. Tulit
quoque sexcentos currus electos. et quicquid in egypto cur-
ruum fuit et duces totius exercitus. Indurauitque cor
pharaonis regis egypti et persecutus est filios israel. At
illi egressi erant in manu excelsa. Cumque persequerentur
egyptij vestigia praecedentium repererunt eos in castris super
mare: omnesque equatus et currus pharaonis et vniuersus
exercitus erant in phiairoth beelsephon. Cumque ap-
propinquaret pharao leuantes filij israel oculos vide-
runt egyptios post se. et timuit valde. Clamaue-
runtque ad dominum et dixerunt ad moysen. Forsitan non
erant sepulchra in egypto: ideo tulisti nos ut moreremur
in solitudine. Quid habere facere voluisti: ut
educeres nos ex egypto? Nonne iste est sermo quem
loquabamur ad te in egypto. dicentes recede a nobis
ut fuiramus egyptijs. multo enim melius erat fuire eis
quam mori in solitudine. et ait moyses ad populum. Noli-
te timere. State et videte magnalia domini quae factu-
rus est hodie. Egyptios enim quos nunc videtis neque
quam ultra videbitis usque in sempiternum. Dominus pugna-
bit pro vobis et vos tacebitis. Dixitque dominus ad moy-
sen. Quid clamas ad me? Loquere filiis israel ut per-
fiscantur. Tu autem eleua flagellum tuum et extende manum
tuam super mare et diuide illud ut gradiatur filij is-
rael in medio mari per siccum. Ego autem idurabo cor
egyptiorum ut persequantur vos et gloriabor in pharaone
et in omni exercitu eius et in curribus atque in equibus illius. Et
scient egyptij quod ego sum dominus cum glorificatus fuero in
pharaone et in curribus atque in equibus eius. Tol-
lentque se angelus domini qui praecedebat castra israel abiit
post eos. et cum eo piter columna nubis porta dimit-
tens post tergum stetit inter castra egyptiorum et ca-
stra israel. Et erat nubes tenebrosa et illuminans
noctem: ita ut ad se inuicem toto noctis tempore accedere
non valerent. Cumque extendisset moyses manum
super mare. et abstulit illud dominus flate vento vehe-
menti et vrere tota nocte et stetit in sicco. Dimissaque
est aqua. et ingressi sunt filij israel per medium sicci
maris. Erat enim aqua quasi murus a dextra eorum et le-
ua. Persequentesque egyptij ingressi sunt post eos
et omnis equatus pharaonis. currus eius et eques per
medium maris. Iamque aduenerat vigilia matutina

ra. xxxv. s.
lume. vii. c.
luce. ij. d.
s. xij.

Job. xx. ij. a

ene. i. d.
osu. xli. s.

ene. i. d.
osu. xli. s.

u. xij. c.
oz. r. a

leemi. ix. d

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z